

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

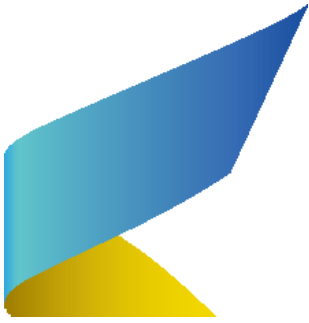
ПРОГНОЗ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

2022-2024

ДЕПАРТАМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО
ПЛАНУВАННЯ
ТА МАКРОЕКОНОМІЧНОГО
ПРОГНОЗУВАННЯ

Травень 2021

СХВАЛЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 31.05.2021 № 586

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

**ПРОГНОЗ
ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ
НА 2022-2024 РОКИ**

ЗМІСТ

ВСТУП	1
1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА	2
2. ПРИПУЩЕННЯ ПРОГНОЗУ:	16
2.1. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ	16
2.2. ВНУТРІШНІ ПРИПУЩЕННЯ	24
3. ПОПИТ	36
4. ПРОПОЗИЦІЯ	42
5. ЦІНИ	49
6. РИНОК ПРАЦІ	54
7. ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС	57
8. АЛЬТЕРНАТИВНИЙ СЦЕНАРІЙ РОЗВИТКУ ТА РИЗИКИ ПРОГНОЗУ	64
ДОДАТКИ	75

Прогноз економічного і соціального розвитку України на 2022-2024 роки (далі – Прогноз на 2022-2024 роки) розроблено Міністерством економіки України за участю зацікавлених центральних органів виконавчої влади.

Метою Прогнозу на 2022-2024 роки є формування уявлення щодо найбільш вірогідного розвитку економіки з урахуванням наслідків від поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (далі - пандемія COVID-19), а також траєкторії та характеру переходу до сталого позитивного розвитку у середньостроковій перспективі з урахуванням впливу реформ відповідно до пріоритетів, визначених у стратегічних документах Уряду, зокрема, у Програмі діяльності Кабінету Міністрів України, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 471, Державній програмі стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020-2022 роки, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 27.05.2020 № 534 та основних напрямів розвитку, визначених у Національній економічній стратегії на період до 2030 року, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179.

Прогноз розроблений за основним, найбільш вірогідним сценарієм, який ґрунтується на аналізі розвитку економіки у 2020 році, поточної економічної ситуації, що склалася внаслідок пандемії COVID-19, її наслідків для України та світу, припущеннях, які враховують вплив зовнішніх та внутрішніх чинників у перспективі.

Прогноз на 2022-2024 роки також враховує незмінність обраного курсу на реформи та європейський вектор розвитку, що передбачає поглиблення зовнішньоекономічних відносин з країнами Європейського Союзу. При цьому враховуються реалії, які наразі склались у зовнішньоекономічному просторі, викликані наслідками пандемії COVID-19, та їх вплив на зовнішньоекономічну діяльність України.

Прогноз на 2022-2024 роки містить кількісні оцінки та орієнтири щодо розвитку економіки і соціальної сфери. В ньому обґрунтовуються основні фактори, що впливатимуть на макроекономічну динаміку упродовж найближчого етапу після виходу з карантину та надалі, зокрема, проведення масової вакцинації населення, як у світі, так і в Україні, змінені під час пандемії COVID-19 патерни людської поведінки, умови збереження макроекономічної стабільності, оцінюється вплив зазначених процесів на рівень життя населення.

Також, враховуючи значну невизначеність у прогнозах розвитку, в першу чергу, світової економіки та тривалості і повторюваності пандемії COVID-19, у Прогнозі на 2022-2024 роки стисло представлено альтернативний сценарій, який передбачає врахування наслідків поширення пандемії COVID-19.

У Прогнозі на 2022-2024 роки також визначаються потенційно можливі ризики розвитку, які не враховані в жодному із сценаріїв.

Отже, прогноз на 2022-2024 роки представляє сценарні орієнтири розвитку, які можуть бути використані для прийняття стратегічних рішень органами влади, підприємствами та інвесторами.

1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Підсумки 2017-2019 років, 2020 рік

У 2017-2019 роках в цілому сформувалась основа для подальшого якісного економічного зростання, а загальна ситуація, яка склалася в економіці наприкінці 2019 року, незважаючи на збереження низки істотних проблем та ризиків, свідчила про поступове формування підґрунтя для подальшого поступального економічного розвитку.

Втім, **у 2020 році Україна, як і все людство, зіштовхнулося із безпрецедентною з точки зору світової економічної історії ситуацією**, коли відповіддю на **пандемію COVID-19** стало запровадження переважною більшістю країн карантинних обмежувальних заходів які, в першу чергу, як вимушений крок, кардинально обмежили економічну діяльність в сегментах, що передбачають скупчення людей та фізичні контакти. Так, було запроваджено надзвичайний стан в цілому в країнах або в окремих регіонах чи сферах; майже у всіх країнах запроваджено санітарно-епідемічні заходи (карантинні зони, перевірка температури, скасування масових заходів, закриття навчальних та культурно-розважальних закладів); встановлено обмеження виїзду/в'їзду до країн та пересування всередині країн; посилено роль державного управління в надзвичайних умовах; встановлені обмеження трудової діяльності; введені нові дистанційні форми праці та освіти.

Зниження активності населення та скорочення виробництва в усіх країнах, де зафіксовані випадки COVID-19, спричинили глобальне скорочення попиту. Характерними ознаками часу стало вивільнення трудових ресурсів, зниження інтенсивності фінансових потоків, зниження добробуту населення, зміна патернів поведінки всіх суб'єктів господарювання.

Україна та її економіка, як невід'ємна частина світової економіки, також зазнали суттєвого впливу. Крім того, **у відповідь на пандемію COVID-19 відбулись суттєві зміни як характеру розвитку економіки, так і її структури, внаслідок наступних особливостей.**

По-перше, відбулась **зміна мотивації в поведінці та діловій активності переважної частини людства**. Визначальним чинником стала не економічна доцільність, на відміну від усіх історичних періодів (крім великих війн), а мотив обережності в умовах поширення пандемії. Тобто, з одного боку, відбулась зміна вподобань та пріоритетів у побутовому, офісному житті та потребах бізнесу, що, відповідно, відобразилося на споживанні (зокрема, зниження попиту на продукцію і послуги не першої необхідності), та, як наслідок, на виробництві. З іншого, змінилась інтенсивність використання коштів, яка істотно знизилася і поступилась місцем «притримуванню» коштів (максимальна обережність споживача у витратах на тлі невизначеності щодо як найближчої, так і віддаленої перспективи отримання доходу). «Притримування» коштів хоч і не відноситься повною мірою до класичного розуміння схильності до заощаджень, втім, така поведінка помітно вплинула на характер розвитку інфляційних процесів та їх зв'язок із монетарними факторами, а також в умовах збереження макростабільності змінила структуру депозитів населення, збільшивши питому вагу коштів до запитання на рахунках населення.

По-друге, відбувалась **прискорена цифровізація в умовах мобільного переходу підприємств на нові форми організації робочих процесів** (дистанційного, надомного режиму роботи та навчання), що, відповідно, створювало підвищений попит на нові цифрові послуги та надання вже існуючих послуг в цифровому форматі, у т.ч. ведення торгівлі та бізнесу.

За підсумками 2020 року в порівнянні з 2019 роком в майже два рази зроста частка роздрібної торгівлі через мережу Інтернет (з 1,2 відсотка до 2,1 відсотка від всього роздрібного товарообороту), а обсяги безготівкових розрахунків (як більш безпечних з санітарно-епідемічної точки зору) перевищили 36 відсотків від всіх обсягів роздрібної торгівлі в Україні. У свою чергу, темпи росту процесів цифровізації пришвидшились практично вдвічі порівняно з допандемічними, що дозволило на півтора роки пришвидшити прогрес впровадження цифрових технологій в економічні процеси. За підсумком 2020 року рівень цифровізації економіки України за оцінками Мінекономіки становив 5,3 відсотка, що відповідає прогнозованому рівню середини 2023 року за допандемічних умов.

Пришвидшені темпи адаптації цифрових технологій відкривають перед українськими підприємствами можливість оптимізувати свої бізнес-процеси за допомогою скорочення витрат на операційну діяльність, зменшення собівартості товарів та послуг та підвищення продуктивності праці найманих працівників.

Загалом, «ковідний тиск» відкрив нові можливості для розвитку, зокрема, підприємств виробничої сфери та в чергове акцентував увагу на екологізації сфер суспільної діяльності.

По-третє, **підвищилась роль держави не лише в питаннях підтримки вразливих верст населення, але і підтримки та захисту бізнесу**, зокрема, відбувся запуск механізмів, що можуть застосовуватися і у постпандемічний період.

Загалом, аналізуючи особливості та періоди розвитку «ковідних» подій, слід зазначити, що **найбільшого негативного ефекту економіка України зазнала у квітні-травні 2020 року**.

Більш за все карантинні обмеження негативно вплинули на розвиток галузей, які передбачають або допускають скупчення великої кількості людей в одному приміщенні, або їх тривале спілкування і працю на небезпечній, з точки зору зараження, відстані. Крім іншого, також зниження попиту на продукцію і послуги не першої необхідності та обмеження міграції мало суттєвий вплив на відповідні галузі.

Найбільших негативних втрат від пандемії зазнали: транспорт, насамперед, пасажирський; тимчасове розміщення й організація харчування; професійна, наукова та технічна діяльність (зокрема, це діяльність у сферах права, архітектури і інжинірингу, наукових досліджень і розробок та ін.); діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування (зокрема, це оренда, прокат і лізинг, туристичні агентства, обслуговування будинків і територій, офісів та ін.); мистецтво, спорт, розваги та відпочинок; надання інших видів послуг (зокрема, це діяльність громадських організацій, ремонту комп'ютерів, предметів особистого вжитку та побутових приладів та інших індивідуальних послуг).

Серед промислових видів діяльності найбільших втрат зазнали: виробництво продукції машинобудування внаслідок суттєвого уповільнення інвестиційної активності, зупинку роботи підприємств партнерів у країнах ЄС; текстильне виробництво – карантинні заходи, що зумовили призупинку виробництва; виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції, як суміжні види діяльності з машинобудуванням та будівництвом; металургійне виробництво – внаслідок глобального скорочення попиту на світовому ринку; виробництво меблів та деревообробна, поліграфічна промисловості (найбільше представлені малими і середніми підприємствами) – карантинні заходи, що зумовили призупинку виробництва, як і в текстильній промисловості.

Все це у комплексі з поєднанням дії стримуючих чинників, сформованих у попередніх періодах, призвело, за розрахунками Мінекономіки на базі квартальних даних Держстату, до скорочення обсягів ВВП у січні-червні на рівні 6,5 відсотка (11,2 відсотка у II кварталі 2020 року до II кварталу 2019 року, у I кварталі 2020 року - 1,2 відсотка (п/п)).

У свою чергу, **після набуття першого досвіду боротьби із захворюванням та наслідками «локдаунів» для економіки**, що характеризувався певною пристосованістю суб'єктів бізнесу до нової мотивації населення, більш широким запровадженням цифрових технологій у виробничі процеси, реалізацією урядом заходів, спрямованих на пом'якшення негативних наслідків впливу пандемії COVID-19, – економічна активність поступово почала відновлюватись. Серед заходів з підтримки бізнесу та населення слід виділити, зокрема, наступні: було забезпечено збереження трудових прав за працівниками та прав внутрішньо переміщених осіб, здійснено виплату допомоги по тимчасовій непрацездатності у розмірі 50 відсотків середньої зарплати під час протидії COVID-19, гарантовано на певний час звільнення громадян від відповідальності за договорами про споживчий кредит, тощо. Податкові пільги та спрощення умов ведення бізнесу стосувалися, в першу чергу, ввезення та постачання на території України товарів (у т.ч. лікарських засобів), призначених для боротьби з COVID-19 та швидкого проведення закупівель товарів, робіт та послуг, необхідних для боротьби з COVID-19. Крім того, було відмінено певні штрафні санкції щодо єдиного соціального внеску та порушення податкового законодавства, були послаблені законодавчі вимоги щодо діяльності бізнесу та ФОП, введено мораторій на проведення податкових перевірок на період карантину, розширено програму державної підтримки «Доступні кредити 5-7-9%».

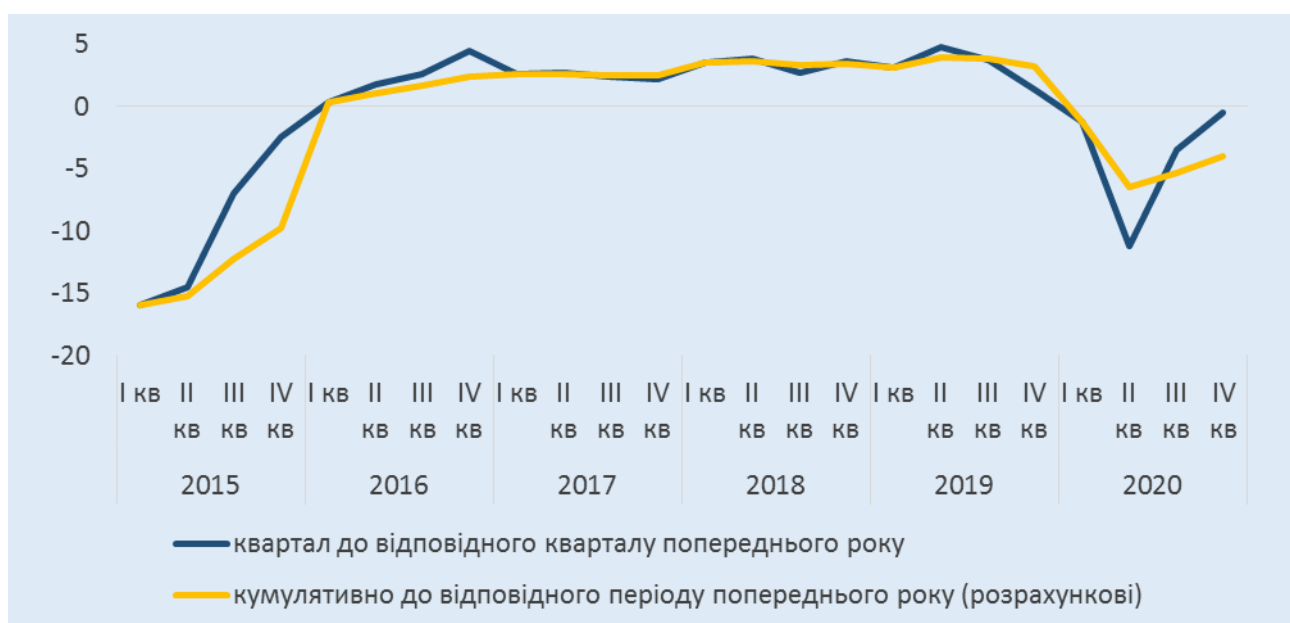
Урядом також було прийнято та розпочато реалізацію Державної програми стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, метою якої є впровадження протягом 2020 – 2022 років комплексної системи нових можливостей стабілізації та сталого розвитку економіки України і підвищення рівня зайнятості населення шляхом збереження існуючих і стимулювання створення нових високопродуктивних робочих місць з гідними умовами праці.

Програма містить короткострокові ініціативи щодо подолання негативних наслідків, пов'язаних з COVID-19, заходи підтримки економіки за функціональними напрямками (підтримка МСБ, міжнародна торгівля, інвестиції та інновації, створення

робочих місць та розвиток ринку праці, розумне регулювання економічної діяльності), а також заходи з підтримки секторів економіки (промисловості, сільського господарства, енергетики, транспорту та інфраструктури, ІТ, сфери послуг).

Як результат, у III – IV кварталах 2020 року, на тлі поживлення економічної активності підприємств та пом'якшення карантинних обмежень і переходу до адаптивного карантину відбулося уповільнення падіння ВВП. За уточненим звітом Держстату реальний ВВП у III кварталі 2020 року зменшився на 3,5 відсотка порівняно з III кварталом 2019 року, у IV кварталі – на 0,5 відсотка. Сезонно-скоригований ВВП у III кварталі 2020 року порівняно з II кварталом 2020 року збільшився на 8,5 відсотка, у IV кварталі 2020 року порівняно з III кварталом 2020 року – зростання на 0,8 відсотка. **Це свідчить про проходження піку низхідної динаміки та перехід до поступового налагодження виробничої діяльності та пристосування суб'єктів економічної діяльності до різких змін умов як в середині країни, так і за її межами. В цілому, за 2020 рік ВВП зменшився лише на 4 відсотки, що є суттєво меншим, ніж прогнозували більшість експертів і ніж було закладено Урядом до бюджету (4,8 відсотка).**

Рис.1.1. Валовий внутрішній продукт, зміна у відсотках до відповідного періоду попереднього року

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки

Головною підтримкою відновлення економічної активності виступив внутрішній споживчий попит.

Зростання заробітної плати у 2020 році відбувалося під впливом збереження позитивної динаміки розвитку окремих секторів економіки (оптова та роздрібна торгівля, фінансова та ІТ сфера, хімічна та фармацевтична галузі промисловості, охорона здоров'я, державне управління й оборона) в умовах збільшення попиту на продукцію/послуги даних ВЕД, а також підвищення мінімальної заробітної плати протягом року (з 1 січня 2020 року до 4 723 гривень, з 1 вересня 2020 року до 5 000 гривень). Загалом, номінальна середньомісячна заробітна плата штатних працівників у 2020 році збільшилась на 10,4 відсотка до 11 591 гривень (у 2019 році – 10 497 гривень), а реальна – на 7,4 відсотка, що дозволило, з урахуванням запроваджених Урядом компенсаційних соціальних виплат, утримати на позитивному

рівні попит домогосподарств (зростання кінцевих споживчих витрат домогосподарств за 2020 рік становило 1,6 відсотка).

І хоча однією з серйозних проблем під час пандемії COVID-19 стало скорочення зайнятості населення та зростання безробіття, водночас, незважаючи на всі складнощі із розвитком ситуації на ринку праці під час «локдаунів» в Україні та світі, рівень безробіття в Україні протягом року знаходився у прогнозованих межах. За даними Державної служби зайнятості статус безробітного у 2020 році отримали 1 247,2 тис. осіб, рівень безробіття населення віком 15-70 років за 2020 рік становив 9,5 відсотка до робочої сили відповідного віку з урахуванням зменшення кількості зайнятого населення віком 15-70 років на 4 відсотки порівняно з 2019 роком до 15,92 млн осіб (за даними Держстату).

За таких умов упродовж 2020 видом економічної діяльності, який швидко пристосувався до нових умов функціонування, нової мотивації населення, цифрових технологій, стала роздрібна торгівля. Так, можливість купувати продовольчі товари у магазинах (частка яких у структурі роздрібного товарообороту у 2020 році складала 44,2 відсотка) та окремі непродовольчі товари, а також вести свою діяльність онлайн, за допомогою засобів електронної комерції майже всіх товарів сприяли активному розвитку галузі в умовах карантину. А реалізація відкладеного під час першого «локдауну» споживчого попиту, його переорієнтація на внутрішній ринок (на тлі часткової переорієнтації населення на внутрішній туризм через обмежений доступ до закордонних поїздок), а також зростання реальної заробітної плати в комплексі сприяли зростанню обороту роздрібної торгівлі на 7,6 відсотка (на 10,3 відсотка у 2019 році).

Зростання оптового сегменту ринку на 4,2 відсотка (зниження на 0,5 відсотка у 2019 році) підтримувалося попитом з боку роздрібної торгівлі, а також відновленням попиту з боку окремих промислових підприємств (зокрема, хімічного та фармацевтичного виробництва в умовах підвищеного попиту на їх продукцію (захисні костюми, дезінфектори та лікарські препарати) на тлі продовження боротьби з коронавірусною інфекцією) та будівельної галузі (в рамках реалізації заходів передбачених проектом «Велике будівництво»).

Динаміка споживчих цін у 2020 році, незважаючи на період певної невизначеності в настроях суб'єктів господарювання, пов'язаної із карантинном, в цілому була помірною та знаходилася під впливом загалом обмеженого попиту та нової мотивації населення. За підсумком 2020 року зростання споживчих цін становило 5 відсотків, що незначно перевищило минулорічний показник – 4,1 відсотка, хоча такий показник інфляції влучив у ціль діапазону таргету Національного банку 5 відсотків ± 1 в. п.

Втім, безумовно, загальні економічні підсумки 2020 року, як і в більшості країн світу, порівняно із допандемічною траєкторією розвитку, були, переважно, негативними з огляду саме на їх кількісну оцінку.

Так, у 2020 році експорт товарів та послуг продемонстрував негативну динаміку, зменшившись у вартісному вимірі, за даними Національного банку, на 4,5 відсотка, а у реальному розрахунку за даними Держстату – на 5,6 відсотка. Протягом 2020 року відбувалось скорочення експорту товарів до країн ЄС і за результатами року

скорочення їх вартісних обсягів становило 11,1 відсотка (питома вага в загальному обсязі експорту товарів – 33,7 відсотка).

Вартісні обсяги імпорту товарів та послуг (за даними Національного банку) зменшились на 17,9 відсотка порівняно з 2019 роком, у реальному розрахунку – на 9,6 відсотка (дані Держстату). При цьому, вартісні обсяги імпорту товарів з країн ЄС зменшились на 6,6 відсотка (питома вага в загальному обсязі імпорту товарів – 41,1 відсотка). Сальдо торгівлі товарами та послугами у 2020 році становило «мінус» 1 790 млн дол. США (за даними Національного банку).

Кризова ситуація суттєво позначилася і на інвестиційній діяльності в країні. Так, більшість економічних агентів взяли інвестиційну паузу: вітчизняні – через втрату фінансових ресурсів внаслідок впливу обмежувальних виробничу діяльність карантинних заходів, іноземні інвестори – через невизначеність щодо термінів і характеру поширення захворюваності та вичікування покращення ситуації. Як наслідок, за підсумком 2020 року обсяг освоєних капітальних інвестицій скоротився на 38,2 відсотка (зростання на 15,5 відсотка у 2019 році).

Зменшення обсягу освоєних капітальних інвестицій мало місце практично у всіх видах економічної діяльності, виключеннями стали інвестиції у поштову та кур'єрську діяльність, телекомунікації (електрозв'язок), що мають безпосереднє відношення до організації діяльності в умовах карантинних обмежень. Серед ВЕД, що продемонстрували найбільші темпи скорочення освоєних капітальних інвестицій – авіаційний транспорт, мистецтво, спорт, розваги та відпочинок, які потрапили до переліку обмеження діяльності в умовах карантину.

Також спостерігалось зменшення портфельних інвестицій. Чистий відплив портфельних інвестицій у 2020 році становив 0,8 млрд доларів США порівняно з припливом 5,1 млрд доларів США у 2019 році.

Але в цілому зменшення ВВП (4 відсотки) було більш стриманим, ніж падіння виробництва в основних секторах економіки. Так, за підсумком 2020 року обсяг промислового виробництва зменшився на 4,5 відсотка, у т.ч. у переробній промисловості – на 5,9 відсотка, добувній промисловості – 3 відсотки та постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 0,9 відсотка.

Довідково:

У переробній промисловості зростання виробництва спостерігалось у виробництві хімічних речовин і хімічної продукції – на 5,1 відсотка, у виробництві основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів – на 3 відсотки у відповідь на збільшення внутрішнього попиту на продукцію даних галузей в умовах пандемії. В той час як у більшості підвидів відбувалося скорочення виробництва, яке за підсумком 2020 року дещо уповільнилося, зокрема, у машинобудуванні скорочення склало 17,6 відсотка, виробництві меблів, ремонту та монтажу – 10,4 відсотка, металургії – 8,7 відсотка відповідно.

Істотне зниження виробничих показників у добувній промисловості спостерігалось на тлі високих запасів вугілля на ТЕЦ та ТЕС протягом року та зменшення попиту на енергетичну продукцію з боку споживачів.

У постачанні електроенергії, газу та пари основними чинником було зниження споживання електроенергії через введення карантинних заходів для протидії поширення

COVID-19, що також позначилося на незначному перерозподілі структури споживання між групами споживачів, зокрема, в сторону зростання у населення та зниження у промисловості.

Серед інших секторів економіки упродовж 2020 року також відбулося скорочення обсягу вантажообігу – на 14,4 відсотка (зростання на 2,1 відсотка у 2019 році), обсягу пасажирообігу – на 54,2 відсотка (зростання на 2,6 відсотка); обсягів сільськогосподарської продукції – на 10,1 відсотка. Індекс будівельної продукції збільшився на 5,6 відсотка (зростання на 23,6 відсотка відповідно).

Довідково:

Зниження у сільському господарстві меншою мірою пов'язане із пандемією COVID-19, а, переважно, зумовлене зниженням показників урожайності більшості сільськогосподарських культур, на що впливали несприятливі умови під час перезимівлі та вегетації сільськогосподарських культур (тепла і малосніжна зима, відновлення вегетації рослин в окремі зимово-весняні періоди, розвиток захворювань рослин та низькі запаси вологи в ґрунті).

Причинами кращого загального результату по ВВП порівняно із основними ВЕД є компенсація падіння одних ВЕД зростанням або суттєво меншим падінням в інших, більш пристосованих до роботи в умовах карантинних обмежень або більш затребуваних у цей час (ІТ сфера, торгівля, фінансова діяльність, охорона здоров'я).

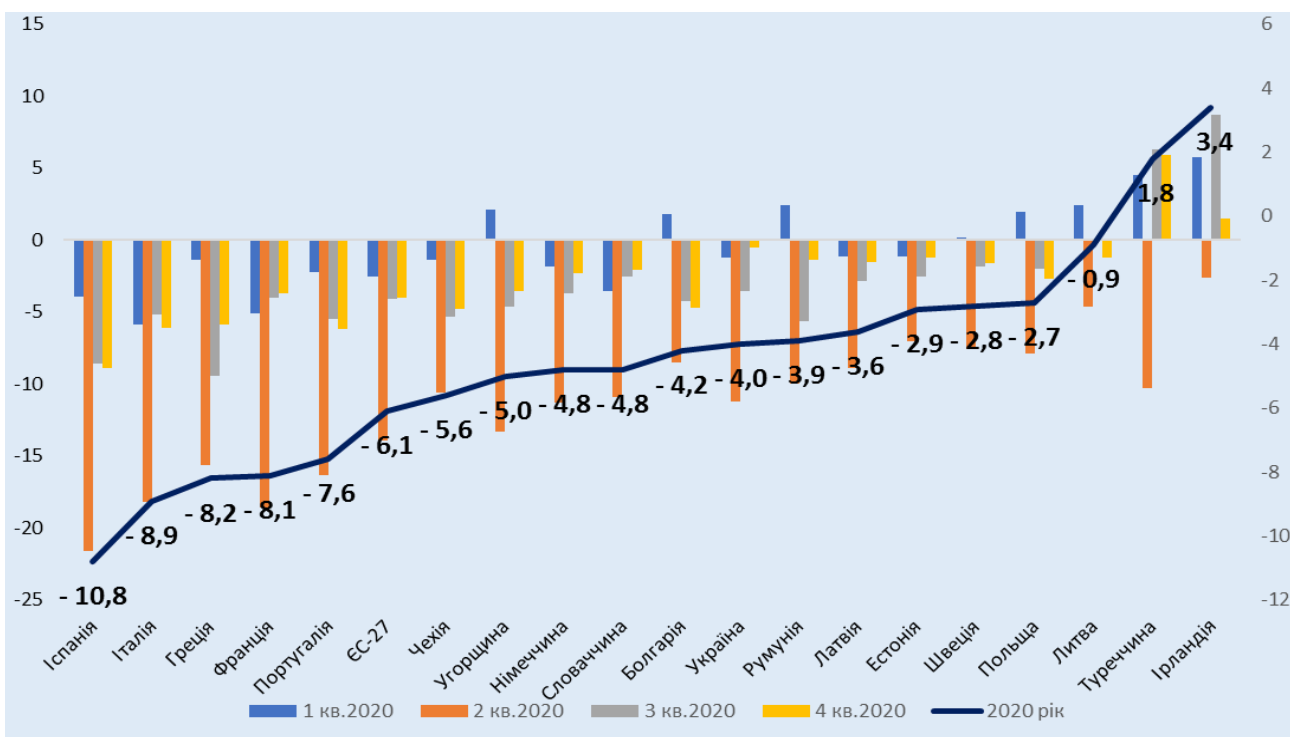

Рис. 1.2. ВВП окремих країн ЄС та України, відсотків до відповідного періоду попереднього року

Джерело: Держстат, Євростат

Варто також зазначити, що скорочення ВВП України під час «ковідної» кризи було меншим ніж в ряді країн Європи, зокрема Чехії, Словаччини, Угорщині та ін. Причиною цього феномену є трансформаційний характер нашої економіки. Слабка залученість у виробничі ланцюги доданої вартості у світовій економіці, суттєва частка тіньового

бізнесу та доходів, слабо розвинений туризм, досить вагома частка сільського господарства (що гарантувало продовольчу безпеку), велика частка крупного виробництва, яке не зупинялось навіть у пікові періоди, вміння українців виживати та пристосовуватися до різних складних умов. Проте, ці трансформаційні особливості стануть на заваді відновленню економіки та її сталому довгостроковому розвитку. Отже подальше реформування економіки лишається пріоритетним завданням для Уряду.

2021 рік

Наразі, як і прогнозувалось, поточні тенденції початку 2021 року формувалися під впливом тенденцій попереднього року, враховуючи вплив карантинних обмежень як всередині країни, так і поза її межами. З одного боку, послаблення протиепідемічних обмежень з переходом до норм адаптивного карантину у лютому після січневого «локдауну» сприяли частковому відновленню виробничої активності окремих суб'єктів економічної діяльності. Але з іншого - мінливість ситуації з рівнем захворюваності лишається високою, що стримує розвиток.

У січні-квітні 2021 року спостерігалось зростання **промислового виробництва** на 1,5 відсотка, що в більшій мірі обумовлено ефектом низької статистичної бази порівняння квітня 2020 року у більшості підвидів промисловості. У свою чергу висока конкуренція та протекціонізм на зовнішніх ринках, низький врожай у 2020 році та інвестиційна пауза у більшості сфер економіки на тлі звуження фінансових ресурсів у підприємств продовжують бути основними стримуючими чинниками. Поряд з цим, скорочення виробництва зафіксоване у добувній промисловості і розробленні кар'єрів – на 0,5 відсотка.

Продовжувалось скорочення обсягів виробництва у **сільському господарстві** (за січень-квітень 2021 року на 4,7 відсотка), що було зумовлено переважно збереженням негативної ситуації у птахівництві та вирощуванні ВРХ (зокрема, значне зростання затратності виробників). Поряд з цим, поступово поліпшується ситуація у тваринництві в умовах зняття обмежень на експорт продукції птахівництва, що діяли з січня п. р. у окремих країнах-торгових партнерах та зростання цін на свинину на зовнішніх ринках.

Негативна тенденція спостерігалась і в будівельній галузі (**індекс будівельної продукції** у січні-квітні 2021 року зменшився на 5,3 відсотка), враховуючи несприятливі погодні умови для проведення будівельних робіт й зниження попиту з боку як реального сектору економіки, так і держави. У свою чергу, поступово покращується стан у житловому будівництві, що продемонструвало зростання на тлі низької статистичної бази порівняння 2020 року та очікувань погасання іпотечного кредитування за рахунок реалізації запроваджених Урядом у 2020 році програм з іпотечного кредитування та фінансового лізингу житла.

Серед сфери послуг найбільше падіння продовжується в секторі пасажирського транспорту (**обсяг пасажирообігу** у січні-квітні 2021 року зменшився на 15,9 відсотка), хоча глибина падіння зменшується з урахуванням низької статистичної бази, зокрема березня-квітня 2020 року, коли вперше було впроваджено жорсткі карантинні обмеження для стримування пандемії COVID-19 всередині країни.

В той же час, роздрібний сегмент внутрішньої торгівлі, єдиний серед основних ВЕД, продовжує активно розвиватися та демонструвати зростання (**оборот роздрібної**

торгівлі збільшився на 14 відсотків), враховуючи пристосованість галузі до нових умов функціонування та стимулювання споживчого попиту (збільшення соціальних стандартів та підтримка з боку держави бізнесу та населення).

У січні-квітні 2021 року середня номінальна **заробітна плата** штатних працівників збільшилась на 19,8 відсотка та становила 13 013 гривень, реальна заробітна плата зросла на 11,1 відсотка. Головними рушіями росту були пристосування сфер економічної діяльності до умов та викликів пандемії COVID-19, підвищення рівня мінімальної заробітної плати з 01.01.2021 до 6000 грн.

З початку 2021 року **динаміка споживчих цін** значною мірою зберігала характерні ознаки другої половини 2020 року – невизначеність щодо найближчої перспективи в умовах пандемії зберігала пріоритети у споживанні на продовольчих товарах. При цьому, вагомим чинником стало підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги. Серед інших, як і прогнозувалось, спостерігалось посилення витратної складової в цінах з огляду на високі темпи зростання цін виробників промислової продукції та тиску зовнішніх цін. За підсумком квітня 2021 року річний показник споживчої інфляції становив 8,4 відсотка (8,5 відсотка у попередньому місяці). Але попри певне очікуване прискорення впродовж цього року, загалом така ситуація не призведе до зміни середньострокового тренду на уповільнення інфляційних процесів та не формуватиме негативних умов для розвитку економіки.

У січні-квітні 2021 року спостерігалась позитивна динаміка за показниками **зовнішньої торгівлі** – за попередніми даними НБУ експорт товарів та послуг збільшився на 12,8 відсотка порівняно з відповідним періодом 2020 року, імпорт товарів та послуг – на 13,4 відсотка відповідно. Але, наразі, зростання в основному є відбитком високої цінової динаміки на зовнішніх ринках.

Як результат, **у січні-квітні 2021 року** Мінекономіки оцінює незначне **скорочення обсягів ВВП на рівні 0,2 відсотка** (на 2,6 відсотка у січні 2021 року, на 2,8 відсотка у січні-лютому 2021 року та на 2 відсотки у січні-березні 2021 року (оперативна оцінка Держстату)), що повністю відповідає прогнозу.

Незважаючи на те, що I квартал 2021 року лишався негативним з точки зору економічної динаміки, відновлення зростання, як і прогнозувалось, очікується вже починаючи з II кварталу з урахуванням низької бази порівняння минулого року та процесів вакцинації як у світі, так і всередині країни.

Але, враховуючи наявність більш актуальної та повної інформації, що з'явилася після схвалення постанови Кабінету Міністрів України від 29.07.2020 № 671 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2021-2023 роки» (далі – Постанова № 671) і показники якої були враховані при формуванні Державного бюджету України на 2021 рік, проведено певне коригування прогнозних макропоказників на 2021 рік (інформація щодо уточнення кількісних припущень та основних макропоказників наведена у додатку 1 та 2).

Основними причинами коригування є:

несправдження базового припущення, яке закладалось у прогнозні розрахунки Постанови № 671, а саме, завершення світової пандемії COVID-19 у 2020 році;

уточнення бази розрахунку прогнозу – підсумків 2020 року – на основі отриманих статистичних даних;

актуалізація окремих припущень (а саме розвитку світової економіки, цінової динаміки на світових товарних ринках тощо).

В цілому, як і прогнозувалось, у 2021 році найбільший позитивний внесок у зростання ВВП залишиться за **кінцевими споживчими витратами домогосподарств (зростання на 4,1 відсотка)**. По мірі пом'якшення карантинних обмежень спостерігатиметься нарощування споживчої активності населення. За підсумком року очікується на **зростання середньомісячної заробітної плати на 8,1 відсотка** (з урахуванням підвищення мінімальної заробітної плати) **при зменшенні рівня безробіття (до 9,2 відсотка)**, що відбуватиметься в умовах пожвавлення економічної активності.

Разом з тим, після падіння у 2020 році свої позиції надолужуватиме інвестиційна компонента ВВП – у 2021 році очікується **зростання валового нагромадження основного капіталу (ВНОК) на 11,2 відсотка**, що пояснюється як низькою базою порівняння, так і нарощуванням інвестицій в умовах реформування економіки.

Незважаючи на активне відновлення світової економіки та потужне зростання цін, експорт зростатиме більш помірними темпами в умовах продовження політики протекціонізму у світі та загострення конкурентної боротьби на ринках. Так, **зростання обсягу експорту товарів та послуг у реальному вимірі** очікується на рівні **0,3 відсотка, а номінальне зростання прогнозується на рівні 8,8 відсотка**. Імпорт – навпаки – **зростатиме** вищими темпами завдяки розширенню вітчизняного споживання та інвестицій – **на 8,9 відсотка та 15,6 відсотка відповідно**.

Все це відбуватиметься на фоні продовження (вже четвертий рік поспіль) **падіння обсягів державного споживання – на 0,3 відсотка в умовах необхідності скорочення дефіциту бюджету**.

Взагалі, економічна ситуація в країні до кінця року, найбільш вірогідно, матиме характер поступового відновлення з урахуванням реалізації заходів Уряду та Національного банку з продовження здійснення економічних реформ та продовження реалізації заходів, спрямованих на пом'якшення негативних наслідків впливу пандемії COVID-19. В цілому **по результатах 2021 року матиме місце зростання ВВП на рівні 4,1 відсотка**.

Прогноз на 2022-2024 роки

Вже зараз можна стверджувати, що світовий розвиток економіки, навіть після подолання пандемії COVID-19, вже не повернеться повністю до допандемічних тенденцій. Адже обережність суспільної і, зокрема, економічної діяльності з огляду на ризики масових захворювань навряд чи повністю зникнуть з підсвідомості суспільства. Патерни соціальної та економічної поведінки змінились.

У найближчій перспективі на передній фланг у світовій економіці вийдуть наступні тренди:

- активний розвиток охорони здоров'я в контексті екологічності та профілактики поширення вірусних та інших хвороб, у т.ч. здорового харчування, обов'язкової вакцинації (для вироблення колективного імунітету, а не локалізації таких проблем);

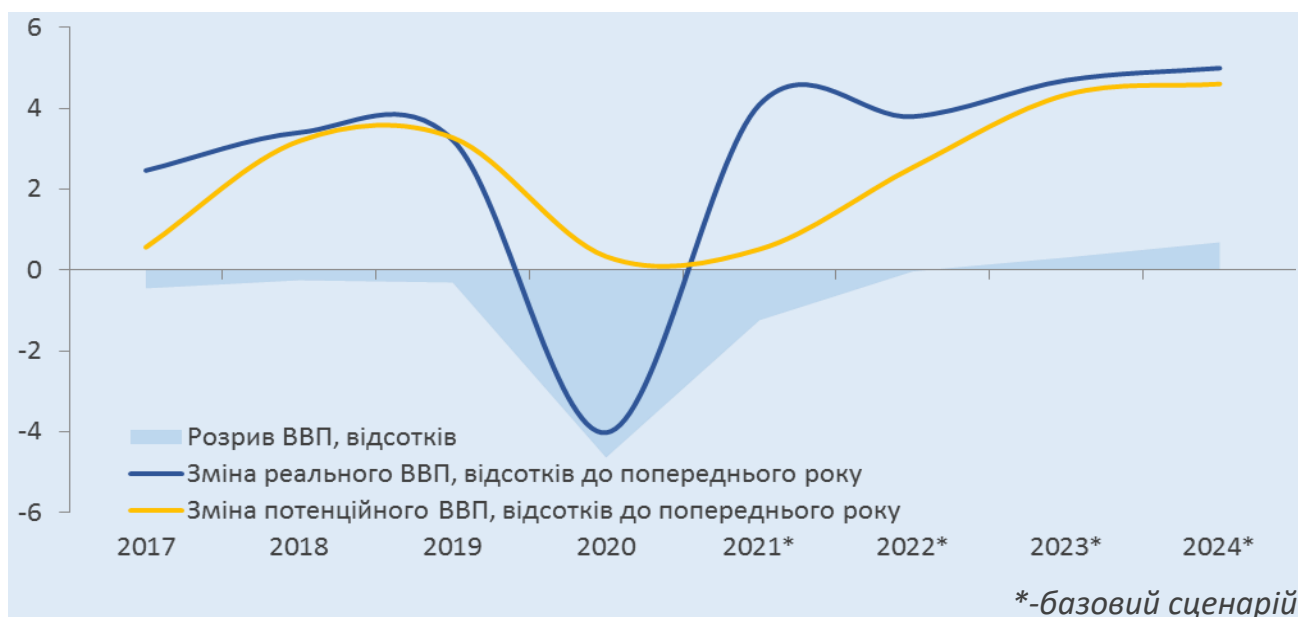
- глобальна цифровізація - розвиток електронної комерції та електронного надання послуг, у т.ч. банківських, медичних, транспортних та урядових послуг, збільшення зон самообслуговування та застосування безконтактної оплати, впровадження інтелектуальних голосових систем і чат-ботів для взаємодії з клієнтами;
- розвиток логістики, зокрема, запровадження та удосконалення використання хмарних технологій для агрегування, інтелектуальної обробки та контекстного представлення даних про продукти та процеси з виробничих ліній і на всьому ланцюгу поставок продукції;
- реформування та розвиток освіти, яке супроводжуватиметься зміною парадигми та поглядів на традиційний освітній процес (можливе комбінування програм дистанційного навчання, що даватиме змогу студентам здобувати освіту одночасно за декількома спеціальностями);
- вдосконалення державної політики у сфері захисту навколишнього середовища (зокрема, зміни клімату, що передбачатиме швидку адаптацію до таких проявів зміни клімату, як повені, посухи, руйнування берегів і тривалі періоди з аномальною спекою, мінімізація негативного впливу на біорізноманіття та максимальне зміцнення його природної основи, подолання тенденції деградації живої компоненти довкілля, екологізація сфер суспільної діяльності, максимальне відтворення первинного стану природних комплексів, виховання екологічно освіченого громадянина та формування розуміння населенням фундаментальної ролі біорізноманіття в життєдіяльності людини і суспільства, зниження обсягів відходів).

В економіці України всі зазначені сфери представлені і досить розвинені. За виключенням останніх двох, всі інші сфери економіки України також мають високий потенціал щодо вироблення продукції не лише для внутрішнього ринку (як освіта та захист навколишнього середовища), а і на експорт.

Отже, Україна має відносно не погані «стартові позиції» на шляху до постпандемічного відновлення.

Також, як засвідчили розрахунки потенційного ВВП, Україна має необхідний ресурс для відновлення. Фактичне скорочення реального ВВП у 2020 році порівняно із скороченням потенційного ВВП було більшим. Саме активізація незадіяного ресурсу (виробничі потужності та трудові ресурси) наддасть поштовх до швидшого надолуження втрат. І, якщо 2021 рік відзначиться формуванням позитивного тренду потенційного ВВП, що, в основному, буде зумовлено відновленням загальної продуктивності в умовах адаптації та пристосування до нових умов господарювання, то вже з 2022 року всі фактори виробництва забезпечуватимуть відносно рівномірний та позитивний внесок у зростання потенційного ВВП.

Рис. 1.3. Зміна потенційного і фактичного ВВП та розрив ВВП у 2017-2024 роках, відсотків

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки

У найближчі роки масштаб розгортання **хвилі інновацій у світі відповідатиме масштабам промислової та цифрової революцій**. Цей прогрес прискориться за допомогою технології штучного інтелекту та його поширення у всі сфери життя (від побутового використання до виробничих процесів). Всеосяжне проникнення штучного інтелекту, квантові обчислення, більш жорсткий контроль за викидами CO₂, нові стратегії лікування - все це, в найближчій перспективі, значно розширить можливості людства і вплине на життя багатьох.

Такий формат цифровізації та віртуального життя вимагає безпечності кіберпростору та захисту персональних даних споживачів, що стало своєрідним викликом для багатьох у розпал пандемії. Такі напрями сприятимуть розвитку високотехнологічних галузей (зокрема, ІТ-сфери, яка має високий потенціал для нарощування експорту з України, та машинобудування) та галузей, що мають високий експортний потенціал. У 2022-2024 роках **частка цифрової економіки до ВВП зростатиме з 5,6 відсотка у 2021 році до 7,5 відсотка у 2024 році**.

Не менш важливою стане зміна **парадигми охорони здоров'я**: профілактика та здорове харчування. Так, пандемія оголила проблему не тільки з технічним оснащенням закладів охорони здоров'я, а ще й з відсутністю профілактики та системного підходу до здоров'я суспільства. Тому в найближчій перспективі системи охорони здоров'я візьмуть на озброєння профілактичні підходи (з використанням штучного інтелекту та нанотехнологій), засновані на перевагах здорового харчування зі споживанням великої кількості поживних речовин, що допоможе підтримувати на високому рівні природні захисні механізми організму і матиме позитивний вплив на оздоровлення, та сприятиме розвитку окремих галузей, зокрема, агропромислового комплексу (у т.ч. вирощування органічної продукції) та харчової промисловості, яка може запропонувати споживачам широкий спектр продуктів для підтримки оптимальних показників здоров'я. Україна має величезний експортний потенціал в агропромисловому секторі.

У середньостроковій перспективі акцент в реформах Урядом буде зроблений на усуненні існуючих слабких місць в економіці України та виявлених структурних невідповідностях з метою забезпечення прискорення економічного зростання, а також на створенні умов для розвитку виробництв, які матимуть найбільшій позитивний ефект від розвитку цифровізації економіки. Нові пандемічні та постпандемічні умови господарювання стимулюватимуть розвиток високотехнологічних виробництв та виробництв з використанням технологій середньо-високого рівня.

Поряд з цим, основні напрями у соціально-економічній політиці, які задекларовано у основних стратегічних документах Уряду, зокрема, у Національній економічній стратегії на період до 2030 року, Програмі діяльності Кабінету Міністрів України, Державній програмі стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020-2022 роки, а також Репутаційній стратегії України, Антикорупційній стратегії на 2021-2025 роки, п'ятирічній Національній інвестиційній стратегії, затвердження яких заплановано у найближчому майбутньому, передбачають впровадження протягом середньострокового періоду комплексної системи нових можливостей стабілізації та сталого розвитку економіки України, створення можливостей для реалізації наявного потенціалу країни для забезпечення належного рівня добробуту кожного громадянина України через інноваційне випереджальне економічне зростання.

Реалізація запланованих ними заходів знайде відповідне відображення у зростанні попиту. Найвищими темпами прогнозується зростання ВНОК (в середньому на 13,8 відсотка щорічно протягом 2022-2024 років). Дещо стриманішою ніж у докризовий період та без шокуєчих сплесків зростатиме приватне споживання (щорічно в середньому на 3,6 відсотка), що буде пов'язано, переважно, з процесом відновлення втрачених під час кризи та карантинних заходів заощаджень домогосподарств, яке потребуватиме певних ресурсів та часу. Разом з тим відновиться позитивна динаміка попиту сектору загальнодержавного управління (зростатиме в середньому на 1,8 відсотка щорічно) з огляду на нові світові тренди розвитку охорони здоров'я, освіти, процесів цифровізації економіки, які потребуватимуть відповідних бюджетних витрат. Позитивним буде і тренд зростання експорту (в середньому на 3,2 відсотка щороку) внаслідок підвищення конкурентоспроможності, досягнутого за рахунок постковідного переосмислення процесів організації виробництва, зниження операційних витрат через поширення цифровізації і модернізації виробництва. У свою чергу, постпандемічний розвиток виробничої сфери буде визначатись не тільки традиційними процесами підвищення продуктивності, модернізації виробничих процесів, зростанням зайнятості та попиту, але і знаходитиметься під впливом декількох сформованих під час пандемії факторів, які і визначають динаміку та структурні особливості постпандемічного виробничого розвитку.

В цілому у 2022-2024 роках передбачається розвиток економіки за траєкторією прискорення економічного зростання. За базовим сценарієм, що представлено у Прогнозі, прогнозується **зростання ВВП на рівні 3,8 відсотка у 2022 році, на 4,7 відсотка у 2023 році та на 5 відсотків у 2024 році.**

Водночас, відповідно до норм Бюджетного кодексу у частині здійснення загальної оцінки фіскальних ризиків, зокрема, пов'язаних із змінами у

макроекономічному середовищі, Прогноз містить оцінку **альтернативного сценарію розвитку для України, що передбачає** більш песимістичний розвиток подій із поширенням та мутацією вірусу, який вимагатиме нових видів вакцин та часу на їх розробку й апробацію, що посилюватиме склад вірусу та його характер, а боротьба з ним виявиться складнішою і тривалішою. Враховуючи можливу появу нових штамів коронавірусу та певних складнощів в ході вакцинації (зокрема, через технічні проблеми в частині сповільнення процесу розповсюдження вакцини логістичними та виробничими перешкодами та небажанням імунізації суспільством у зв'язку з недовірою до виробників вакцин та її ефективності в умовах малої обізнаності населення) матимуть місце нові спалахи пандемії. Вони вимагатимуть швидких та агресивних контрзаходів, що призводитиме до періодичного посилення протиепідемічних заходів (запровадження обмежень на пересування населення та стійке соціальне дистанціювання).

Як наслідок, упродовж прогнозного періоду передбачається ускладнення постпандемічного відновлення економік. Невтішні епідемічні події та гальмування економічного розвитку знижуватимуть можливість влади запобігати стресам на фінансовому ринку з урахуванням підвищеної фінансової вразливості через погіршення ліквідності економічних агентів. Все це відтермінує вихід економік світу та вітчизняної економіки на траєкторію стійкого зростання.

Прогноз на 2022-2024 роки, окрім оцінки чинника поширення інфекційного захворювання, також містить оцінку впливу ряду інших традиційних ризиків та викликів, які супроводжують вітчизняну економіку впродовж тривалого періоду, що представлені у розділі «Альтернативний сценарій розвитку та ризики прогнозу».

2. ПРИПУЩЕННЯ ПРОГНОЗУ:

2.1. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Розпочата у світі вакцинація покращила очікування бізнесу та населення, що створило передумови для відновлення економічної активності. Але потужна третя хвиля пандемії в окремих країнах світу (Індія, Туреччина, Франція, Німеччина, Польща, Канада) залишила питання строків завершення пандемії наразі без чіткої відповіді. Як більш вірогідне очікується, що з покращенням доступності вакцин, вдосконаленням методів лікування, тестуванням та відстеженням місцева передача вірусу загалом буде знижена до середини 2022 року. Деякі регіони та країни досягнуть низької локальної передачі раніше, ніж інші, залежно від різних обставин, зокрема, темпів вакцинації.

Відповідно і відновлення економік конкретних країн світу відбуватиметься нерівномірно. Але впливати на ці процеси буде не лише успіх у подоланні пандемії, але і інші фактори. Так, рецесія, що спостерігалася під час пандемії (закриття ряду підприємств особливо сфери послуг, скорочення інвестиційної діяльності, втрата робочих місць тощо) принесла суттєві втрати для всіх. Разом з тим, використовуючи наявні ресурси, органи влади різних країн застосовували відмінні як за масштабом, так і за характером заходи з подолання негативних наслідків, що, відповідно, матиме різний вплив і на темпи та характер відновлення. Тобто постпандемічний розвиток країн значною мірою буде залежати також від ефективності та виваженості реалізованих та тих, що будуть ще реалізовуватись заходів економічної політики, фінансової підтримки бізнесу та населення, готовності країн та бізнесу до неминучих змін.

Хоча фінансової кризи вдалося уникнути під час пандемії, різні темпи відновлення у прогностичному періоді можуть створювати фінансові ризики особливо для більш слабших економік або економік з суттєвими фінансовими зобов'язаннями, що у середньостроковій перспективі може ускладнювати реалізацію заходів з управлінням їх боргом та підтримки фінансової стабільності. Це також стримуватиме їх розвиток і посилюватиме нерівномірність відновлення світової економіки.

Найбільш характерними рисами постпандемічного світового відновлення будуть:

- розширення видів підтримки збереження та створення робочих місць;

- розвиток інфраструктури здорового життя та харчування в поєднанні із більш потужним розвитком сфери охорони здоров'я;

- побудова стійкої, інклюзивної та більш екологічної економіки, у т.ч. інвестування в «зелену» інфраструктуру з урахуванням процесів зміни клімату та цифрову інфраструктуру з урахуванням процесів автоматизації.

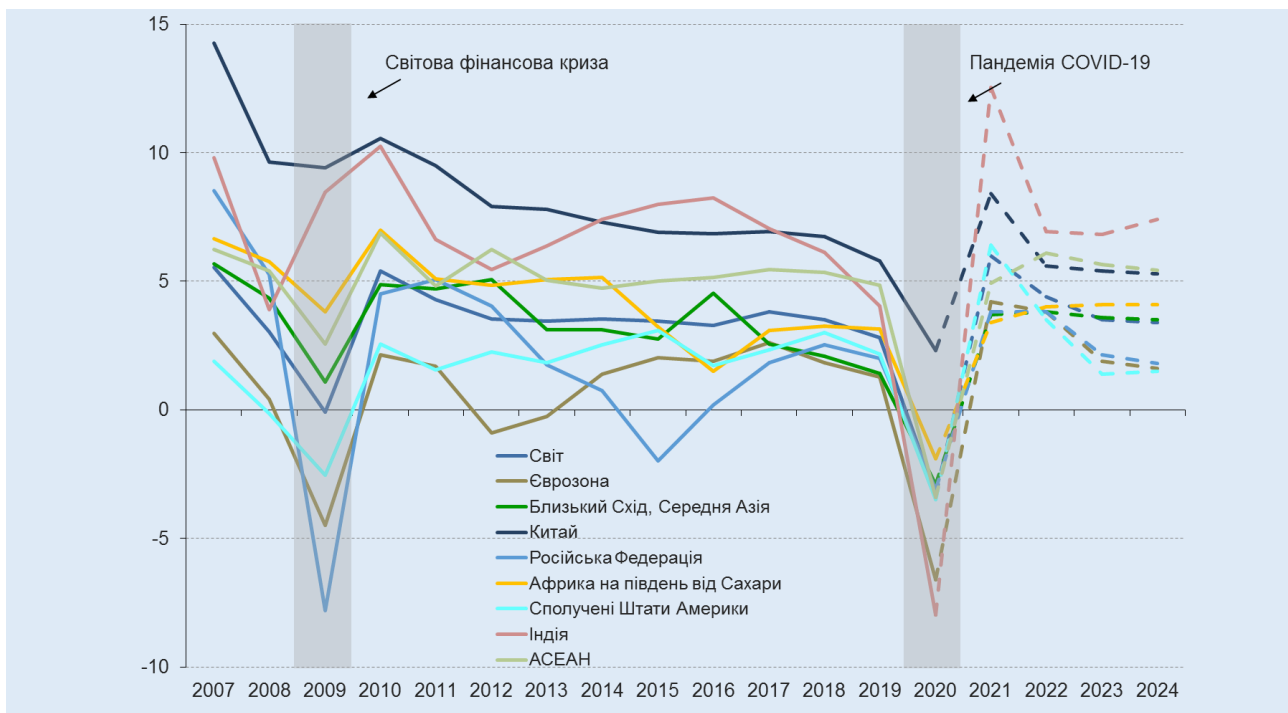
Основними викликами для світової економіки у прогностичному періоді, в першу чергу, можуть стати: виникнення нових хвиль вірусу, загострення напруженості в

торгівлі і в геополітичній сфері, стали низькі економічні показники, що свідчатимуть про тривале уповільнення світового зростання, та невживання заходів щодо обмеження зміни клімату.

В цілому, зростання світової економіки прогнозується у 2022 році на рівні 4,4 відсотка, у 2023-2024 роках – в середньому 3,5 відсотка, що перевищуватиме допандемічний рівень.

Основний внесок у світову економічну динаміку, як і раніше, будуть здійснювати Китай (середньорічні темпи зростання у 2022-2024 роках прогнозуються на рівні 5,4 відсотка), США (2,1 відсотка), Індія (7,1 відсотка) та Європа (2,4 відсотка відповідно).

Рис. 2.1.1. Динаміка ВВП в країнах і регіонах у 2007-2024 роках, відсотків до попереднього року

Джерело: МВФ (World Economic Outlook, April 2021)

Економічна активність **Сполучених Штатів Америки** залишатиметься нижчою свого потенціалу (максимального сталого обсягу виробництва), а кількість зайнятих в країні не повернеться до допандемічного значення до 2024 року, оскільки за очікуваним сплеском активності (на рівні 6,4 відсотка у 2021 році) прогнозується довге, повільне відновлення. Так, у 2022 році зростання економіки країни становитиме 3,5 відсотка. Відновлення стабільних умов світової торгівлі, співпраця США з міжнародними організаціями, поліпшення відносин з союзниками (Європа, Канада, Мексика, Японія), а також боротьба зі зміною клімату, підтримка відновлювальної енергетики, інвестиції в інфраструктуру, підвищення доступності медицини допоможуть досягти середньорічних темпів економічного зростання у 2023-2024 роках на рівні 1,5 відсотка.

Довідково. Впродовж 2020 року США затвердили два пакети фінансової допомоги на 2,2 трлн доларів та 900 млрд доларів для захисту економіки від коронавірусу. Найбільшу частину з них було спрямовано на кредити для компаній, які постраждали найбільше, інші кошти спрямовано на: кредити для малого бізнесу, які збережуть робочі місця і зарплату

співробітникам; прямі виплати фізичним особам та сім'ям; виплату допомоги по безробіттю. Решта пакету допомоги було спрямовано на масштабні фінансові вливання в економіку: до бюджетів штатів для компенсації падіння збору місцевих податків; на фінансування лікарень для боротьби з коронавірусом; в авіагалузь; для фінансування закладів із догляду за дітьми, в лабораторії для дослідження коронавірусу.

Розмір третьої програми економічних стимулів від початку пандемії становить 1,9 трлн доларів США. Її значна частина – прямі виплати американцям, а також фінансування відкриття шкіл, проведення тестувань та вакцинації, компенсація безробітним та галузям, що постраждали від «локдауну».

У свою чергу, у квітні 2020 року ФРС оголосила про масштабну програму з надання кредитів на суму до 2,3 трлн доларів для підтримки економіки, яка включала кредитування малого та середнього бізнесу.

Відставання **Єврозони** від США за темпами відновлення буде мати місце лише у 2021 році і переважно обумовлюватиметься пізнішим початком вакцинації та, відповідно, впровадженням повторних «локдаунів» в ряді країн.

У свою чергу, завдяки завершенню створення єдиного цифрового ринку, об'єднаного ринку капіталу та єдиного ринку послуг країни даного регіону отримують необхідний поштовх у прогностичному періоді для створення нових інноваційних компаній. Європейський Центральний Банк, із свого боку, намагатиметься утримувати нульову облікову ставку, що дасть можливість урядам цих країн виплачувати вже накопичені ними борги, не збільшуючи суттєво податки.

Довідково. Так, важливим проривом стало «розморожування» лідерами ЄС на саміті у грудні 2020 року 7-річного бюджету на 1,8 трлн євро, який включає фонд відновлення європейської економіки на 750 млрд євро. Можливість використання цих коштів матиме важливе значення для економічної допомоги найбільш постраждалим від пандемії країнам – Італії, Іспанії, Греції, Франції.

Відповідно, прогнозується, що економіка Єврозони зросте у 2022 році на 3,8 відсотка (у 2021 році – зростання очікується на рівні 4,4 відсотка). Впродовж 2023-2024 років темпи зростання будуть більш стриманими – у середньому 1,8 відсотка.

Китай, який виявився єдиною з великих економік світу, що завершила 2020 рік з позитивною динамікою ВВП, у 2022 році матиме зростання економіки на рівні 5,6 відсотка (у 2021 році різке відновлення очікується на рівні 8,4 відсотка). У 2023-2024 роках темпи росту прогнозуються у середньому на рівні 5,4 відсотка. Це відбуватиметься завдяки розширенню внутрішнього попиту, продовженню процесів урбанізації, розвитку інновацій і "технологічної самодостатності". Серед перспективних напрямків розвитку будуть штучний інтелект, поновлювана енергетика, інвестиції в нову інфраструктуру (мережі 5G, дата-центри), охорона здоров'я (догляд за людьми похилого, система медичного страхування).

Велике значення матиме і активність Китаю в процесах інтеграції економік Південно-Східної Азії. Так, незважаючи на торговий конфлікт з США, Китай уклав з країнами азіатсько-тихоокеанського регіону найбільшу в світі угоду про вільну торгівлю, яка, за прогнозами експертів, посилить економічну інтеграцію азіатсько-тихоокеанського регіону і протидію протекціоністським тенденціям.

Довідково. У листопаді 2020 року відбулось підписання угоди «Всебічне регіональне економічне партнерство». Учасники – країни АСЕАН і 5 партнерів – Китай, Японія, Південна Корея, Австралія і Нова Зеландія. Угода встановлює зниження мит у зовнішній торгівлі між цими країнами, правила в сфері інтелектуальної власності та електронної комерції, а також передбачає підвищення частки іноземного капіталу для компаній, що надають послуги в 50 секторах (у т.ч. телекомунікації, фінанси, професійні послуги).

Основні ризики економічного розвитку Китаю будуть пов'язані із зовнішньою торгівлею (негативний вплив пандемії на світову економіку і торгові війни), а також з погіршенням відносин з США (найбільш болючим може бути заборона на трансфер технологій, обмеження експорту високотехнологічної продукції з Китаю для США та їх союзників).

Більшій частині **Азії** посилення економічного зростання в Китаї піде на користь з урахуванням високих обсягів взаємної торгівлі між КНР і країнами регіону.

Також, важливу роль у майбутньому відновленні економіки країн **Близького Сходу і Середньої Азії** відіграватиме доступ до вакцини від COVID-19. Так, у 2022 році економічне зростання регіону збільшиться до 3,8 відсотка, що дещо перевищуватиме очікувані темпи зростання у 2021 році (3,7 відсотка). Проте, економіка країн з ринком, що формується, регіону Близького Сходу і Середньої Азії буде відновлюватися повільніше внаслідок більшої вразливості економік країн, що постраждали від конфліктів, при цьому більшість держав не повернеться до рівнів ВВП 2019 року до 2022 року.

У 2023-2024 роках зростання економік країн Близького Сходу, Середньої Азії прогнозується у середньому на рівні 3,6 відсотка за умов врегулювання нерівномірного впливу кризи на ринок праці, реформування державних підприємств, а також боротьби з корупцією, залучення якісних інвестицій в екологічну інфраструктуру і цифровізацію.

Довідково. У лютому 2021 року Єврокомісія представила план партнерства з країнами Близького Сходу і Північної Африки з фінансуванням до 7 млрд євро на період з 2021 по 2027 рік, який буде зосереджений на п'яти сферах: розвиток людського потенціалу, управління і верховенство права; стійкість, процвітання і розвиток цифрових технологій; мир і безпека, міграція та мобільність; перехід до зеленої енергетики.

В той же час, для даного регіону залишатимуться вагомими ризики, зокрема, відновлення захворюваності через нові мутації вірусу, затримка або неефективність розподілу вакцин в поєднанні з підвищенням уразливості, що можуть привести до відновлення соціальних хвилювань. Продовження геополітичних конфліктів в країнах-експортерах нафти та низхідний тренд цін на нафту також негативно впливатимуть у середньостроковій перспективі на динаміку економічного розвитку цих країн в цілому.

За прогнозами експертів темпи зростання економіки **Російської Федерації** становитимуть 3,8 відсотка у 2022 році (що відповідатиме темпам відновлення у 2021 році) та 2 відсотки в середньому у 2023-2024 роках. Ризиками для розвитку Російської Федерації є недостатня інтеграція у світову економіку внаслідок продовження санкційної політики США та іншими демократичними країнами світу; геополітичні наслідки, спричинені агресивною зовнішньою політикою Російської Федерації, зокрема проти України, які знижують приватні інвестиції; низька ціна на нафту.

Економічне зростання в країнах **Африки на південь від Сахари** у 2022 році прогнозується на рівні 4 відсотків (після відновлення на 3,4 відсотка у 2021 році) і ґрунтуватиметься на поступовому поліпшенні ділової та споживчої довіри на тлі подолання наслідків пандемії та зменшення політичної невизначеності. Хоча й спостерігатимуться значні відмінності у показниках розвитку країн у регіоні, проте уряди країн поділятимуть проблему зміцнення своїх систем охорони здоров'я та економіки, створення більш високого, більш інклюзивного та довгострокового зростання, одночасно підвищуючи рівень готовності і стійкості до наслідків зміни клімату.

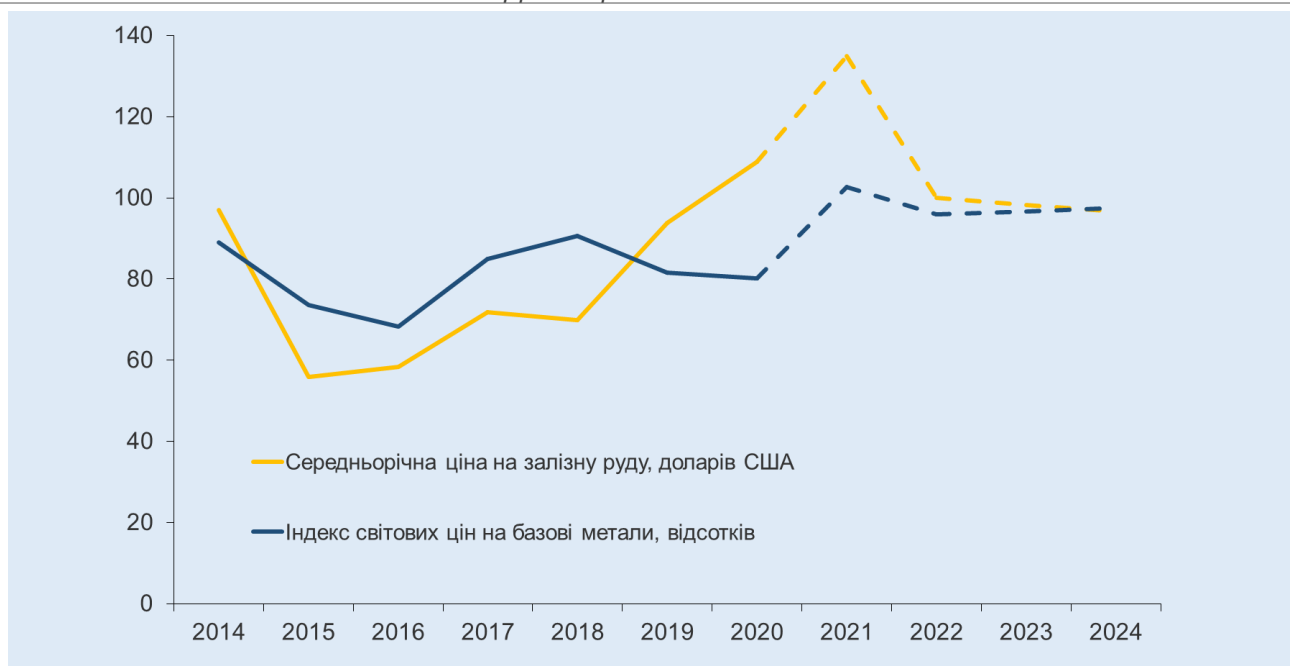
За таких умов розвиток економіки країн Африки на південь від Сахари у 2023-2024 роках залишатиметься на доволі високому рівні (4,1 відсотка), що значною мірою підтримуватиметься збільшенням державних інвестицій в інфраструктуру, зокрема, у сфери транспорту, енергетики та інформаційно-комунікаційних технологій. Підтримка імплементації подальших реформ, спрямованих на збільшення участі жінок в економіці, забезпечить більшу інклюзивність розвитку країн даного регіону.

Світові ринки

За прогнозом World Steel Association (Worldsteel) у 2022 році світовий попит на сталь збільшиться на 2,7 відсотка (після зростання на 5,8 відсотка у 2021 році та падіння на 0,2 відсотка у 2020 році). За даними асоціації, поліпшенню прогнозу сприяв, перш за все, підйом в Китаї, де у 2020 році споживання сталевих продукції збільшилося на 9 відсотків порівняно з попереднім роком. Та й у багатьох інших країнах відновлення ринків після перших хвиль епідемії коронавірусу виявилось більш швидким, ніж очікувалося. Китай, за прогнозом Worldsteel, знизить темпи зростання металоспоживання до близько 1 відсотка у 2022 році внаслідок припинення дії програми стимулювання економіки і охолодження ринку нерухомості (3 відсотки у 2021 році). Проте, на думку аналітиків асоціації, 2-3 відсоткове подальше щорічне розширення попиту на прокат в Китаї буде мати значний вплив на світову галузь.

Відповідно, у 2022 році прогнозується певне зниження індексу світових цін на базові метали на 6,6 відсотка, насамперед, через різке зростання цін на базові метали у 2021 році з подальшим їх незначним підвищенням впродовж прогнозного періоду. Разом з тим очікується зниження ціни на залізну руду на 25,9 відсотка у 2022 році та на 1,7 відсотка щороку у 2023-2024 роках внаслідок збільшення обсягів видобування в Австралії та Бразилії, хоча виробництво буде не таким стрімким, як очікувалося раніше (компанія Vale – найбільший в світі виробник залізної руди, переглянула прогноз виробництва на найближчі роки в бік зниження через ремонти і часткову заміну технологій, визначивши своїми пріоритетами підвищення безпеки праці та зниження викидів вуглекислого газу).

Вагомим ризиком розвитку ряду експортно-орієнтованих галузей економіки, зокрема металургії, машинобудування, залишатиметься можливе скорочення попиту з боку країн-світових лідерів, а саме зміна кон'юнктури зовнішнього ринку під впливом розповсюдження нових хвиль вірусу, що безпосередньо впливатиме на діяльність добувних галузей по всьому світу, у т.ч. і в Україні.

Рис. 2.1.2. Середньорічні ціни на залізну руду та індекс світових цін на базові метали у 2014-2024 роках

Джерело: Світовий банк, квітень 2021

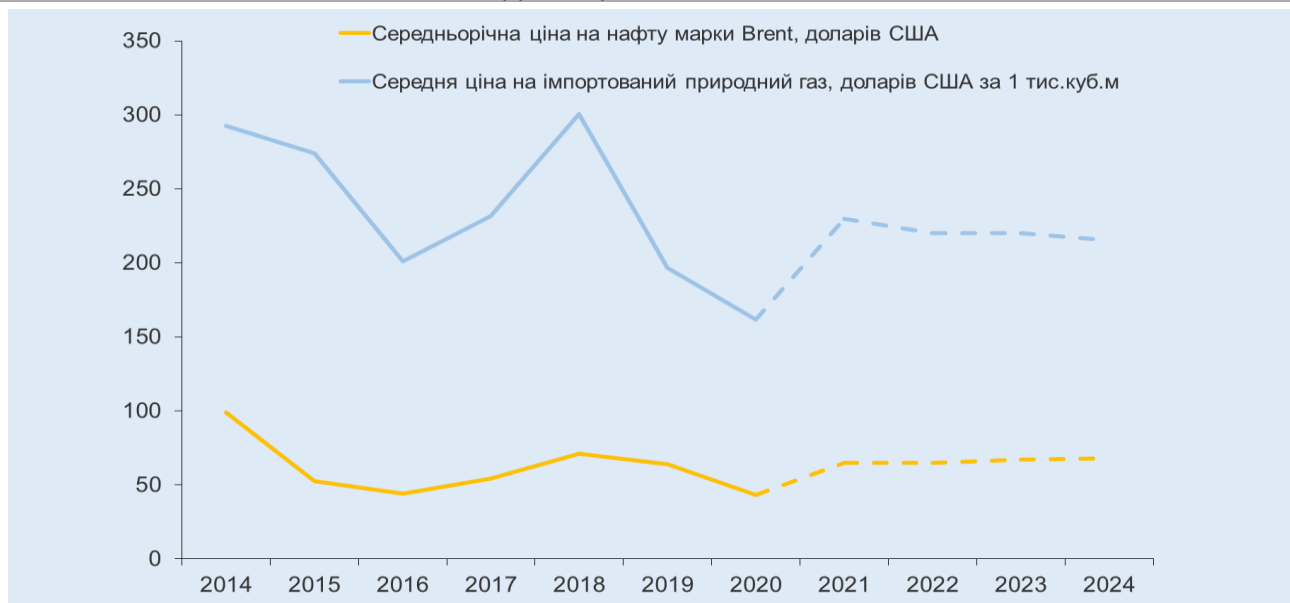
Продовження відновлення світової економіки у 2022-2024 роках забезпечить основу для зростання попиту на нафту. Так, за прогнозом Організації країн-експортерів нафти (ОПЕК) відновлення попиту на нафту досягне докризового рівня в 99,8 млн барелів на добу (б/д) у 2022 році (після значного падіння на 9 млн б/д в 2020 році). У 2023 та 2024 роках світовий попит на нафту зросте до 101,3 млн б/д та 103,7 млн б/д та буде вищим по відношенню до докризового 2019 року.

Зростання попиту на нафту відбуватиметься з двох причин. По-перше, відновлення темпів економічного зростання очікується в Індії і Китаї, а також в деяких інших країнах Азії, Близького Сходу і Африки. Другим фактором, що підтримуватиме попит на нафту, може стати тенденція до «надолуження втраченого» в найбільш постраждалих від пандемії галузях – таких, як авіаперевезення, автотранспорт і промисловість.

Отже, у 2022-2024 роках світові ціни на нафту зростатимуть внаслідок посилення позитивних очікувань щодо збільшення попиту завдяки поживавленню економічної активності. Поряд з тим, цінова динаміка буде помірною через значні накопичення та зростання сланцевого видобутку в США, оскільки наявність природних ресурсів у поєднанні з технологічними можливостями у видобутку нафти із сланців надаватиме країні конкурентні переваги.

Водночас, альтернативні види енергії (зокрема, з відновлювальних джерел) поступово займатимуть все більшу частку на світовому ринку енергоносіїв внаслідок впровадження нової екологічної політики розвинутими країнами світу, як складової зростання економіки у середньостроковій перспективі. Це також, певною мірою, стримуватиме динаміку цін на світовому ринку нафти.

Отже, очікується, що у прогнозному періоді середньорічна ціна на нафту марки Brent зростатиме в середньому на 1,5 відсотка протягом 2022-2024 років до 68 доларів США за барель у 2024 році, що буде дещо вищим за допандемічний рівень.

Рис. 2.1.3. Середньорічні ціни на природний газ та нафту марки Brent у 2014-2024 роках

Джерело: Держстат, Світовий банк (квітень 2021), Міненерго

Природний газ і надалі відіграватиме значну роль в енергозабезпеченні світової економіки, як найбільш перспективний енергоресурс майбутнього – доступний, екологічно чистий, а тепер ще й мобільний завдяки розвитку торгівлі зрідженим природним газом. Ключовими тенденціями газового ринку залишатимуться зниження обсягів видобутку газу в Європі і зростання його споживання в Китаї.

За прогнозами експертів рівень споживання 2019 року відновиться в 2022 році з подальшим збільшенням до 2024 року. Найбільший приріст цього споживання спостерігатиметься у країнах Азіатсько-Тихоокеанського регіону і Північній Америці. Країни Південно-Східної Азії, Китай і Індія забезпечать додаткові обсяги світового споживання з огляду на посилення екологічного порядку і триваючий перехід з вугілля на газ в електрогенерації, промисловості та побутовому секторі, а також розширення використання газу в якості газомоторного палива.

Єдиним ринком з негативною динамікою попиту на природний газ буде Європа через розвиток відновлювальних джерел енергії, посилення політики в області екології та енергоефективності. Однак істотного спаду не очікується, оскільки поетапне виведення з експлуатації вугільних і атомних станцій буде компенсовано, у т.ч. розширенням газової генерації. Потенціал заміщення буде присутнім і в транспортному сегменті через заявлені європейськими країнами наміри мінімізувати використання бензину і дизельного палива.

Прогнозується, що упродовж 2022-2024 років середньорічна ціна на імпортований природний газ знижуватиметься на 2,2 відсотка в середньому щорічно на фоні різкого цінового зростання у 2021 році з подальшим зниженням ціни до 215 доларів США за 1 тис куб метрів у 2024 році.

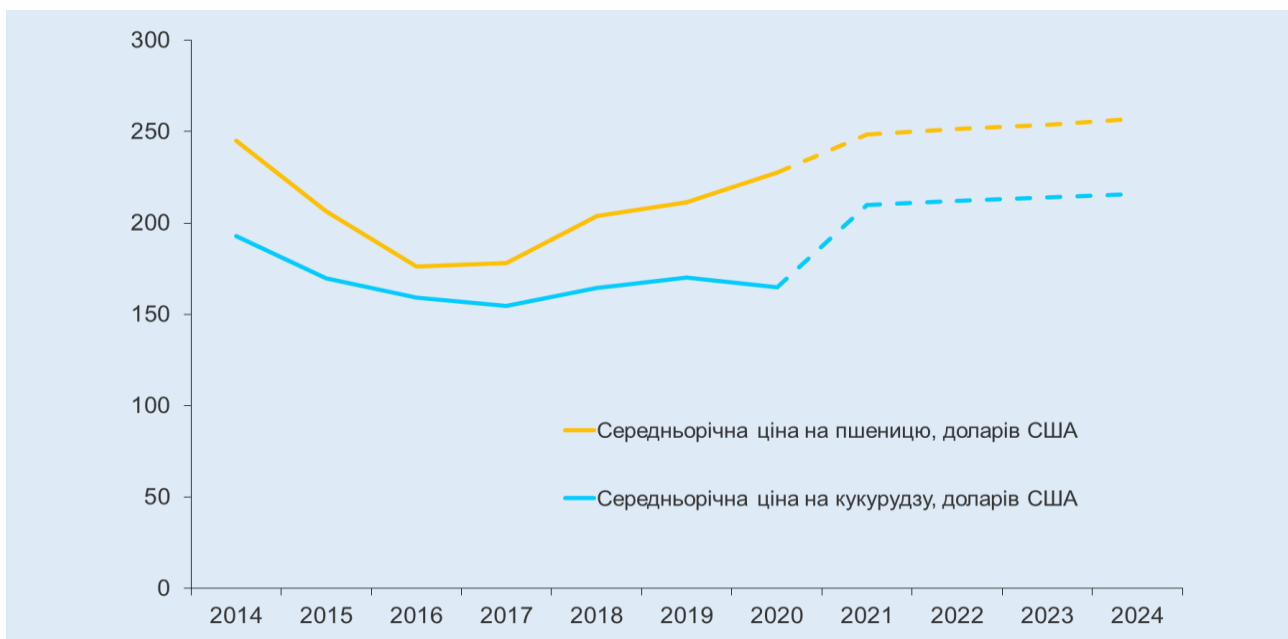
Упродовж прогнозного періоду очікується, що зі збільшенням врожайності збережеться тенденція до збільшення виробництва **зернових на світовому ринку**, зокрема пшениці та кукурудзи. Незважаючи на те, що роль зернових змінюється і продовжуватиме змінюватися в наступному десятиріччі, вони все ще залишатимуться

однією з базових потреб людства. Зростання споживання та попиту на зернові в світі, у першу чергу, буде пов'язане зі збільшенням кількості населення планети, переважно за рахунок Африки та Азії, де Україна традиційно має сильні позиції експорту зерна.

Поряд з тим, фуражне споживання, хоч і в меншій мірі, також буде фактором зростання попиту. Як і раніше значна частка цього попиту на корми припадатиме на Китай. Проте, не дивлячись на інтенсифікацію тваринництва, очікується уповільнення темпів зростання попиту на корми в цілому по світу.

Світові ціни на зернові в 2022-2024 роках будуть залишатися на високому рівні. Так, середньорічна ціна на пшеницю зростатиме на 1,2 відсотка, на кукурудзу – на 0,9 відсотка та становитиме 257 доларів США за бушель у 2024 році та 216 доларів США за бушель у 2024 році відповідно.

Рис. 2.1.4. Середньорічні ціни на пшеницю та кукурудзу у 2014-2024 роках

Джерело: Світовий банк, квітень 2021

У 2022-2024 роках, за оцінками Міжнародної асоціації виробників мінеральних добрив, світове споживання **мінеральних добрив** буде щорічно зростати невеликими темпами (на рівні 1 відсотка) і складе 203,5 млн тонн до кінця 2024 року. Майже 80 відсотків цього приросту припаде на країни Латинської Америки, Південної Азії, Африки й Східної Європи. Водночас, існує ймовірність зміни кількості споживання добрив, а отже споживчої поведінки в цілому.

У зв'язку з цим, у 2022-2024 роках середньорічна ціна на сечовину залишатиметься вищою, ніж у 2019 році, та становитиме 312 доларів США за тонну у 2024 році, збільшившись у прогностичному періоді в середньому на 1,3 відсотка.

2. ПРИПУЩЕННЯ ПРОГНОЗУ:

2.2. ВНУТРІШНІ ПРИПУЩЕННЯ

Прогноз на 2022-2024 роки побудовано на припущенні, що у I півріччі 2021 року розгорнеться повномасштабна вакцинація у розвинутих країнах світу, яка покаже свою ефективність вже у другий половині року та сформує суспільний імунітет. До II півріччя 2022 року вакцинація набуде глобального характеру та охопить більшість населення світу. Як наслідок, з 2021 року розповсюдження світової пандемії піде на спад, впровадження карантинних обмежень пом'якшуватиметься.

Зусилля, спрямовані на подолання негативних наслідків пандемії в Україні, сприятимуть поступовому відновленню економіки починаючи з II кварталу 2021 року. Економічний розвиток у постпандемічний період, відповідно, знаходитиметься під впливом як системи заходів, здійснених для подолання негативних наслідків, так і активного реформування економіки відповідно до пріоритетів, визначених у стратегічних документах Уряду. Зокрема, йдеться про Програму діяльності Кабінету Міністрів України, затверджену постановою Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 471 і спрямовану на забезпечення економічного розвитку на середньо- та довгостроковий період та, як наслідок, підвищення добробуту населення. Також враховано напрями діяльності, викладені у Державній програмі стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020-2022 роки, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 27.05.2020 № 534, що передбачає впровадження протягом 2020-2022 років комплексну систему нових можливостей стабілізації та сталого розвитку економіки України і підвищення рівня зайнятості населення шляхом збереження існуючих і стимулювання створення нових високопродуктивних робочих місць з гідними умовами праці. Також здійснюватимуться стратегічні кроки з розвитку економіки України, визначені у Національній економічній стратегії на період до 2030 року, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179.

Загалом, в прогнозі враховується, що вплив пандемії, спричиненої COVID-19, внесе певні корективи в діяльність секторів економіки та формування державної політики в окремих сферах.

Передбачається, що упродовж прогнозного періоду в економіці України за рахунок реформ та заходів економічної політики повністю або максимально значуще здійсниться зміни за наступними напрямками.

На **ринку праці** як в Україні, так і в цілому у світі, пандемія та, відповідно, карантинні обмеження здійснили революцію, зміцнивши позиції віддаленої роботи та розширення різних її варіантів. По-перше, пандемія COVID-19 дала шанс віддаленій роботі довести свою ефективність, у т.ч. в очах роботодавців. По-друге, дистанційний менеджмент

дозволив скоротити витрати на утримання офісів і відмовитися від бізнес-подорожей на користь онлайн-зустрічей.

Тому у прогнозі враховується, що в короткостроковій перспективі на ринку України, зокрема, формуватиметься нова бізнес-модель, яка буде більш гнучкою до змін в середовищі та буде швидко пристосовуватися до умов ведення діяльності. Не лише на сьогодні, але і в подальшому, попит на віддалену роботу зі сторони роботодавця стане загальноприйнятим трендом. Підприємства, зокрема ІТ сфери, фінанси, страхування, консалтинг, а також онлайн торгівля товарами та послугами, тощо, зможуть відмовитись від постійних офісів, оскільки реалізовувати посадові обов'язки працівника буде можливо в режимі «онлайн». При цьому, буде поступово змінюватися і підхід до роботи з персоналом - ключовим може стати не утримання людей в штаті, а створення під кожну потребу підприємств завдання, яке буде виконуватися завдяки залученню фахівців у певній сфері. Тобто, незабаром будуть поширюватися альтернативні форми найму та поживавлення попиту на індивідуальні послуги на ринку праці. Водночас, велика кількість виробничих підприємств України, яким такий варіант роботи не підходить, змушені будуть максимально скорочувати витрати та оптимізувати внутрішні процеси з урахуванням нової пандемічної та постпандемічної реальності.

Політика Уряду у **сфері зайнятості** зосереджуватиметься на стимулюванні розвитку підприємництва та самозайнятості, забезпеченні створення гідних умов праці та детінізації відносин у сфері зайнятості населення, розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти та забезпеченні створення умов для професійного навчання впродовж життя, забезпеченні розвитку інклюзивного ринку праці, сприянні зайнятості молоді, забезпеченні реалізації ефективної державної політики у сфері трудової міграції, тощо.

Сфера малого та середнього бізнесу, що найбільше зазнала негативного впливу через пандемію, у прогнозованому періоді зіткнеться з необхідністю налагодження та переформатування своєї роботи. Розвиток даної сфери базуватиметься на пришвидшеному сприйнятті змін та адаптації до нових умов функціонування та потреб споживачів, чому сприятиме продовження політики Уряду, спрямованої на створення сприятливого середовища для підприємництва, у т.ч. шляхом спрощення доступу до фінансів та зменшення витрат бізнесу. Зокрема, Уряд продовжуватиме забезпечувати державну підтримку МСП шляхом реалізації програми державної підтримки «Доступні кредити 5-7-9%». Це дозволить МСП поступово надолужити втрачений потенціал сектора у забезпеченні стійкого економічного і соціального розвитку України.

Водночас в Україні імовірно активізується розвиток **сектору страхування**. Сучасні умови економічної та соціальної невизначеності обумовлюють посилення попиту на послуги страхування, запровадження нових страхових продуктів (страхування на випадок інфекційних захворювань, страхування від кіберзагроз тощо). Розвитку ринку страхування сприятиме політика Національного банку, що передбачає нову модель регулювання ринку, яка враховує положення директив ЄС, світові практики регулювання та нагляду за ринком страхування та перестрахування, а також особливості ринку страхування в Україні. Це, у свою чергу, створить умови для підвищення рівня капіталізації, ліквідності та стійкості страхових компаній; диверсифікації страхових продуктів та посилення конкуренції на ринку страхових послуг; забезпечення високих

стандартів захисту прав споживачів страхових послуг та власників полісів, прозорості функціонування ринку страхування та підвищення його привабливості для інвесторів.

Загалом **фінансовий сектор**, що в Україні найбільш успішно, порівняно із іншими кризами, пережив шок пандемії, отримає новий поштовх для розвитку як внаслідок зростання попиту на їх послуги з боку бізнесу, так і внаслідок появи нових продуктів на ринку, створених під час та після пандемії. Державні програми здешевлення кредитів для бізнесу, програми здешевлення іпотеки, розвиток житлового лізингу та створення належної інфраструктури на ринках капіталу та товарних ринках, яка вдосконалюватиме системи торгівлі, клірингу та розрахунків - їх запровадження стимулюватиме розвиток бізнесу та інвестицій в економіці України за рахунок розширення фінансових інструментів та їх доступності, надання ефективних, безпечних і рентабельних депозитарних, клірингових, розрахункових послуг для потреб ринків капіталу та товарних ринків в Україні.

Монетарна політика НБУ, сконцентрована на інфляційному таргетуванні, також сприятиме здешевленню фінансового ресурсу в країні у постпандемічний період.

У сфері **соціальної політики** продовжуватиметься підвищення державних соціальних стандартів та гарантій: прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати з урахуванням реальних можливостей економіки, але не нижче індексу споживчих цін, а також підвищення розміру посадового окладу працівника I тарифного розряду Єдиної тарифної сітки. Водночас забезпечуватиметься регулярна індексація пенсій та справедливий механізм нарахування виплат пенсіонерам. Також, пріоритетним завданням залишиться впровадження накопичувальної професійної пенсійної системи для окремих категорій працівників віком до 35 років, які працюють в особливо важких та небезпечних умовах, та деяких інших категорій осіб, які мають право на пільгове пенсійне забезпечення. Крім того, продовжиться формування відповідного правового поля для запровадження другого рівня системи пенсійного забезпечення України - загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення з урахуванням найкращих світових стандартів. Водночас, це забезпечить ефективне інвестування коштів накопичувальної системи в економіку країни, належне державне регулювання та надійне збереження пенсійних накопичень.

У сфері **діджиталізації та автоматизації** економіки ще активнішими темпами відбуватиметься розвиток електронного урядування в Україні та цифровізація державних послуг, що дозволить суттєво знизити витрати на їх надання, полегшити доступ до них та підвищити їх якість для споживачів, збільшити прибуток, підвищити продуктивність та нарощувати темпи розвитку економіки. Відбуватиметься продовження процесу переведення найбільш популярних публічних послуг в електронну форму, запроваджуватимуться системи моніторингу та оцінки якості надання публічних послуг, відбуватиметься розвиток різноманітних електронних інформаційних засобів, розширюватиметься доступ до інтернет-ресурсів, мобільних технологій тощо. Також, в умовах обмеження особистих контактів широко розвиватиметься електронна комерція, інтернет-торгівля та засоби дистанційної роботи організацій та підприємств.

Розвиток вітчизняного **агропромислового комплексу** (АПК) відбуватиметься в контексті забезпечення продовольчої безпеки та проведення земельної реформи. Основна увага Уряду буде спрямована на забезпечення здатності агропромислового комплексу постійно забезпечувати населення продуктами харчування на відповідному рівні, адекватно реагуючи на кон'юнктуру продовольчого ринку та збільшення обсягів інвестицій в аграрний сектор. Водночас, глобальна зміна клімату та почастишання проявів нетипових погодних умов у певні пори року спонукатимуть агровиробників до впровадження інновацій, зокрема, нових цифрових технологій, з метою підвищення продуктивності, передбачуваності і здатності адаптуватися до змін, у т.ч. і до тих, які провокує мінливий клімат. Це, у свою чергу, також може сприяти підвищенню рівня продовольчої безпеки, прибутковості і стійкості агровиробництва. Крім того, вітчизняні виробники продовжуватимуть здійснювати модернізацію та оновлення застарілої матеріально-технічної бази (у т.ч. за рахунок державної підтримки) шляхом запровадження прогресивних технологій виробництва та інформаційних технологій точного землеробства з метою підвищення конкурентоспроможності не тільки на внутрішньому, але й на зовнішньому ринках збуту. Для підтримки цих процесів Уряд і надалі реалізовуватиме програми з державної підтримки сільгосптоваровиробників за напрямками (державна підтримка розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції, фінансова підтримка розвитку фермерських господарств, часткова компенсація вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва, фінансова підтримка розвитку садівництва, виноградарства та хмелярства, фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів).

Ще одним важливим кроком для усунення тіньових (корупційних) схем обігу сільськогосподарських земель та підвищення родючості ґрунтів стане впровадження з липня 2021 року **ринку землі**, що в подальшому дозволить покращити інвестиційний клімат в сільському господарстві та залучити незадіяний внутрішній фінансовий ресурс через розширення кредитування з боку банківської системи.

У сфері інвестиційного та інноваційного розвитку **інвестиційна політика** буде спрямована на активне надолуження понесених втрат у «карантинний» період: створення сприятливого інвестиційного клімату та стимулювання припливу капітальних вкладень у виробництво конкурентоспроможної продукції, інвестиційне забезпечення структурної перебудови економіки. Відбуватиметься подальше прийняття та імплементація всіх необхідних законодавчих змін з метою забезпечення сприятливого правового поля на ринках капіталу у відповідності до європейських норм, у т.ч. у напрямку захисту прав інвесторів та забезпечення отримання ринком фінансових послуг України статусу внутрішнього ринку Європейського Союзу. Також зростанню інвестиційної активності сприятиме розвиток індустріальних парків, як інвестиційних майданчиків з усією необхідною інженерно-технічною та транспортною інфраструктурою, поширення практики застосування механізмів спільного інвестування. Реалізація проектів державно-приватного партнерства, у т.ч. концесій, звільнення додаткового інвестиційного ресурсу всередині держави у результаті завершення структурних реформ (земельна реформа, приватизація) та масштабної дерегуляції, а також активна співпраця з міжнародними фінансовими організаціями залишатимуться

головними пріоритетами державної інвестиційної політики та стимулюватимуть реалізацію нових масштабних інвестиційних проєктів.

У **зовнішньоекономічній політиці**, навіть в умовах посилення протягом пандемії світових тенденцій у напрямку протекціонізму та регіоналізації (захист урядами інших країн «своїх» національних виробників, створення для них пільг і преференцій, введення нових тарифних бар'єрів та інших обмежень для імпорту), основними залишатимуться заходи з просування українського експорту на зовнішніх ринках, що включатимуть, зокрема, створення механізмів страхування, перестрахування та гарантування експортної діяльності (посилення спроможності Експортно-кредитного агентства), зменшення мит на українську продукцію на ключових світових ринках (виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, інших угод про зони вільної торгівлі, їх оновлення та укладання нових), реалізацію «промислового безвізу» на тлі захисту вітчизняних виробників від недобросовісного та зростаючого імпорту, у т.ч. через механізми СОТ, зняття антидемпінгових і захисних мит, які поширюються на українську продукцію. Продовжуватиметься робота щодо подальшого розширення та диверсифікації зовнішньоекономічних зв'язків України у напрямку поглиблення зовнішньоекономічних відносин з країнами Європейського союзу, Азії та Африки, що обумовлюватиме забезпечення сталих економічних зв'язків з цими країнами на взаємовигідних засадах і дозволить Україні покращити свої позиції у зовнішньому секторі економіки світу та Європи. Також, поглиблюватиметься співпраця з Великою Британією (у якій перехідна Угода з ЄС закінчилася 31 грудня 2020 року), Ізраїлем та Канадою внаслідок укладання Угод про зони вільної торгівлі між цими країнами та Україною.

В **енергетичному секторі** передбачається продовження його реформування, оптимізація та інноваційний розвиток енергетичної інфраструктури. У газовому секторі держава сприятиме збільшенню покриття внутрішніх потреб у природному газі власними ресурсами шляхом зростання його видобутку, а також оптимізації роботи ГТС відповідно до очікуваних сценаріїв її завантаження. Залучення інвестицій у сектор ВДЕ (відновлювані джерела енергії) стимулюватиме розвиток відновлюваних та низьковуглецевих джерел енергії. Цьому також сприятиме усунення регуляторних та фінансових бар'єрів на шляху до здійснення масштабної термомодернізації будівель житлового сектору та приєднання України до Європейського зеленого курсу (Хвилі реновації будівель), що сприятиме посиленню енергоефективності будівель та відповідно економії домогосподарств на оплаті комірному. Політика Уряду буде зосереджена на зниженні енергоємності економіки, а також диверсифікації джерел і шляхів постачання енергоресурсів, нарощуванні вітчизняного виробництва, що сприятиме підвищенню економічної, енергетичної та екологічної безпеки, призведе до оптимізації енергетичного балансу, дозволить створити міцне підґрунтя для сталого енергетичного майбутнього країни. Використання вітчизняних науково-технічних і технологічних досягнень із максимальним залученням місцевої складової також сприятимуть інноваційному розвитку економіки, науково-освітнього потенціалу, підвищенню рівня зайнятості населення, зниженню залежності від імпорту ресурсів тощо.

Монетарна політика буде спрямована на забезпечення цінової стабільності із цільовим рівнем споживчої інфляції у 5 відсотків на рік, що сприятиме успішному відновленню економіки після карантину; поліпшення дії трансмісійного механізму монетарної політики; продовження лібералізації валютного ринку до рівня забезпечення повноцінно вільного руху капіталу, а також розвиток фінансових ринків, як необхідної умови диверсифікації структури економіки, що створить основу для підвищення ефективності макроекономічної та соціальної політики.

Відповідно до Основних засад грошово-кредитної політики, у 2021 році та надалі Національний банк України продовжить використовувати монетарний режим гнучкого інфляційного таргетування, що ґрунтується на плаваючому обмінному курсі, з акцентом на підтримання фінансової стабільності та забезпечення стійких темпів економічного зростання.

Для сприяння економічному зростанню Національний банк використовуватиме гнучкість режиму інфляційного таргетування, зокрема, допускаючи тимчасове відхилення інфляції від цілі, якщо це не перешкоджатиме її поверненню до цільового діапазону на прийнятному горизонті політики. В окремі короткострокові періоди інфляція може відхилитися від установленної цілі через вплив зовнішніх і внутрішніх шоків, які є поза безпосереднім впливом грошово-кредитної (монетарної) політики Національного банку (зокрема таких, як зміни цін на сировинні товари та інші високоволатильні компоненти індексу споживчих цін, відхилення адміністративно регульованих цін від раніше заявленого рівня).

Ураховуючи досягнення цілей з цінової та фінансової стабільності, приділятиметься особлива увага питанню активізації банківського кредитування задля досягнення цілі з підтримки стійких темпів економічного зростання.

Податково-бюджетна політика буде спрямована на покращення умов ведення бізнесу в Україні, соціальну підтримку населення та пом'якшення негативних наслідків запроваджених карантинних заходів для бізнесу (зокрема, дія преференції на час карантину та запровадження заходів податкового стимулювання, спрямованих на відновлення економічної активності суб'єктів господарювання після завершення карантину), сприяння соціально-економічному розвитку держави, що включатиме підвищення ефективності в адмініструванні податків, зборів і митних платежів зі збереженням балансу між безпековими вимогами та простотою процедур, зниження залежності економіки від боргового навантаження. На цьому тлі відбуватимуться постпандемічні трансформаційні процеси поступової зміни структури бюджету у частині зниження частки першочергових витрат на боротьбу з пандемією та зростання частки витрат, що йдуть на забезпечення розвитку та стресостійкості економіки.

Отже, в цілому у 2022-2024 роках, після згладжування негативних наслідків карантинних заходів 2020-2021 років, припускається, що відбуватиметься продовження політики, спрямованої на усунення перешкод на шляху ефективного розвитку економіки, забезпечення макроекономічної стабільності та зниження фінансових ризиків, створення передумов для змін технологічності виробництва, у т.ч. шляхом стимулювання просування товарів на зовнішні конкурентні ринки та покращення інвестиційної привабливості України.

Таблиця 2.2.1

Основні кількісні припущення прогнозу (умови розвитку функціонування економіки на прогнозний період)

Найменування показника	2020	2021	2022	2023	2024
	звіт	очікуване	прогноз	прогноз	прогноз
1. Зовнішні умови					
Середньорічна ціна на нафту марки Brent, доларів США за барель	43,4	65 [±5]	65 [±5]	67 [±5]	68 [±5]
Середньорічна ціна на імпортований природний газ, доларів США за 1 тис. куб. м	161	230 [±5]	220 [±5]	220 [±5]	215 [±5]
Обсяг імпортованого природного газу, млрд м ³	15,9	7 [±2]	10 [±2]	10 [±2]	10 [±2]
Індекс світових цін на базові метали, середньорічний приріст/зниження, відсотків	"-"1,8	28,1 [±2]	"-"6,6 [±2]	0,8 [±2]	0,9 [±2]
Світова ціна на залізні руди, середньорічний приріст/зниження, відсотків	16,1	24,0 [±2]	"-"25,9 [±2]	"-"1,7 [±2]	"-"1,7 [±2]
Світова ціна на добрива (мочевина), середньорічний приріст/зниження, відсотків	"-"6,6	31,0 [±2]	1,3 [±2]	1,3 [±2]	1,3 [±2]
Світова ціна на кукурудзу, середньорічний приріст/зниження, відсотків	"-"2,7	27,3 [±2]	1,0 [±2]	0,9 [±2]	0,9 [±2]
Світова ціна на пшеницю, середньорічний приріст/зниження, відсотків	7,8	9,0 [±2]	1,3 [±2]	0,9 [±2]	1,3 [±2]
Темпи приросту/зниження економіки, відсотків					
Світ	"-" 3,3	6,0	4,4	3,5	3,4
США	"-" 3,5	6,4	3,5	1,4	1,5

Найменування показника	2020	2021	2022	2023	2024
	звіт	очікуване	прогноз	прогноз	прогноз
Єврозона	"-"6,6	4,4	3,8	1,9	1,6
Китай	2,3	8,4	5,6	5,4	5,3
Російська Федерація	"-"3,1	3,8	3,8	2,1	1,8
Близький Схід, Середня Азія	"-"2,9	3,7	3,8	3,6	3,5
Африка на південь від Сахари	"-"1,9	3,4	4,0	4,1	4,1
2. Внутрішні умови					
2.1. Загальні умови					
Валовий збір зернових, млн тонн	64,9	69,5	71,5	73,7	75,9
Бюджетна підтримка агропромислового комплексу, відсоток від обсягу випуску продукції у сільському господарстві	0,5	до 1	X	X	X
Чистий приплив / відплив прямих іноземних інвестицій (за методологією платіжного балансу), млрд доларів США	"-"1,0	1,5-2	3-3,5	4-4,5	5-5,5
Отримання позик від МВФ, млрд доларів США	2,1	1,4	0,9	0	0
Використання ресурсів МВФ (чисте), млрд доларів США	1,0	"-"0,3	"-"1,5	"-"1,5	"-"0,9
Обсяг транзиту природного газу, млрд м3	65	42	40	40	40
Приватні грошові перекази, млн доларів США	11 888	12 102	12 828	13 482	14 129

Найменування показника	2020	2021	2022	2023	2024
	звіт	очікуване	прогноз	прогноз	прогноз
Приватні грошові перекази, зміна у відсотках до попереднього року	"-"0,3	1,8	6,0	5,1	4,8
Подорожі (імпорт послуг), млн доларів США	4 638	5 157	6 864	7 722	8 602
Подорожі (імпорт послуг), у відсотках до попереднього року	"-"45,5	11,2	33,1	12,5	11,4
2.2. Грошово-кредитна та валютна політика					
Обмінний курс гривні до долара США (в середньому за період), гривень за долар США	27,0	28,0	28,6	28,8	29,2
Обмінний курс гривні до долара США (на кінець періоду), гривень за долар США	28,3	28,6 [±1]	28,7 [±1]	28,9 [±1]	29,4 [±1]
Зміна обмінного курсу, у відсотках до попереднього року					
в середньому за період	4,3	3,7	2,1	0,7	1,4
на кінець періоду	19,4	1,1	0,3	0,7	1,7
Обмінний курс євро/долар США (в середньому за період), доларів США за євро	1,14	1,21	1,21	1,21	1,21
Облікова ставка Національного банку, відсотків річних на кінець періоду	6,0	7,5	7,0	5,5	5,2
2.3. Цінова політика					
Зміна роздрібних цін на природний газ для населення (грудень до грудня), відсотків	56,3	"-"3 [±3]	13 [±3]	"-"3 [±3]	"-"1 [±3]
Зміна роздрібних цін на електроенергію для:					
побутових споживачів, грудень до грудня, відсотків	0	32 [±3]	0 [±3]	0 [±3]	0 [±3]

Найменування показника	2020	2021	2022	2023	2024
	звіт	очікуване	прогноз	прогноз	прогноз
Зміна тарифів на:					
перевезення пасажирів , багажу і вантажобагажу пасажирів залізничним транспортом					
<u>грудень до грудня</u> , відсотків	6,1	22 [±3]	26 [±3]	6,5 [±3]	6,5 [±3]
вантажні залізничні перевезення:					
<u>у середньорічному розрахунку</u> , відсотків	3,2	10 [±2]	20 [±2]	20 [±2]	20 [±2]
<u>грудень до грудня</u> , відсотків	0	20 [±2]	20 [±2]	20 [±2]	20 [±2]
послуги зв'язку (<u>грудень до грудня</u>), відсотків:					
загальнодоступні телекомунікаційні послуги	10	10	10	5	5
універсальні послуги поштового зв'язку	12,9	19	11	7	5
приймання та доставка вітчизняних періодичних друкованих видань за передплатою	13	38	8	8	5
Зміна тарифів на послуги населенню (<u>грудень до грудня</u>), відсотків:					
централізоване водопостачання	18,5	20 [±5]	11 [±5]	5 [±5]	5 [±5]
централізоване водовідведення	16,5	20 [±5]	11 [±5]	5 [±5]	5 [±5]
утримання будинків і споруд та прибудинкових територій	2,7	10	10	5	5
гаряча вода, опалення (теплостачання)	"-" 2,2	33 [±3]	6 [±3]	5 [±3]	5 [±3]
2.4. Податково-бюджетна політика					
єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	22	22	22	22	22

2. ПРИПУЩЕННЯ ПРОГНОЗУ:
2.2. ВНУТРІШНІ ПРИПУЩЕННЯ

Найменування показника	2020	2021	2022	2023	2024
	звіт	очікуване	прогноз	прогноз	прогноз
податок на прибуток підприємств, відсотків	18	18	18	18	18
податок на доходи фізичних осіб, відсотків	18	18	18	18	18
податок на додану вартість, відсотків	20	20	20	20	20
<u>Зміна ставок акцизних податків на кінець року (у річному розрахунку)</u>					
Спиртні напої (з концентрацією спирту менш як 80 відсотків об'ємних одиниць, зокрема, горілка, настоянки, лікери)	0	0 /11,6	0	0	0
<u>мінімальне акцизне податкове зобов'язання із сплати акцизного податку з тютюнових виробів</u>					
Сигарети з фільтром/ без фільтра, цигарки, відсотків	20	20	20	20	20
Граничний рівень дефіциту Державного бюджету, відсотків від ВВП	5,2	5,1	3,5 [±1]	3,0 [±1]	2,7 [±1]
Питома вага капітальних видатків Зведеного бюджету, відсотків ВВП	4,0	не менше 3	не менше 3	не менше 3	не менше 3
Загальний обсяг використання коштів "Державного дорожнього фонду", млрд. грн.	72,3	72,5	76,4	78,5	80
Граничний обсяг надання державних гарантій, відсоток доходів загального фонду державного бюджету	5,5	9,2	не більше 3	не більше 3	не більше 3
Граничний обсяг державного боргу, відсотків від ВВП	53,9	54,5	51 [±1]	49 [±1]	47 [±1]
Державні запозичення, млрд. грн.	621,5	701,8	555,3	541,0	678,5
Погашення державного боргу, млрд. грн.	385,5	468,4	377,5	371,4	506,2

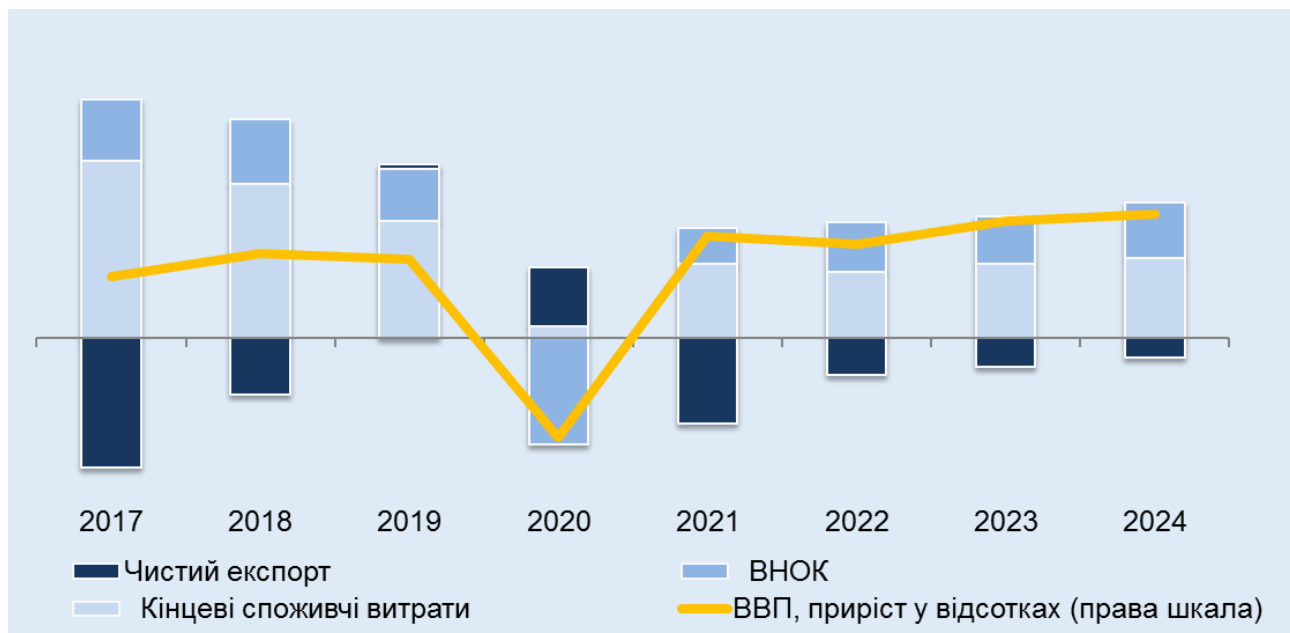

Найменування показника	2020	2021	2022	2023	2024
	звіт	очікуване	прогноз	прогноз	прогноз
Обслуговування державного боргу, млрд. грн.	119,7	158,6	183,4	203,0	222,5
Надходження від приватизації державного майна, млрд. гривень	2,25	12	8	8	5
Рівень перерозподілу через Зведений бюджет, відсотків від ВВП	32,8	30 [±1]	30 [±1]	29,5 [±1]	29,1 [±1]
2.5. Соціальна політика					
<i>Мінімальна середньозважена заробітна плата, грн.</i>	4815	6042	6550	7176	7665
Мінімальна заробітна плата, темпи номінального приросту, відсотків	15,4	25,5	8,4	9,6	6,8
<i>Посадовий оклад працівника I тарифного розряду ЄТС (середньозважений), грн.</i>	2143	2689	2915	3193	3411
Посадовий оклад працівника I тарифного розряду ЄТС, темпи номінального приросту, відсотків	11,6	25,5	8,4	9,5	6,8
Чисельність населення у віці 15-70 років, млн. осіб	31,04	30,85	30,67	30,48	30,30

Джерело: Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Мінекономіки, Мінфін, Мінрегіон, Мінінфраструктури, Міненерго, НКРЗІ

3. ПОПИТ

Пандемія COVID-19 вплинула на патерни людської поведінки та суттєво змінила не лише динаміку попиту, але і структурні пріоритети.

Рис. 3.1. Внески складових попиту у приріст ВВП, відсоткових пунктів

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки

Найбільших явних змін зазнають споживчі патерни. Вже зараз стає очевидним, що в постпандемічний період люди почнуть більше уваги приділяти здоровій і корисній їжі, уважніше ставитимуться до власного здоров'я і здоров'я близьких та оточуючих, змінюватимуться моделі відпочинку та інші звички. Переоцінка цінностей, яка відбудеться у відповідь на високі загрози життю значної частини людства, змінить ставлення до сьогодення та майбутнього. Такі зміни матимуть своє відображення на споживчій активності та структурі споживання. Так, динаміка приватного споживання у 2022-2024 роках хоч і буде позитивною, проте стриманішою ніж у докризовий період, та без шокуючих сплесків. З одного боку, це пояснюватиметься відсутністю суттєвого падіння в попередніх періодах та, як наслідок, відповідної низької бази порівняння, а з іншого, процесами зміни споживчих патернів, планів на майбутнє, відновленням втрачених під час кризи та карантинних заходів заощаджень домогосподарств.

Основну частину споживання домогосподарств забезпечуватимуть трудові доходи. Їх зростання підтримуватиметься заходами Уряду, спрямованими на створення нових робочих місць через стимулювання розвитку підприємництва та малого та середнього бізнесу, нівелювання негативних наслідків кризи, яких вони зазнали. Все це сприятиме поступовому зменшенню безробіття. Також, не зважаючи на доволі обмежені можливості бюджету у постпандемічний період, Уряд і надалі проводитиме активну соціальну політику, а його зусилля, як і раніше, будуть спрямовані на підвищення соціальних стандартів, пенсійного забезпечення, забезпечення державних соціальних гарантій та обсягів надання соціальної допомоги

на гідному рівні з урахуванням індексів інфляції, що підтримуватиме позитивну динаміку споживання відповідних категорій населення.

Підтримає споживання домогосподарств через розвиток споживчого кредитування і банківська система, яка на відміну від попередніх двох криз зазнала мінімальних втрат і має потенціал виступити каталізатором позитивних змін.

Враховуючи вищезазначене, відповідно до прогнозу, **зростання кінцевих споживчих витрат домогосподарств** протягом 2022-2024 року буде відносно рівномірним і помірним – **3,6 відсотка в середньому щорічно** (у 2022 році – 3,6 відсотка, у 2023 – 3,7 відсотка, 2024 – 3,5 відсотка) проти 9,9 відсотка у середньому у допандемічний період 2017-2019 років, що обумовить перевищення на 17,6 відсотка рівня 2019 року.

Рис. 3.2. Динаміка середньомісячної зарплатної плати працівників (брутто), скоригованої на індекс споживчих цін, кінцевих споживчих витрат домашніх господарств та обсягу обороту роздрібної торгівлі, відсотків до попереднього року

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки

Зміняться патерни і в сфері державного управління. По-перше, підвищена турбулентність світової економіки в останнє десятиліття, спричинена різними геополітичними, фінансовими, біологічними небезпеками вже довела, що невидима рука ринку не здатна вирішувати такі проблеми, як і проблеми кліматичних змін, нерівності у суспільстві та багато інших. Державна підтримка бізнесу і населення, державні пріоритети можуть і мають активно реалізовуватись, що потребуватиме підвищення фахового рівня державної служби, переходу на стратегічне планування та середньострокове бюджетування. Тому роль державного управління у прогностичному періоді посилюватиметься як у світі, так і в Україні. По-друге, пандемія COVID-19, яка відкрила другий фронт боротьби в Україні, змусила владу відповідальніше поставитись до реформи охорони здоров'я, як після 2014 року це вже відбулось по відношенню до сфери оборони та безпеки. Посилення уваги до розвитку охорони здоров'я стане трендом для влади більшості країн світу. Також активізація процесів цифровізації прискорюватиме реформи освіти, державного управління, що відповідно потребуватиме фінансових ресурсів. Саме тому, на відміну від докризового періоду, коли мало місце скорочення **споживання сектору загальнодержавного управління** на

3,2 відсотка у середньому у 2017-2019 роки, у прогнозованому періоді воно **зростатиме**. Проте, необхідність поступового скорочення дефіциту бюджету, який під час пандемії COVID-19 було суттєво збільшено з метою розширення програм з підтримки бізнесу та населення з метою пом'якшення негативних наслідків запроваджених карантинних заходів, стримуватиме динаміку росту. Відповідно зростання споживання сектору загальнодержавного управління буде відносно помірним і становитиме **1,8 відсотка в середньому щорічно** з поступовим прискоренням протягом прогнозного періоду (у 2022 році – на 0,1 відсотка, у 2023 році – на 1,6 відсотка, у 2024 році – на 3,6 відсотка).

В прогнозованому періоді мірою адаптації до нових умов господарювання та нових патернів відбуватимуться також процеси поступової зміни структури бюджету у частині зниження частки першочергових витрат на боротьбу з наслідками пандемії COVID-19 (поточних видатків) на користь витрат, що йдуть на забезпечення розвитку та стресостійкості економіки (капітальних видатків). Серед урядових планів – впровадження Національної інвестиційної стратегії строком на п'ять років, що міститиме чіткі і вимірювані ключові показники ефективності та систему відбору найбільш важливих і вдалих інвестиційних проєктів. Також, зважаючи на той факт, що у 2020 році державні кошти стали єдиним джерелом, що забезпечило позитивний внесок у зростання інвестицій, очікується, що в середньостроковій перспективі держава продовжуватиме зберігати сформовані тенденції, утримуючи вагомі позиції у структурі інвестицій за джерелами їх формування. Підтвердженням цього є заплановані заходи з реалізації масштабних проєктів «Велике будівництво», що було започатковано у 2020 році та направлено на розбудову інфраструктури України. Так, у 2020 році до основних інфраструктурних об'єктів проєктів відносились дороги та школи, дитячі садки, центри екстреної медичної допомоги та стадіони. У майбутньому цей перелік заплановано суттєво розширити і додати до нього житлове будівництво, залізничний транспорт, авіаційний транспорт (планується побудувати 16 нових аеропортів та сформувати державний парк літаків), а також розпочати проєкти «Велика реставрація», в рамках якого до 2024 року заплановано реставрувати 150 історичних та культурних об'єктів.

Інвестиційна політика Уряду також спрямовуватиметься на створення сприятливого інвестиційного клімату, підвищення інвестиційної привабливості держави та, відповідно, і активності потенційних інвесторів та стимулювання припливу капітальних вкладень у виробництво конкурентоспроможної продукції, інвестиційне забезпечення структурної перебудови економіки:

відбуватиметься подальше прийняття та імплементація всіх необхідних законодавчих змін з метою забезпечення сприятливого правового поля на ринку капіталу (посилення гарантій захисту права власності; просування у напрямку подолання корупції шляхом реалізації заходів, спрямованих на посилення верховенства права, зокрема, через налагодження механізмів верифікації процедур через реєстри, створення системи комерційного арбітражу, підвищення рівня виконання судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб) тощо);

реалізовуватиметься велика та мала приватизація державних підприємств, для чого заплановано впровадження механізмів для запобігання блокуванню процесу великої приватизації зі сторони державних підприємств та органів управління, пришвидшення процесу приватизації шляхом законодавчих змін, залучення більшої

кількості потенційних покупців шляхом ефективнішої комунікації та інформаційної підтримки, а також проведення онлайн-аукціонів;

розвиватимуться нові та розширюватимуться діючи форми залучення інвестиційних ресурсів, зокрема, новим механізмом державної підтримки інвесторів стане реалізація прийнятого нещодавно Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні», який передбачає впровадження механізмів податкових пільг інвесторам (податкові канікули, відшкодування частини капітальних інвестицій, спеціальні податкові режими); серед пріоритетних завдань розширення та розвиток існуючих індустриальних парків, які є інвестиційними майданчиками з усією необхідною інженерно-технічною та транспортною інфраструктурою. Вже зараз зареєстровано 47 індустриальних парків, що створені майже у всіх областях України. Індустриальні парки, де їх учасники матимуть змогу здійснювати господарську діяльність у сфері переробної промисловості, а також науково-дослідну діяльність, діяльність у сфері інформації та телекомунікацій, будуть більш широко запропоновані інвесторам із значними інвестиціями як можливі локації для реалізації їх інвестиційних проектів. Також поширюватиметься практика застосування механізмів спільного інвестування, у т.ч. за рахунок вдосконалення системи державно-приватного партнерства у сфері промисловості, як одного із ефективних інструментів залучення інвестицій та активізації інвестиційної діяльності.

Разом з забезпеченням дотримання формальних критеріїв (макроекономічна стабільність, некритичний рівень інфляції, помірне податкове навантаження, тощо) все це сприятиме зростанню обсягів залученого іноземного капіталу в економіку. Відтак, впродовж прогностичного періоду очікується стійке помірне нарощення обсягів іноземних інвестицій - у 2022-2024 роках на рівні 4,25 млрд доларів США в середньому щорічно, що обумовлюватиме поступове підвищення ролі іноземного капіталу серед інших джерел фінансування інвестицій.

Поряд з іноземним капіталом надалі вагоміше значення відіграватимуть позичкові кошти в умовах подальшого розвитку та вдосконалення функціонування фінансових ринків. Загалом, фінансовий сектор, який в Україні найбільш успішно, порівняно із іншими секторами, пережив негативний шок впливу пандемії COVID-19, отримає новий поштовх для розвитку як внаслідок зростання попиту на їх послуги з боку бізнесу, так і через появу нових продуктів на ринку, створених під час та після пандемії COVID-19.

Державні програми здешевлення кредитів для бізнесу (зокрема програма підтримки мікро та малого бізнесу «Доступні кредити 5-7-9%», що була розпочата у 2020 році та вже набула широкого розповсюдження), програми здешевлення іпотеки, розвиток житлового лізингу та створення належної інфраструктури на ринках капіталу та товарних ринках, яка вдосконалюватиме системи торгівлі, клірингу та розрахунків стимулюватимуть розвиток бізнесу та інвестицій в економіці України за рахунок розширення фінансових інструментів та їх доступності. Суттєве значення матиме також впровадження часткових гарантій на портфельній основі за кредитами, наданими банками підприємцям, що дозволить розширити доступ суб'єктам малого і середнього підприємництва до кредитних ресурсів, сприятиме заохоченню банків до більш активного кредитування підприємництва.

Разом – відновлення довіри до банківської системи, з одного боку, та готовність до кредитування, з іншого, що посилюватиметься на тлі загального зменшення кредитних ризиків в умовах встановлення макроекономічної стабільності, а також поступового зниження вартості кредитних коштів, підтримуваного монетарною політикою НБУ – сприятимуть зростанню ролі банківської системи у формуванні потоків капіталу та стимулюватимуть масштабний запуск кредитування, у т.ч. інвестиційного.

Рис. 3.3. Структура капітальних інвестицій за джерелами фінансування та питома вага ВНОК у ВВП у 2017-2024 роках, відсотків

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки

Отже, в цілому у середньостроковій перспективі прогнозується позитивна динаміка розвитку інвестиційної сфери. Темпи зростання ВНОКу перевищуватиме темпи зростання усіх інших компонент попиту і становитиме **протягом 2022-2024 років 13,8 відсотка у середньому щорічно** (у 2022 році – на 14,5 відсотка, у 2023 році – на 12,8 відсотка, у 2024 році – на 14,1 відсотка), після зростання на 14,8 відсотка у середньому у допандемічний період 2017-2019 років. Це надасть можливість не тільки поступово подолати втрати впливу пандемії COVID-19, а й перевищити рівень докризового 2019 року.

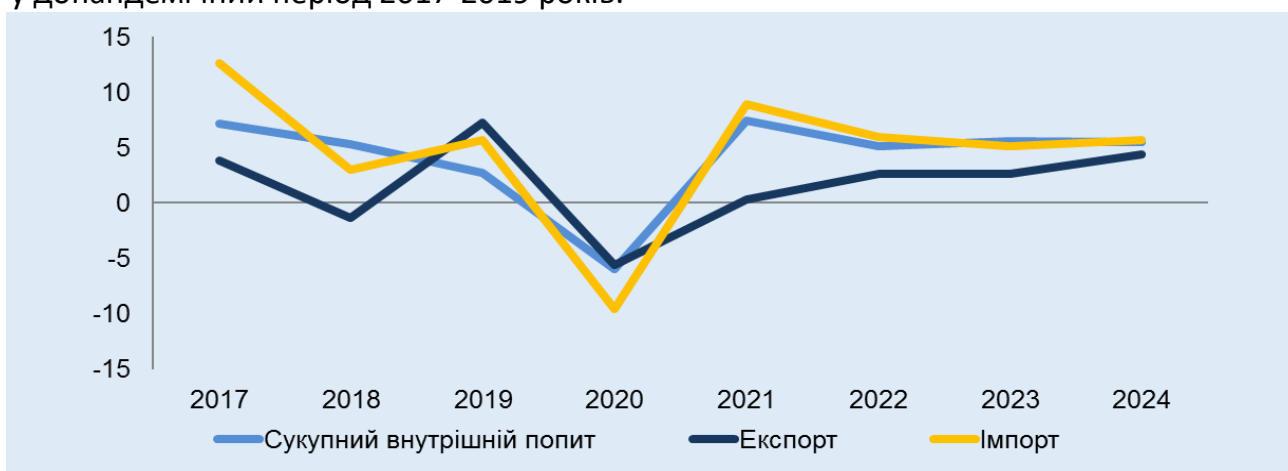
Так, за прогнозованих темпів зростання валового нагромадження основного капіталу, цей показник зможе перевищити значення 2019 року вже у 2023 році (на 8,5 відсотка більше за значення 2019 року) в той час, як за загальним результатом 2022-2024 років значення валового нагромадження основного капіталу перевищуватиме докризове значення на 23,8 відсотка. Це також зумовлюватиме збільшення питомої ваги ВНОК у структурі ВВП з 13,8 відсотка очікуваного у 2021 році до 17,4 відсотка у 2024 році. Проте, не зважаючи на таке суттєве зростання, через значну втрату ліквідності підприємств у 2020 році та спричинену загальною невизначеністю інвестиційну паузу у прогностичному періоді ВНОК так і не досягне тієї ваги у ВВП, що була притаманна йому у 2018-2019 роках.

Отже, унаслідок повернення до докризових тенденцій зростання інвестиційної компоненти темпами швидшими за споживання у середньостроковій перспективі відбуватиметься поступова зміна структури попиту на користь інвестиційної складової ВВП – валового нагромадження основного капіталу (ВНОК) за рахунок скорочення частки споживчого попиту, як приватного, так і державного, у формуванні економічного зростання, що загалом є характерним для України у посткризові періоди.

Пандемія COVID-19 мала суттєвий вплив на економіки більшості країн світу, а, відповідно, і на поведінку держав, як суб'єктів на світовому ринку. Зокрема, посилились світові тенденції у напрямку протекціонізму. Це дещо ускладнюватиме просування вітчизняних товарів на зовнішніх ринках. Разом з тим, розширення масштабів фінансової підтримки експорту, активна державна політика по просуванню вітчизняних товарів на зовнішні ринки на тлі дещо кращої цінової кон'юнктури та зростаючого світового попиту підтримують позитивну динаміку експорту.

Зростання імпорту у постпандемічний період буде викликано високою інвестиційною активністю. Також зростатиме попит на проміжну продукцію в умовах загального зростання виробництва. Поступове підвищення у виробництві рівня локалізації в Україні (зокрема, розвиток виробництв повного циклу) збільшуватиме рівень імпортозаміщення, обмежуючи, певним чином, динаміку імпорту. Але очікується це не раніше 2023-2024 років.

В цілому **зростання фізичних обсягів експорту товарів та послуг у 2022-2024 роках** прогнозуються **на рівні 3,2 відсотка в середньому щорічно** (у 2022 році – на 2,6 відсотка, у 2023 році – на 2,6 відсотка, у 2024 році – на 4,4 відсотка), що відповідає рівню середньорічних темпів зростання у допандемічний період 2017-2019 років (3,2 відсотка). **Імпорт товарів та послуг у фізичному вимірі**, підтримуваний як споживчим, так і інвестиційним попитом, зростатиме дещо швидшими темпами – **на 5,6 відсотка в середньому щорічно** (у 2022 році – на 6 відсотків, у 2023 році – на 5,1 відсотка, у 2024 році – на 5,7 відсотка) проти зростання на 7 відсотків у середньому у допандемічний період 2017-2019 років.

Рис. 3.4. Динаміка сукупного внутрішнього попиту, експорту та імпорту товарів і послуг, відсотків до попереднього року

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки

Таким чином, в умовах поступової адаптації всіх суб'єктів господарювання до існуючих умов та, як наслідок, розширення внутрішнього споживання, активізації інвестиційної діяльності та поживавлення зовнішньоторговельних відносин економіка України вже в 2022 році зможе нівелювати негативні наслідки гострого етапу кризової ситуації 2020 року (за результатами 2022 року ВВП перевищуватиме значення 2019 року на 3,7 відсотка). Загалом, впродовж прогнозного періоду в цілому прогнозується **зростання ВВП України у 2022-2024 роках на рівні 4,5 відсотка в середньому щорічно** (у 2022 році – на 3,8 відсотка, у 2023 році – на 4,7 відсотка, у 2024 році – на 5 відсотків), що призведе до перевищення рівня 2019 року на 13,9 відсотка.

4. ПРОПОЗИЦІЯ

Постпандемічний розвиток виробничої сфери буде визначатись не стільки традиційними процесами підвищення продуктивності, модернізації виробничих процесів, зростанням зайнятості та попиту, скільки знаходитиметься під впливом декількох сформованих під час пандемії COVID-19 факторів, які і визначають динаміку та структурні особливості постпандемічного виробничого розвитку. До таких факторів відносяться:

фактор змін у патернах поведінки суспільства та його цінностей;

фактор цифровізації всіх процесів, починаючи від створення і закінчуючи споживанням продукції людиною і, відповідно, зміни філософії ведення бізнесу, від якого виграватимуть галузі, які впроваджують і здатні швидко впровадити цифрові технології;

фактор державної підтримки, який стимулюватиме перетворення у тих ВЕД, які з огляду на останні події у світі та в Україні (пандемія COVID-19, наявність геополітичних загроз) визнані пріоритетами розвитку і програми їх підтримки займатимуть вагому частку у видатках бюджету;

фактор низької порівняльної бази, який формуватиме динаміку тих ВЕД, що найбільше постраждали від штучного «зупинення» попиту під час карантинів, тобто фактор відновлення попиту.

Так, зміни у патернах поведінки суспільства та його цінностей, коригування проведення дозвілля та комунікацій змусять бізнес кардинально переглянути свої традиційні (допандемічні) маркетингові стратегії розвитку, шукати можливості диверсифікувати ринкову пропозицію, винаходити віртуальні продукти та сервіси, змінювати підходи до організації виробничих процесів з метою значного розширення арсеналу послуг, що надаються посередництвом цифрових платформ. І на тлі глобальної цифровізації не виключається можливість виникнення та прискореного розвитку як традиційних, так і нетипових до нині видів послуг: розвиток електронної комерції та електронного надання послуг, у т.ч. банківських, медичних, транспортних та урядових послуг, віртуального туризму, збільшення зон самообслуговування у всіх видах сфери послуг та застосування безконтактної оплати, впровадження інтелектуальних голосових систем і чат-ботів для взаємодії з клієнтами, тощо.

Нова стратегія розвитку бізнесу з використання переваг цифровізації та впровадження 5G- технологій не потребуватиме значних інвестиційних вливань, проте вона дозволить бізнесу, зекономивши на оренді офісних приміщень та сплаті комірною (житлово-комунальні послуги, сплата земельних та майнових податків, тощо), продовжувати підвищувати свою ефективність та, відповідно, конкурентоспроможність не тільки на внутрішніх, а й на зовнішніх ринках, створюючи нові продукти.

Такі дії стимулюватимуть у **прогнозному періоді 2022-2024 років** подальший розвиток ІТ сфери, сфери рекламних та консалтингових послуг, розвиток безготівкових розрахунків і ряду інших цифрових елементів нової економіки, які на противагу іншим ВЕД сфери послуг лишилися у виразі від поширення пандемії COVID-19 у 2020-

2021 роках. Так, **зростання ВДВ ВЕД «Інформація та телекомунікація» у 2022-2024 роках у середньому становитиме 8 відсотків щорічно** (з 7,1 відсотка у 2022 році до 8,8 відсотка у 2024 році проти 7,2 відсотка у середньому у допандемічний період 2017-2019 років) та формуватиме суттєве збільшення частки у структурі ВВП (з 4,6 відсотка у 2019 році до 5,5 відсотка за підсумком 2024 року).

Цифровізація надання фінансових послуг, поєднана із державними пріоритетами, які реалізовуватимуться шляхом подальшого впровадження державних програм здешевлення кредитів для бізнесу та населення (іпотека, розвиток житлового лізингу, програми державної підтримки «Доступні кредити 5-7-9%»), створення належної інфраструктури на ринках капіталу та товарних ринках, розширення фінансових інструментів та їх доступності, надання ефективних, безпечних і рентабельних депозитарних, клірингових, розрахункових послуг для потреб ринків капіталу та товарних ринків в Україні збільшуватиме попит на фінансові послуги, у т.ч. послуги страхування бізнесу, а пережитий шок пандемії COVID-19 сприятиме прискоренню розвитку системи медичного страхування та появи нових страхових продуктів (страхування на випадок інфекційних захворювань, страхування від кіберзагроз тощо). Це сприятиме розвитку **ВЕД «Фінансова та страхова діяльність»**, **зростання ВДВ якої у 2022-2024 роках у середньому становитиме 6 відсотків щорічно** (з 5,4 відсотка у 2022 році до 6,7 відсотка у 2024 році проти 11,5 відсотка в середньому у допандемічний період 2017-2019 років, коли, починаючи з 2017 року, банківський сектор почав активно відновлюватися після понад трирічної кризи).

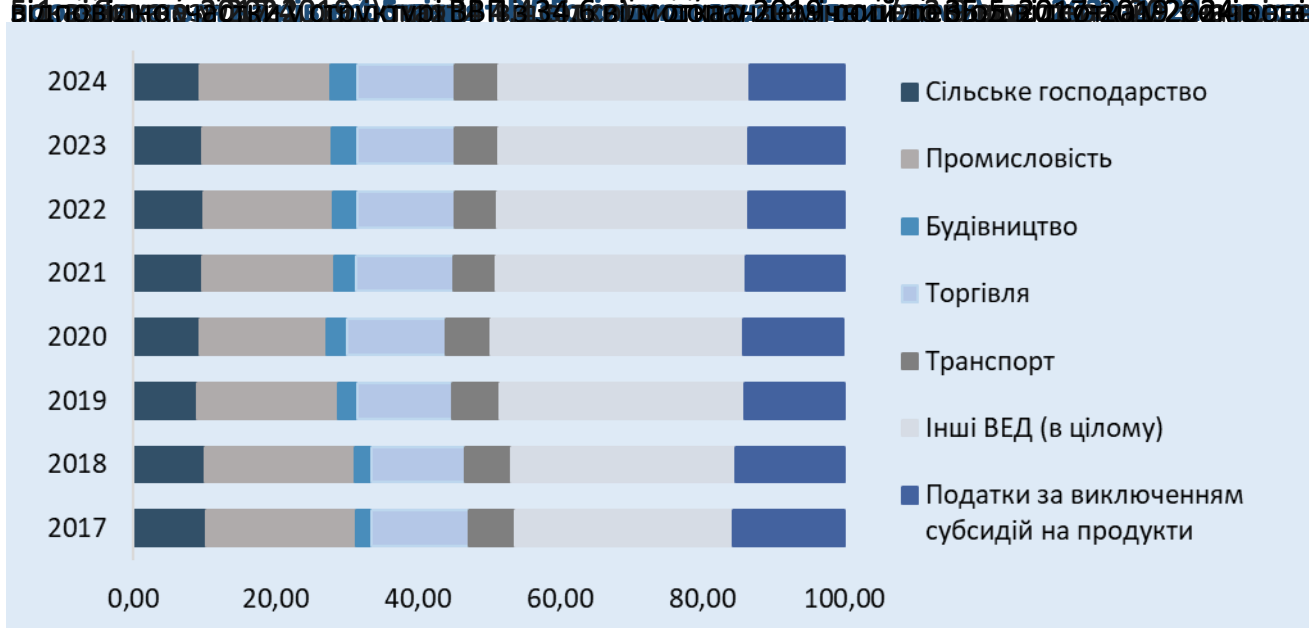
Поширення пандемії COVID-19 засвідчило системні проблеми у сфері охорони здоров'я (зокрема, відсутність необхідного технічного оснащення та брак кваліфікованого спеціалізованого медичного персоналу (інфекціоністів, санітарних лікарів, тощо) на тлі багаторічного знецінення престижності професії лікаря та відповідно міграції спеціалістів за кордон) та її недостатню готовність до дій у надзвичайних ситуаціях, що коштувало численних людських життів.

Тому у найближчій перспективі сфера охорони здоров'я буде серед державних пріоритетів розвитку і особливого значення набуде зміна парадигми охорони здоров'я та перехід на випередження та профілактику різних хвороб (з використанням штучного інтелекту та нанотехнологій). Зміна поведінки у суспільстві та потреба у наданні якісних медичних послуг з одночасним підвищенням рівня забезпечення критично важливим обладнанням вимагатиме суттєвих інвестицій у систему охорони здоров'я (у т.ч. і з боку держави). Результатом розвитку даної галузі стане **зростання у прогностичному періоді 2022-2024 роках ВДВ ВЕД «Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги» у середньому на 2,8 відсотка щороку** (з 2,5 відсотка у 2022 році до 3,1 відсотка у 2024 році проти 0,1 відсотка у середньому у допандемічний період 2017-2019 років) та, відповідно, частки у структурі ВВП з 2,4 відсотка у 2019 році до 2,7 відсотка у 2024 році.

Серед головних державних пріоритетів у прогностичному періоді лишатиметься і **сфера державного управління й оборони** враховуючи, що восьмий рік триває збройна агресія з боку Російської Федерації на Сході країни та і наділі існують різні загрози територіальній цілісності держави, захист якої потребує значних фінансових ресурсів з боку держави та людських зусиль. Необхідним буде також збереження привабливості робочих місць у державних установах для службовців з високим професійним рівнем. Відповідно, **зростання ВДВ ВЕД «Державне управління й оборона; обов'язкове**

соціальне страхування» у середньому становитиме 2,6 відсотка щорічно (з 2,1 відсотка у 2022 році до 3 відсотків у 2024 році проти 0,8 відсотка у допандемічний період 2017-2019 років), утримуючи досить високу частку у структурі ВВП – 6,8 відсотка у 2022 році, 6,7 відсотка у 2023 році та 6,6 відсотка у 2024 році.

У 2022-2024 роках не менш важливим пріоритетом Уряду залишатиметься подальше реформування та **розвиток сфери освіти** (зокрема, покращення забезпечення високого рівня якості освіти з достатнім рівнем сучасних знань, а також впровадження нових програм професійного навчання/перепідготовки кадрів з набуттям сучасних навичок, що підвищить їх конкурентоспроможність на ринку праці). Це сприятиме **зростанню ВДВ ВЕД «Освіта» у прогностичному періоді у середньому щороку на 1,0 відсоток** (з 0,6 відсотка у 2022 році до 1,3 відсотка у 2024 році проти 0,8 відсотка у середньому протягом допандемічного періоду 2017-2019 рр.).

Рис. 4.1. Структура ВВП за виробничим методом, відсотків до ВВП

Джерело: розрахунки Мінекономіки

Нові пандемічні та постпандемічні умови господарювання стимулюватимуть розвиток високотехнологічних виробництв та виробництв з використанням технологій середньо-високого рівня. Досвід поширення ізоляційних процесів під час пандемії COVID-19, зростання світового попиту на окремі продукти (вакцини, засоби індивідуально захисту та ін.), а також продовження збройної агресії з боку Російської Федерації на території України спонукатиме виробників хімічної, машинобудівної, фармацевтичної промисловості будувати свої стратегії розвитку в контексті виробництва повного циклу, інвестуючи у спільні проекти модернізації та розширення виробництва. Це сприятиме досягненню максимальної виробничої автономності (зниження сировинної імпортозалежності та коливань курсу національної валюти), домінування на внутрішньому ринку (заміщення імпоротної продукції), зменшення ресурсо- та енергоємності виробництва та створить міцний фундамент для їх відновлення в період постпандемії, дозволить поступово надолужити втрачений протягом тривалого часу занепаду потенціал.

Держава підтримуватиме такі проекти посередництвом розвитку мережі індустріальних, технопарків та кластерних виробництв, збільшення фінансування

розвитку науки та реалізації проектів державно-приватного партнерства, нарощуванням фінансової підтримки експорту. Такі заходи та стимули на тлі глобальних цифровізаційних процесів та меншого негативного впливу під час пандемії COVID-19 на ці види промислової діяльності (за виключенням машинобудування) у прогностному періоді **сприятимуть інтенсивному розвитку цих виробництв.**

Зокрема, **зростання обсягів хімічного виробництва у 2022-2024 роках буде найвищим серед промислових ВЕД і в середньому становитиме 9,9 відсотка щорічно** (з 8,5 відсотка у 2022 році до 10,7 відсотка у 2024 році, хоча і буде дещо нижчим за середнє значення у допандемічний період 2017-2019 років - 10,2 відсотка, коли такі значні темпи були пов'язані, в більшій мірі, з активним нарощуванням виробництва одного з ключових підприємств галузі (ТОВ «Карпатнафтохім») у середині 2017 року після п'ятирічного простою). Модернізаційні процеси, встановлення сучасного високотехнічного обладнання та впровадження новітніх технологій у попередні періоди, а також підвищений попит на продукцію дозволили хімічній промисловості стійко витримати удар пандемії COVID-19. У свою чергу у найближчій перспективі драйвити розвиток галузі, як зазначалось, буде сформований новими патернами поведінки високий попит на побутову продукцію галузі в умовах підвищеної уваги (після пандемії COVID-19) до засобів захисту (в громадських місцях, транспорті, закладах освіти, харчування) та попит з боку сільського господарства на мінеральні добрива та засоби захисту рослин на тлі необхідності підвищення продуктивності та стійкості до кліматичних змін.

В Україні, як і у всьому світі й надалі вживатимуться всі можливі заходи для протистояння спалахам різного роду інфекційних та вірусних захворювань (у т.ч. коронавірусу). Це, відповідно, підтримуватиме і розвиток лабораторних досліджень, діагностик, терапії, а також створення нових та удосконалення вже існуючих вакцин та ліків, що створюватиме додатковий попит (у т.ч. з боку закладів охорони здоров'я) на продукцію фармацевтичних підприємств. **У період 2022-2024 років прогнозується, що обсяги фармацевтичного виробництва у середньому зростатимуть на рівні 5,9 відсотка щорічно** (з 5,5 відсотка у 2022 році до 6,5 відсотка у 2024 році проти 0,8 відсотка у середньому протягом допандемічного періоду 2017-2019 років).

Розвитку галузі **машинобудування** у прогностному періоді сприятимуть постпандемічні процеси цифровізації виробництв, а також активна державна політика у сфері цифровізації та цифрових інновацій, зростання рівня локалізації виробництва, інтенсивний розвиток транспортної інфраструктури (зокрема, програми «Великого будівництва» та регіональні програми оновлення міського пасажирського транспорту). Крім того, подальша реалізація комплексу заходів, спрямованих на технічне переоснащення підприємств оборонно-промислового комплексу України, створення замкнених технологічних циклів для задоволення першочергових потреб української армії та виробництво обладнання для альтернативної енергетики в умовах реалізації заходів та завдань передбачених Енергетичною стратегією України на період до 2035 року сприятиме **зростанню обсягів виробництва машинобудівної продукції в середньому на 6,7 відсотка щорічно** (з 6,4 відсотка у 2022 році до 7,3 відсотка у 2024 році), що **дозволить перевищити рівень 2019 року на 6,0 відсотків у 2024 році.** Проте, через ряд стримуючих чинників, особливо високу конкуренцію з боку імпортерів

аналогів, таке зростання буде дещо нижчим порівняно з середнім значенням показника у допандемічний період 2017-2019 років (7,3 відсотка).

Повна ізоляція окремих держав під час пандемії COVID-19 та логістичні проблеми з доставки продуктів харчування акцентували увагу Урядів багатьох країн світу та України на проблематиці забезпечення продовольчої безпеки, підвищення якості продукції власного виробництва. Також, у постпандемічний період суспільство більш уважно ставитиметься до вибору продуктів харчування (перевага надається здоровому та корисному харчуванню), що стимулюватиме вітчизняні переробні підприємства харчової промисловості розширювати пропозицію продуктів для підтримки оптимальних показників здоров'я, що буде загалом можливим, враховуючи більш ніж достатню сировину базу з боку вітчизняного агросектору.

Такі вимоги ринку, в свою чергу, потребуватимуть розширення переробних потужностей із формуванням більшого ланцюга створення доданої вартості на території країни, диверсифікації зовнішніх ринків збуту та виходу на них з новою продукцією, що сприятиме упродовж прогностичного періоду **зростанню у 2022-2024 роках у харчовій промисловості на рівні 4,8 відсотка у середньому щорічно** (з 4,2 відсотка у 2022 році до 5,5 відсотка у 2024 році проти 2,8 відсотка в середньому у допандемічний період 2017-2019 років).

Розвиток **металургійного виробництва**, з одного боку, буде визначатись низькою порівняльною базою і, відповідно, драйвитись прискоренням постпандемічним відновлення зовнішнього попиту в умовах стабілізації ситуації на світових ринках металів, а з іншого підтримуватиметься внутрішнім попитом в умовах поступового відновлення інвестиційної активності на тлі проведення робіт у сфері інженерного будівництва. Загалом **зростання у галузі у 2022-2024 роках прогнозується у середньому на рівні 2,5 відсотка щорічно** (з 2,1 відсотка у 2022 році до 3,1 відсотка у 2024 році проти скорочення на 1,1 відсотка у середньому у допандемічний період 2017-2019 років), що **дозволить перевищити рівень 2019 року на 1,2 відсотки у 2024 році**.

Враховуючи вищезазначене та подальше продовження модернізаційних процесів, промислове виробництво відновить втрачений під час коронакризи потенціал та вже **у 2022 році перевищить рівень 2019 року на 1,2 відсотка**. Так, **зростання промислового виробництва у 2022-2024 роках в середньому становитиме 4,1 відсотка щорічно** (з 3,3 відсотка у 2022 році до 4,8 відсотка у 2024 році відповідно проти 1,2 відсотка у допандемічний період 2017-2019 років).

Стабілізація ситуації з рівнем захворюваності як в Україні, так і в усьому світі, відновлення можливості здійснення туристичних поїздок та відповідно попиту на транспортні послуги, а також активізація виробничої діяльності в економіці, поступове оновлення застарілого рухомого складу залізничного, автомобільного, авіаційного, морського та річкового транспорту (завдяки локалізації кращих світових технологій на вітчизняних машинобудівних підприємствах транспортної галузі), створення сучасної високотехнологічної транспортної інфраструктури та підвищення до європейського рівня надання послуг сприятимуть **зростанню у сфері транспорту протягом 2022-2024 років у середньому на 4,2 відсотка щорічно** (з 3,4 відсотка у 2022 році до 4,7 відсотка у 2024 році), що майже відповідатиме значенню показника **у допандемічний період 2017-2019 років** (4,3 відсотка).

Динаміка обсягів випуску **внутрішньої торгівлі у 2022-2024 роках прогнозується на рівні 4,2 відсотки у середньому щорічно** (з 3,8 відсотка у 2022 році до 4,4 відсотка у 2024 році проти 3,9 відсотка у допандемічний період 2017-2019 років), що забезпечуватиметься як інтенсивним розвитком роздрібного сегменту ринку в умовах активного застосування безготівкових розрахунків, засобів електронної комерції і ряду інших цифрових елементів нової економіки на тлі стимулювання споживчого попиту (зростання доходів населення), так і оптової торгівлі на тлі підвищеного попиту на торговельні послуги з боку підприємств реального сектору економіки.

Щодо решти галузей, то їх розвиток меншою мірою визначитиметься поспандемічними особливостями, оскільки вони найменше відчули на собі вплив пандемії COVID-19.

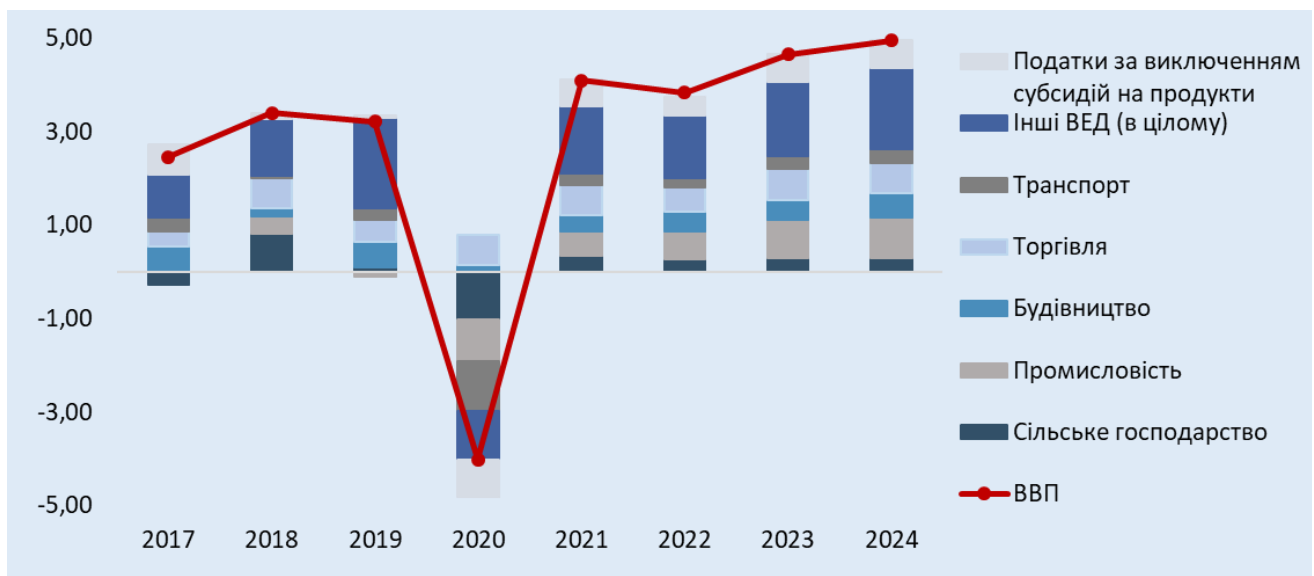
Так, розвиток вітчизняного **агропромислового комплексу** у прогностичному періоді відбуватиметься в контексті забезпечення продовольчої безпеки та реалізації земельної реформи (що дозволить покращити інвестиційний клімат в сільському господарстві та залучити незадіяний внутрішній фінансовий ресурс через розширення кредитування з боку банківської системи). Основна увага Уряду приділятиметься здатності агровиробників забезпечувати внутрішній ринок продуктами харчування, адекватно реагуючи на кон'юнктуру продовольчого ринку та збільшення обсягів інвестицій в аграрний сектор.

Глобальні зміни клімату та почастищення нетипових погодних умов спонукатиме аграріїв до здійснення модернізації та оновлення застарілої матеріально-технічної бази галузі шляхом запровадження інновацій, прогресивних технологій виробництва (створення зрошувальних систем) та інформаційних технологій точного землеробства з метою підвищення продуктивності та передбачуваності. Це дозволить підвищити рівень конкурентоспроможності вітчизняної агро продукції не тільки на внутрішньому, але й на зовнішньому ринках збуту (зокрема враховуючи підвищений попит у світі на органічну продукцію) в умовах значного експортного потенціалу в агропромисловому секторі.

Як результат, **у період 2022-2024 років зростання обсягів виробництва сільськогосподарської продукції прогнозується у середньому на рівні 2,8 відсотка щорічно** (з 2,8 відсотка у 2022 році до 2,9 відсотка у 2024 році проти 2,4 відсотка у середньому у допандемічний період 2017-2019 років).

Продовження активного фінансування будівництва та ремонту транспортної інфраструктури (у т.ч. з боку держави) в умовах повномасштабної реалізації проєкту «Велике будівництво» сприятиме подальшому інтенсивному розвитку у сфері інженерного будівництва (зокрема, будівництво нових доріг та покращення транспортно-експлуатаційного стану існуючих, збільшення пропускної спроможності аеропортів та залізничної інфраструктури, будівництво інженерних споруд на виробничих об'єктах), а також необхідність відновлення критичної інфраструктури та соціальних об'єктів комунальної сфери (у т.ч. у східних регіонах)), що на тлі поширення дії проєкту «Велике будівництво» на об'єкти української культурної спадщини та туристичної інфраструктури країни у сукупності підтримуватимуть розвиток **будівельної сфери**. Разом з тим, у житловому будівництві, навіть попри здешевлення іпотечного кредитування та реалізації програм масштабної термомодернізації будівель житлового сектору (Хвилі реновації будівель), очікується на менш динамічний розвиток протягом

прогнозного періоду на тлі сформованої у попередні періоди значної пропозиції новозбудованого житла на ринку нерухомості. Загалом, **у період 2022-2024 років прогнозується зростання обсягів будівельних робіт у середньому на 13,4 відсотка щорічно** (з 13,1 відсотка у 2022 році до 14,3 відсотка у 2024 році проти 19,5 відсотка у допандемічний період 2017-2019 років через значну сформовану базу порівняння на тлі суттєвої активізації будівельної діяльності починаючи з 2017 року в умовах вагомого збільшення державного фінансування будівництва та ремонту транспортної інфраструктури).

Рис. 4.2. Внески основних видів економічної діяльності у ВВП у 2022-2024 роках, відсоткових пунктів

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки

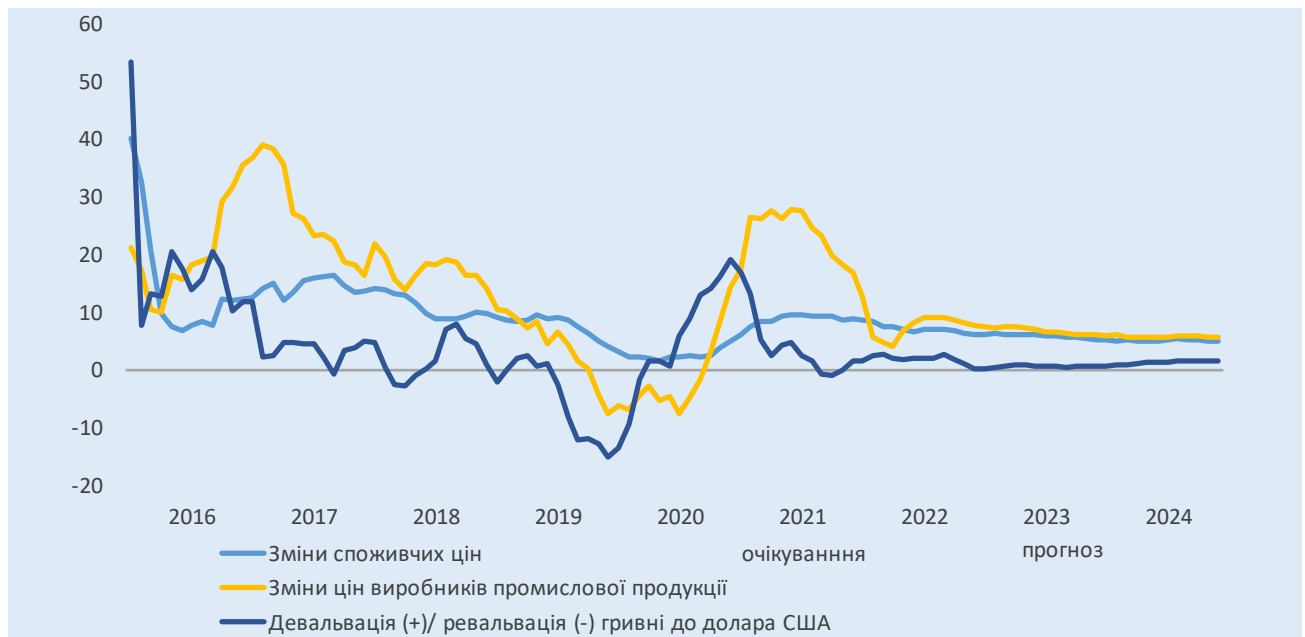
Отже **нові постпандемічні умови розвитку та інтенсивні процеси цифровізації сформуєть позитивні процеси структурних змін в економіці**, що в комплексі сформує достатній рівень сукупної пропозиції як для забезпечення внутрішніх потреб, так і для розвитку зовнішньоекономічної діяльності.

5. ЦІНИ

В першій половині прогнозованого періоду формування цін на внутрішньому ринку лишатиметься під впливом унікального шоку пандемії COVID-19 та пост-пандемічних процесів, що будуть притаманні всім країнам світу, зокрема і Україні. Вплив пандемії COVID-19 проявився в зміні загальносвітових і внутрішніх тенденцій економічного розвитку, зокрема відбулася переорієнтація напрямків економічної діяльності, логістичних систем, трудової міграції та зміна рівня зайнятості. Все це вплинуло на цінові процеси. Також змінилася й мотивація економічних суб'єктів, зокрема сформувалась споживча поведінка громадян в напрямку меншої купівлі товарів та послуг не першої необхідності та інвестиційна поведінка підприємств, що відтерміновували окремі бізнес-проекти. Повного повернення до допандемічних споживчих звичок та особливостей інвестиційної поведінки не очікується, а процес повернення відбуватиметься поступово і буде характеризуватись структурною та часовою нерівномірністю, яку відчуватимуть ринки.

Зважаючи на зміну поведінки економічних суб'єктів динаміка цін як на споживчому ринку, так і на ринку виробників переважно залежатиме від обмеження попиту. Під обмеженням ми розуміємо не стільки кількісні, скільки якісні характеристики попиту, такі як: збереження мотивів обережного витрачання коштів, підвищена схильність до купівлі товарів і послуг з більш високою корисністю для людини, відновлення витрачених заощаджень під час пандемії COVID-19, а також перегляд інвестиційних планів, з точки зору, вибору рішень на користь нових пост-пандемічних трендів розвитку.

Так, обережність споживачів щодо витрат, на фоні посилення схильності до заощаджень, зумовить необхідність пристосування виробників до умов більш високої конкуренції за споживача. Це стримуватиме виробників від прискореного підвищення цін. Разом з тим, тиск на формування внутрішніх цін чинитиме збереження вагомій ролі витратної складової, в першу чергу, за рахунок намагань з боку виробників компенсації понесених збитків у період пандемії COVID-19. Ці різноспрямовані мотиви поведінки економічних суб'єктів матимуть різний результат реалізації на різних ринках. Так, в пост-пандемічних умовах виробники, у яких попит на їхню продукцію та послуги не відновиться в повному обсязі, змушені будуть або скоротити виробництво, або мінімізувати витрати. Відповідно ціни на такі товари та послуги суттєво не зростатимуть. Водночас підприємства інших галузей, навпаки, використовуючи позицію щодо неможливості відмови від споживання населенням їхньої продукції та послуг, нарощуватимуть оберти та підвищуватимуть ціни. Оскільки, значною мірою, до переліку таких товарів відносяться продовольчі, то стримувати їх зростання за таких умов буде лише фактор пропозиції, сформований достатньою мірою сільським господарством та харчовою промисловістю. Прогнозується, що ці види економічної діяльності вийдуть із пандемії COVID-19 найшвидше і з найменшими втратами та у прогнозованому періоді нарощуватимуть обсяги виробництва.

Рис. 5.1. Зміни цін та обмінного курсу гривні до долара США, відсотків у річному розрахунку

Джерело: Держстат, Національний банк, розрахунки Мінекономіки

Щодо впливу безпосередньо кількісних факторів на динаміку цін, то слід зазначити наступне.

Очікується, що **монетарна політика Національного банку залишатиметься послідовною та передбачуваною**. У міру повернення інфляції до цілі на прогнозованому горизонті монетарні умови стануть м'якшими. Для сприяння економічному відновленню Національний банк використовуватиме гнучкість інфляційного таргетування, зокрема, допускаючи тимчасове відхилення інфляції від цілі, якщо це не перешкоджатиме її поверненню до цільового діапазону на прийнятному горизонті політики.

Завдяки послідовній політиці Уряду щодо підвищення державних соціальних стандартів для забезпечення реалізації соціальних прав і державних соціальних гарантій громадян, передбачених Конституцією України, на фоні поступового пришвидшення економічної активності, прогнозується поступове зростання попиту. Втім, інтенсивність використання коштів в цілому лишатиметься нижча, з огляду на мотиви обережності.

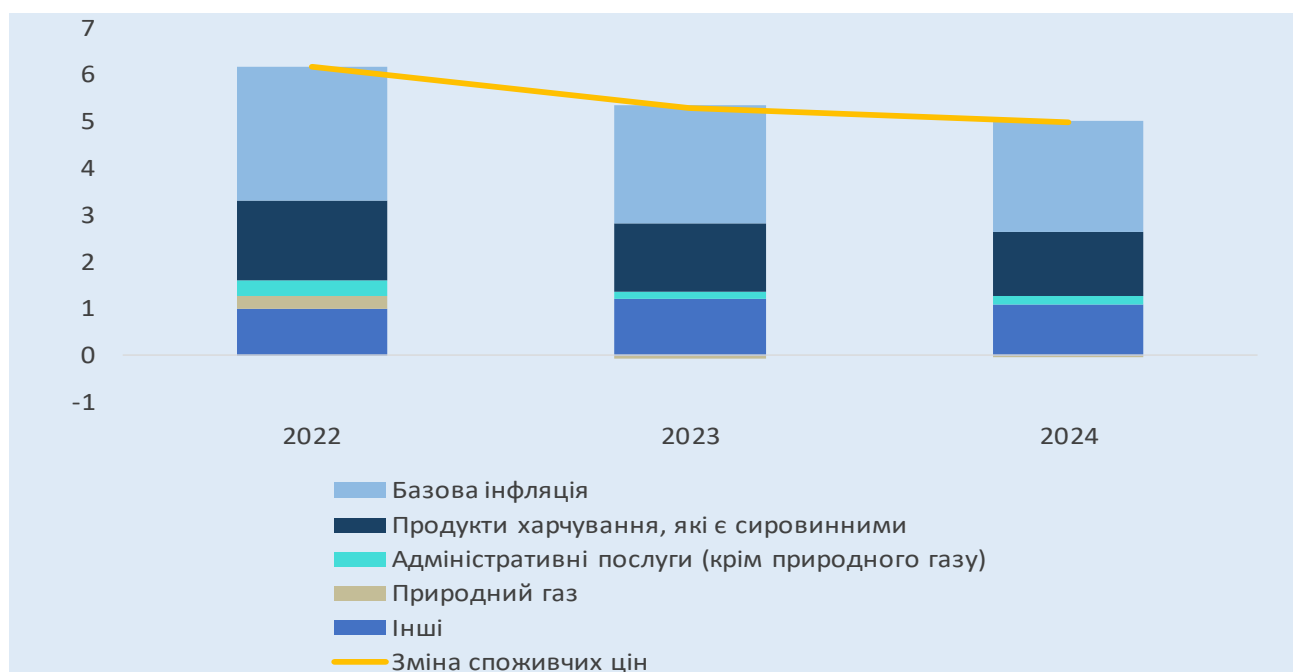
Разом з тим відбуватиметься кількісне нарощування сукупної пропозиції товарів та послуг. З огляду на виклики пост-пандемічного розвитку Уряд України і далі застосовуватиме заходи підтримки економічної активності у суспільстві. Такі заходи забезпечать як збереження важливих локомотивів розвитку вітчизняної економіки, зокрема, сільського господарства, так і підтримають зростання відносно нових галузей, що вже успішно адаптувалися до нових умов (ІТ сфера та види діяльності, що опанували нові стандарти безпеки праці).

Зовнішня цінова динаміка на енергоносії та необхідність унормувати тарифну складову для населення поглинеться економікою і загалом не спотворюватиме ціноутворення в різних галузях та не створюватиме так званого «інфляційного

навісу», хоча і матиме відчутний вплив на ціни у короткостроковій перспективі.

Виходячи з наведеного, на відміну від 2021 року, який характеризується низькою пропозицією (через значні понесені збитки, нижчий врожай сільськогосподарських культур) та посиленням впливу як витратної складової, так і зовнішніх чинників, **у 2022 році** зазначені чинники практично не матимуть ваги і **зростання внутрішніх споживчих цін**, хоча і перевищить цільовий орієнтир Національного банку, **загалом залишатиметься помірним** (уповільниться до 6,2 відсотка).

На другому етапі пост-пандемічного відновлення перехід вітчизняної економіки до більш активного розвитку характеризуватиметься завершенням формування нової системи споживчих пріоритетів і, відповідно, «нормалізацією» мотиваційної поведінки переважаючої частини споживачів. Відповідно у 2023-2024 роках прогнозується, що **цінова динаміка продовжить тренд щодо поступового уповільнення і на кінець 2024 року інфляція повернеться до цільового середньострокового орієнтиру – 5 відсотків.**

Рис. 5.2. Розподіл споживчої інфляції за основними складовими, відсоткових пунктів

Джерело: розрахунки Мінекономіки

Таблиця 5.1

Внески до зростання цін за складовими споживчої інфляції у 2022 - 2024 роках

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік
	відсоткових пунктів		
Базова інфляція	2,77 – 3,01	2,42 -2,65	2,24 – 2,48
Небазова інфляція (інфляція витрат, пропозиції)	3,19 – 3,43	2,65 – 2,88	2,52 – 2,76
Державні регульовані ціни і тарифи	0,6	0,1	0,1
Продукти харчування	2,2	1,9	1,8

Довідково:

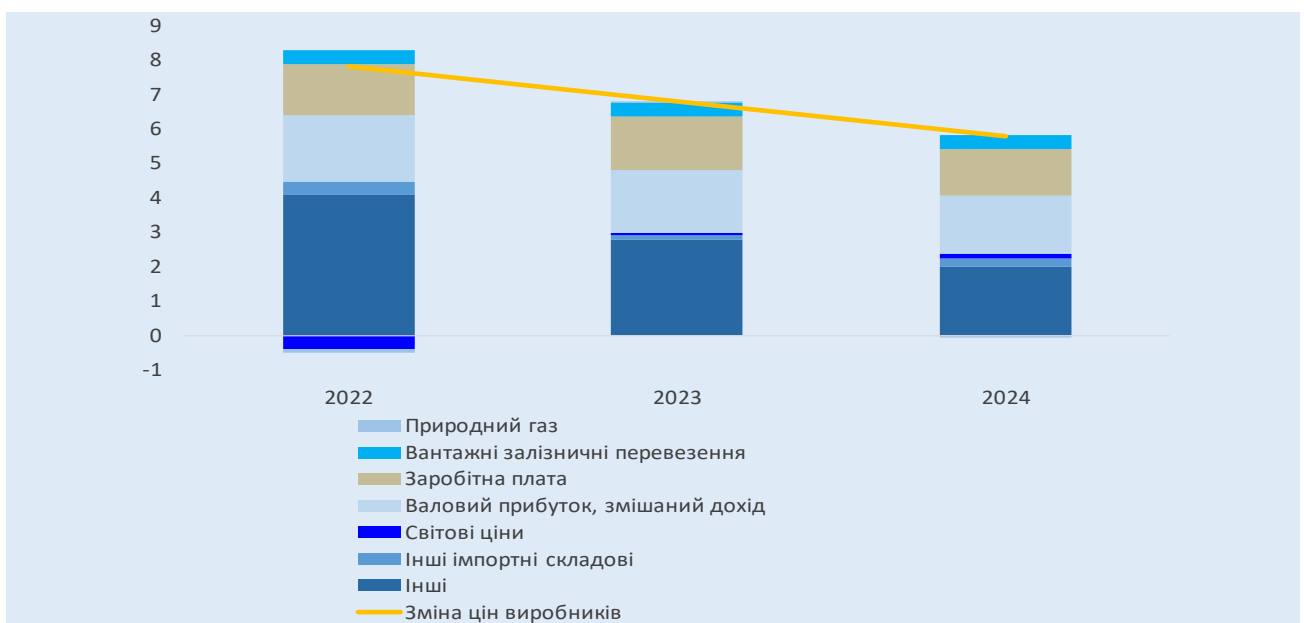
Індекс споживчих цін (грудень до грудня), відсотків	106,2	105,3	105,0
Індекс базової інфляції (грудень до грудня), відсотків	104,7 – 105,1	104,1 – 104,5	103,8 – 104,2
Індекс небазової інфляції (грудень до грудня), відсотків	107,8 – 108,4	106,5 – 107,0	106,2 – 106,7

Джерело: розрахунки Мінекономіки

Ціни в промисловості через фінансове виснаження підприємств, навіть тих, які не зупиняли свою виробничу діяльність через пандемію COVID-19, **у короткостроковій перспективі – 2022 рік, так само як і споживчі ціни, зростатимуть все ще підвищеними темпами, але суттєво нижчими, ніж у 2021 році.** Водночас, починаючи з 2023 року, зростання цін уповільнюватиметься з огляду на процеси відновлення економіки, а також у зв'язку з помірним збільшенням тарифної складової в цінах виробників, відносною стабільністю гривні та помірною зовнішньою ціновою динамікою.

Поряд із тим, **збереження вищих темпів зростання цін виробників у порівнянні зі зростанням споживчих цін** упродовж прогностичного періоду **обумовлюватиметься потребою у фінансовому «оздоровленні» та технічному переоснащенні внутрішнього виробництва, особливо після пандемії COVID-19.** Мірою зменшення витратної складової на фоні здійснення технологічного оновлення в середньостроковій перспективі відбуватиметься поступове наближення темпів зростання цін виробників і споживчих цін до приблизно рівного низького рівня.

Виходячи з наведеного, **у 2022 році зростання цін виробників промислової продукції у річному обчисленні прогнозується на рівні 7,8 відсотка, у 2023 – 6,2 відсотка, у 2024 – 5,7 відсотка.**

Рис. 5.3. Розподіл цін виробників за основними складовими, відсоткових пунктів

Джерело: розрахунки Мінекономіки

Таблиця 5.2

**Внески до зростання цін виробників
за основними складовими витрат у 2022 - 2024 роках**

Показник	Роки	Припущення щодо тарифної/ соціальної політики, зовнішньої кон'юнктури на 2022-2024 роки, відсотків	Внесок, відсоткових пунктів
Зміна цін на природний газ для промислових підприємств, середньорічний приріст	2022 рік	"-2,3 [±3]	-0,1
	2023 рік	0,7 [±3]	0,0
	2024 рік	"-0,9 [±3]	0,0
Світові ціни на нафту, доларів США за барель	2022 рік	65,0 [±5]	0,0
	2023 рік	67,0 [±5]	0,1
	2024 рік	68,0 [±5]	0,0
Зміна світових цін на базові метали, середньорічний приріст	2022 рік	"-6,6 [±2]	-0,4
	2023 рік	0,8 [±2]	0,1
	2024 рік	0,9 [±2]	0,1
Інші імпортовані складові витрат	2022 рік	2,1	0,4
	2023 рік	0,7	0,1
	2024 рік	1,4	0,2
Зміна середньомісячної заробітної плати	2022 рік	11,9	1,5
	2023 рік	12,5	1,6
	2024 рік	11,1	1,4
Зміна валового прибутку, змішаного доходу	2022 рік	14,2	1,9
	2023 рік	13,6	1,9
	2024 рік	12,3	1,7
Зміна тарифів на вантажні залізничні перевезення, середньорічний приріст	2022 рік	20,0 [±2]	0,4
	2023 рік	20,0 [±2]	0,4
	2024 рік	20,0 [±2]	0,4
Інші складові ціни, середньорічний приріст	2022 рік	10,1	4,2
	2023 рік	6,5	2,7
	2024 рік	5,0	2,1
РАЗОМ	2022 рік	X	7,9
	2023 рік	X	6,9
	2024 рік	X	5,9

Джерело: розрахунки Мінекономіки

6. РИНОК ПРАЦІ

Особливості кризи, спричиненої COVID-19, які у т.ч. пришвидшили процеси цифровізації економіки в умовах вимушеного дистанціювання, прискорили перетворення на ринку праці, зміцнивши позиції віддаленої роботи та розширення різних її варіантів.

У зв'язку з цим, в середньостроковій перспективі в умовах поступової зміни систем управління та поширення процесів цифровізації на виробництвах, підвищення ефективності системи освіти, перенавчання та пошуку роботи ринок праці функціонуватиме в умовах розширення можливостей працевлаштування, формування системи нових відносин між працівником, роботодавцем та державою.

Важливу роль в процесах формування попиту та пропозиції на ринку праці також відіграватимуть такі системні процеси, як:

демографічні, що у середньостроковій перспективі характеризуватимуться подальшою депопуляцією, а саме поступовим зниженням загальної кількості населення та його старінням. Так, середньорічна чисельність наявного населення прогнозується на рівні 40,9 млн осіб в середньому у 2022-2024 роках (у 2022 році – 41,2 млн осіб, у 2023 році – 40,9 млн осіб, у 2024 році – 40,6 млн осіб) порівняно з 42,0 млн осіб у 2019 році;

процеси трудової міграції, які після тимчасового прискорення у 2022 році, зважаючи на суттєве зменшення масштабів пандемії COVID-19 та, відповідно, посилення активності у більшості країн світу, у 2023-2024 роках поступово уповільнюватимуться, у т.ч. з урахуванням стимулювання процесів економічної реінтеграції трудових мігрантів та створення умов для започаткування ними в Україні підприємницької діяльності;

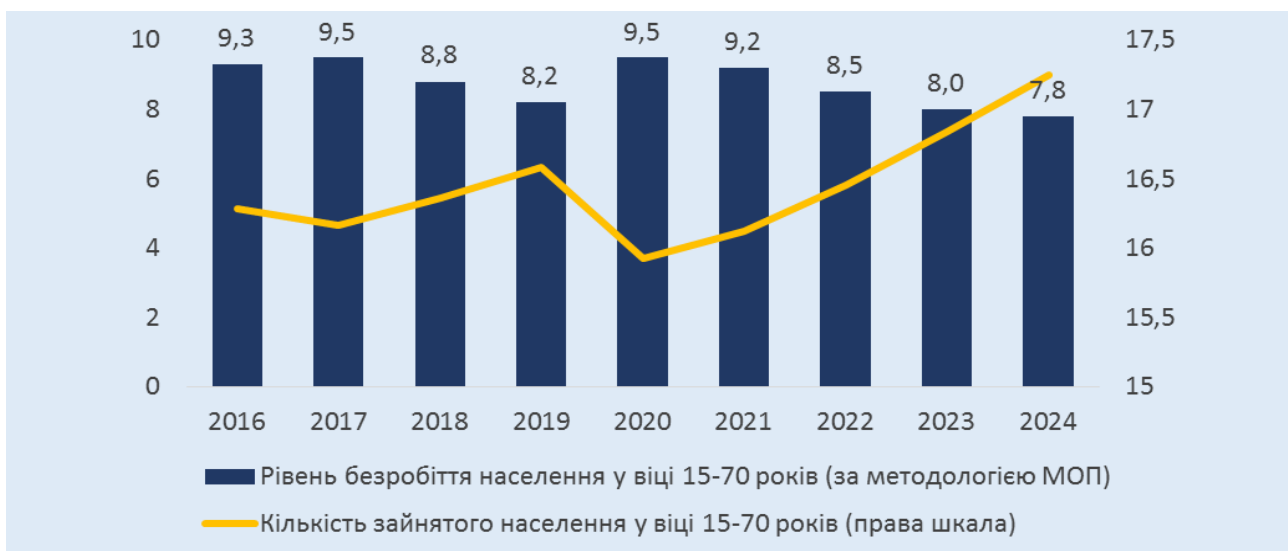
поширення самозайнятості у відповідь на створення Урядом відповідно до визначених пріоритетів сприятливих умов для розвитку малого та середнього бізнесу;

подальші процеси трансформації структури попиту у відповідь на змінені моделі поведінки населення та у напрямку наслідування глобальних процесів цифровізації, що вимагатиме як від бізнесу, так і від держави в цілому реалізації швидких, масштабних і докорінних перетворень на ринку праці, пошуку і підготовки спеціалістів професій з високим рівнем інтелектуальної залученості, здатних до швидкого навчання додатковим навичкам, оволодіння базовим принципам цифровізації виробництва. До топ-професій, на які зростатиме попит на ринку праці у поспандемічний період, увійдуть медпрацівники і фармацевти, програмісти, фахівці із штучного інтелекту, інженери апаратного забезпечення, агрономи, архітектори, проектувальники і виробники онлайн-контенту, тощо. Такі зміни у попиті вимагатимуть від Уряду реалізації масштабних освітніх проектів із підвищення цифрової грамотності.

Враховуючи вищезазначене, а також виходячи зі стійкого постпандемічного розвитку економіки у 2022-2024 роках, що, відповідно, вимагатиме залучення додаткової робочої сили, та з урахуванням структурних змін у попиті, розширення можливостей (різноманітності форм) працевлаштування, **прогнозується поступове зростання кількості зайнятого населення**. Рівень 2019 року буде досягнуто у 2023 році. Так, кількість зайнятого населення на 2022 рік прогнозується на рівні 16,45 млн осіб, у

2023 році – 16,83 млн осіб, 17,25 млн осіб у 2024 році. Водночас, **середньооблікова кількість штатних працівників** до 2022 року включно все ще буде скорочуватися, зважаючи на негативні тенденції, сформовані протягом попередніх років. Проте, у подальшому відбуватимуться позитивні зрушення, зокрема розвиток малого та середнього підприємства, внаслідок чого прогнозується поступове зростання середньооблікової кількості штатних працівників з 7,33 млн осіб у 2022 році до 7,42 млн осіб у 2024 році, що майже досягне рівня 2019 року – 7,44 млн осіб.

Як наслідок, **рівень безробіття населення у віці 15-70 років (за методологією МОП)** у відсотках до робочої сили відповідного віку буде також поступово знижуватись у прогностичному періоді з 8,5 відсотка у 2022 році до 7,8 відсотка у 2024 році, що буде навіть нижче ніж наприкінці допандемічного періоду (у 2019 році рівень безробіття населення у віці 15-70 років становив 8,2 відсотка до робочої сили відповідного віку).

Рис. 6.1. Рівень безробіття населення у віці 15-70 років (за методологією МОП), відсотків до робочої сили відповідного віку, та кількість зайнятих, млн осіб

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки

Процеси зростання попиту на ринку праці в умовах обмеженої пропозиції стимулюватимуть підвищення вартості праці, тобто підвищення заробітної плати. Також рушити вгору винагороду за працю буде і соціальна політика Уряду, **спрямована на** продовження підвищення державних соціальних стандартів та гарантій (прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати з урахуванням реальних можливостей економіки, але не нижче індексу споживчих цін, а також підвищення розміру посадового окладу працівника I тарифного розряду Єдиної тарифної сітки).

Як наслідок, **середньомісячна заробітна плата** зростатиме як у номінальному, так і у реальному вимірі, у т.ч. з урахуванням згасання інфляційних процесів в економіці: у номінальному вимірі з 15 258 гривень у 2022 році до 19 063 гривень у 2024 році, у реальному впродовж 2022-2024 років заробітна плата зростатиме у середньому на 5,4 відсотка щорічно (у 2022 році – на 4,4 відсотка, у 2023 році – на 6,1 відсотка, у 2024 році – на 5,6 відсотка).

У свою чергу, матеріальні стимули, пов'язані із подальшим підвищенням рівня заробітної плати, та продовження модернізаційних процесів в економіці з урахуванням інноваційних рішень, що забезпечуватимуть підвищення технічного та технологічного рівня виробництва, справлятимуть позитивний вплив на динаміку продуктивності

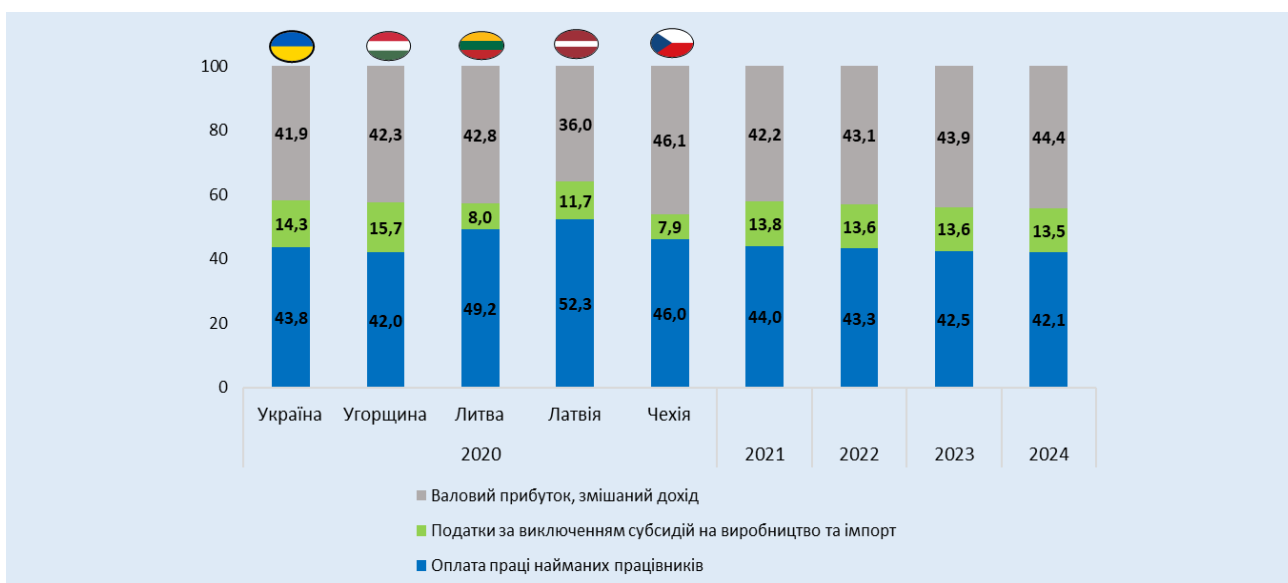

праці. У 2022-2024 роках зростання **продуктивності праці** прогнозується на рівні 2,2 відсотка у середньому щорічно (у 2022 році – 1,7 відсотка, у 2023 році – 2,3 відсотка, у 2024 році – 2,5 відсотка, 2,4 відсотка в середньому у допандемічний період 2017-2019 років).

Рис. 6.2. Динаміка продуктивності праці, середньомісячної зарплатної плати (брутто), скоригованої на індекс споживчих цін, та ВВП, відсотків до попереднього року
Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки

Враховуючи постпандемічні процеси відновлення економіки, які супроводжуватимуться процесами поступового зниження збитковості та підвищення прибутковості виробництва, активізацією малого та середнього бізнесу та зростанням рівня його доходів, частка оплати праці поступово знижуватиметься (з 43,3 відсотка від ВВП у 2022 році до 42,1 відсотка ВВП у 2024 році) на користь розширення присутності в структурі ВВП **валового прибутку та змішаного доходу** (з 43,1 відсотка у 2022 році до 44,4 відсотка у 2024 році). Зростання питомої ваги валового прибутку та змішаного доходу у середньостроковій перспективі надасть можливість сформувати сприятливі умови для інвестування та збільшення темпів економічного росту країни, покращення умов та безпеки праці, підвищення продуктивності, а, відповідно, і конкурентоспроможності виробництва.

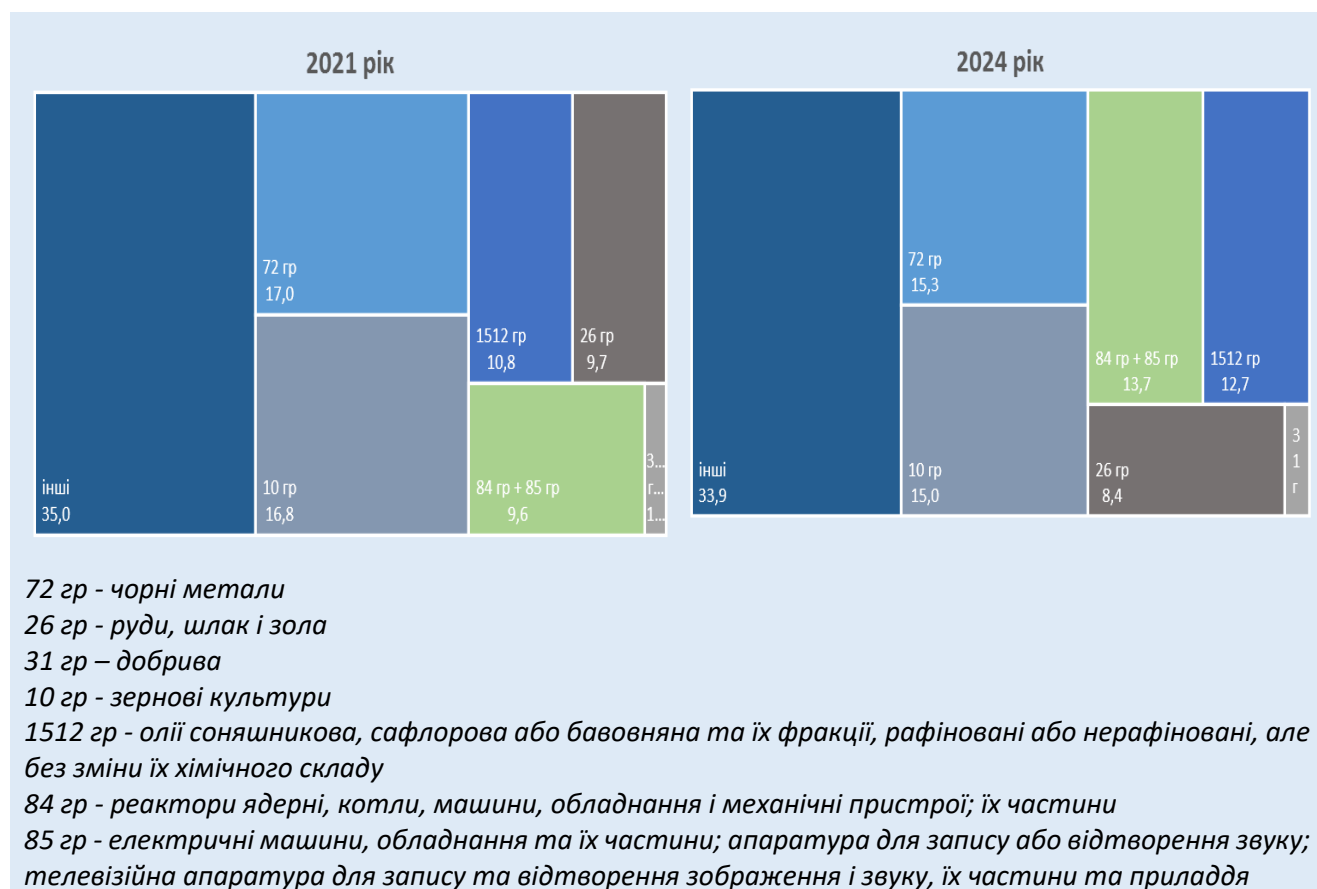
Рис. 6.3. Структура ВВП за категоріями доходу, відсотків до ВВП
Джерело: Держстат, Евростат, розрахунки Мінекономіки

7. ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС

Динаміка зовнішньоекономічних показників України формуватиметься в руслі розвитку світової торгівлі, яка, в свою чергу, орієнтуватиметься на зміни в попиті, що вже відбулися і відбуватимуться з урахуванням нових постковідних умов розвитку. Так, до перспектив розвитку світової торгівлі, найвірогідніше, потраплять продовольство, енергоносії, «зелена економіка» та продукти наукоємної суті, на кшталт ІТ технологій.

Також на результати зовнішньоекономічної діяльності впливатиме політика Уряду, що буде реалізовуватись у прогностичному періоді. Зокрема, продовжуватиметься проведення політики активної реалізації заходів з просування українського експорту на зовнішніх ринках і зменшення бар'єрів для експорту українських товарів та послуг шляхом підтримки експорту через створення механізмів страхування, перестрахування та гарантування, а також зменшення мит на українську продукцію на ключових ринках через виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським союзом, європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, інших угод про зони вільної торгівлі, їх оновлення, використання можливостей СОТ, зняття антидемпінгових і захисних мит, які поширюються на українську продукцію.

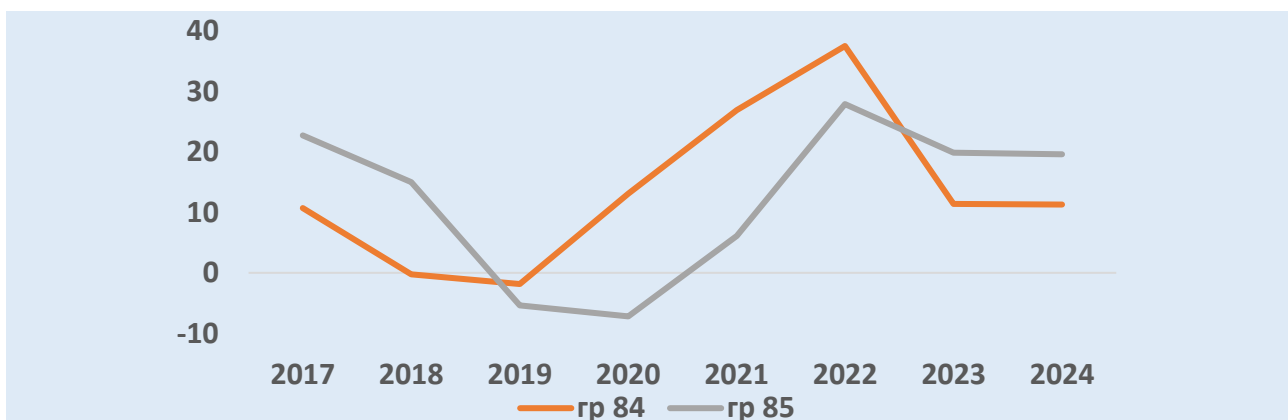
Рис. 7.1. Структура експорту товарів у 2021 та 2024 роках, відсотків до загального обсягу експорту товарів

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки

Ураховуючи структурні зсуви у пріоритетах розвитку світового господарства через вплив пандемії COVID-19 (зокрема, прискорення процесів цифровізації), а також наявний потенціал розвитку виробництва даної продукції в Україні перспективними напрямками розвитку експортного сектору України стануть високотехнологічні галузі, ІТ-послуги, а також традиційні позицій - продукція сектору АПК, добувної промисловості та металургійної галузі.

Очікується, що одним із основних напрямів переформатування структури експорту української продукції стане зростання експорту продукції машинобудування, яка, через втрату традиційних ринків збуту тимчасово позбулася провідної ролі в динаміці українського експорту та втратила свої позиції в минулих роках. У 2022-2024 роках, завдяки реалізації державної політики у напрямку нарощення виробництва продукції з більш високою доданою вартістю, здатної витримати зростаючу міжнародну конкуренцію, за рахунок підтримки інвестиційно-інноваційних процесів, а саме, прискорення темпів зростання інвестиційної складової ВВП, постпандемічні процеси цифровізації виробництв, впровадження фінансових механізмів підтримки експорту збільшення обсягів експорту продукції машинобудування, зокрема товарів за групами 84 та 85 УКТЗЕД, становитиме 21 відсоток у середньому, що утричі більше середніх щорічних темпів допандемічного періоду (7,1 відсотка відповідно у 2017-2019 роках). Основними країнами-партнерами будуть країни ЄС (Угорщина, Німеччина, Польща), країни Азії (Індія, Китай), основними товарами – ізольовані проводи, кабелі, турбореактивні двигуни, електричні водонагрівачі, насоси та інші електричні прилади.

гр 84 - реактори ядерних котлів, машин, обладнання і механічних пристроїв; їх частин

гр 85 - електричні машини, обладнання та їх частин; апаратура для запису або відтворення звуку; телевізійної апаратури для запису та відтворення зображення і звуку, їх частин та приладдя

Рис. 7.2. Динаміка вартісного обсягу експорту товарів груп 84, 85, відсотків до попереднього року

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки

Як наслідок, очікується на збільшення питомої ваги товарів високо та середньотехнологічного рівня у експорті товарів – з 16,9 відсотка у 2021 році до 19,5 відсотка у 2024 році.

Незважаючи на поступову зміну структури українського експорту, Україна зберігатиме ті позиції, які були притаманні протягом багатьох років - експорт продукції

сільськогосподарського та металургійного виробництва.

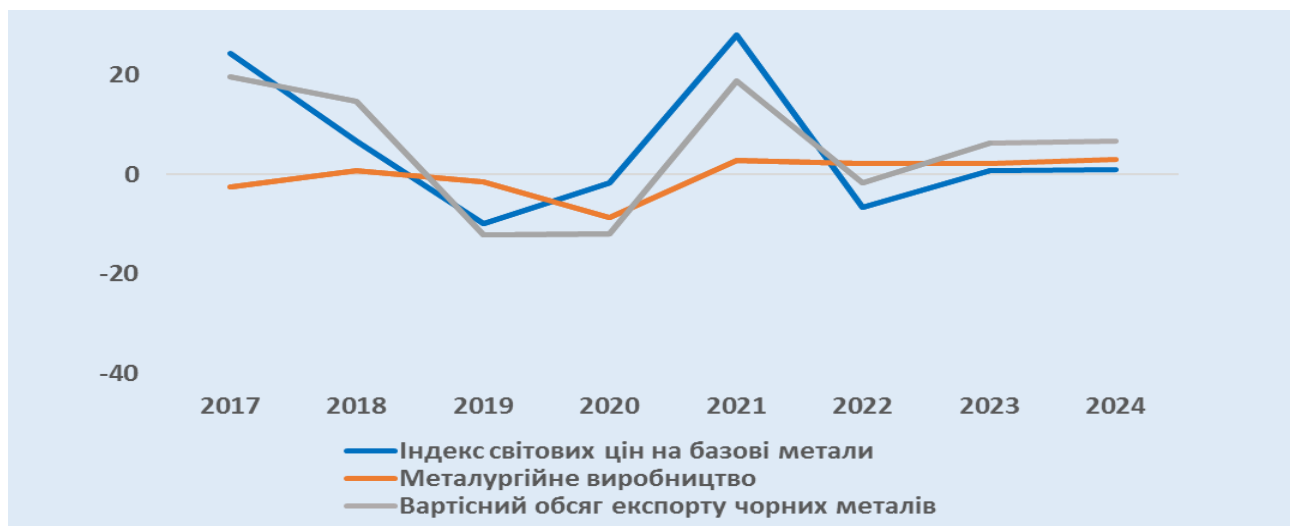
Враховуючи очікувану перспективу гарної врожайності зернових у прогнозованому періоді, що складають значну частку експортної продукції України, сприятливу цінову кон'юнктуру та сталість світового попиту на подібну продукцію незалежно від загальних економічних умов, аграрна продукція залишиться одним із основних факторів нарощування експорту у короткостроковій перспективі. Експорт зернових розвиватиметься за помірно-позитивною динамікою та не зазнаватиме суттєвих коливань. Традиційно основними партнерами залишатимуться країни Азії (зокрема, Китай), Європи (Іспанія, Нідерланди) та Африки (Єгипет).

Рис.7.3. Динаміка середньорічних світових цін на пшеницю, кукурудзу та вартісного обсягу експорту зернових культур, відсотків до попереднього року

Джерело: Світовий банк, Держстат, розрахунки Мінекономіки

Після «провальних» 2019-2020 років відновлення світового попиту на **продукцію металургії** в умовах зростання обсягів виробництва металургійної продукції, випуску більш конкурентоздатної продукції через проведену модернізацію виробництва на тлі наявності переваг кваліфікованої робочої сили, власних природних ресурсів та територіального розміщення виробництва, стимулюватиме зростання її експорту. При цьому після компенсації втрат 2019-2020 років протягом 2021 року в наступному періоді зберігатиметься тенденція помірного зростання в умовах посилення конкуренції у світі.

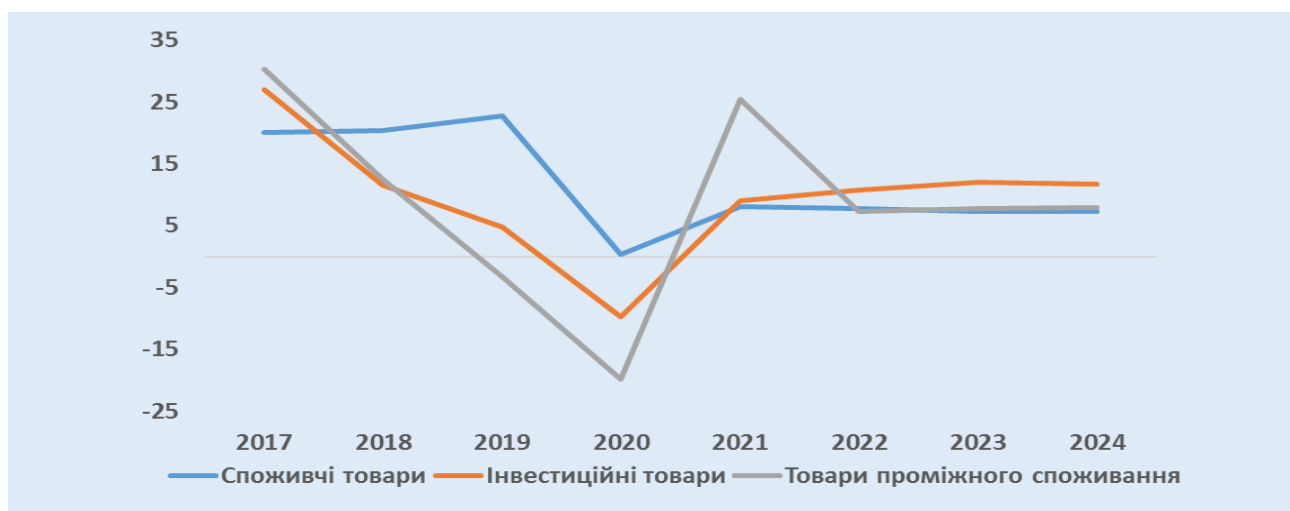
Рис. 7.4. Динаміка індексу світових цін на базові метали, обсягів металургійного виробництва та вартісного обсягу експорту чорних металів, відсотків до попереднього року

Джерело: Світовий банк, Держстат, розрахунки Мінекономіки

В цілому зростання **вартісних обсягів експорту товарів** у 2022-2024 роках прогнозуються на рівні 7,6 відсотка в середньому щорічно, що дещо менше ніж у допандемічний період (у 2017-2019 роках на 11,2 відсотка відповідно).

Після гальмування розвитку у 2020 році продовжуватиметься розширення споживчого та інвестиційного попиту, що буде основними чинниками нарощування обсягів **імпорту товарів та послуг** в умовах незначної девальвації.

Впровадження нових технологій, збільшення обсягів інвестицій у виробництво нададуть можливість прискорити процеси імпортозаміщення на внутрішньому ринку. Проте їх інтенсивність буде помірною та не дозволить повністю чи в значній мірі забезпечити у короткостроковій перспективі (до трьох років) суттєві обсяги заміщення імпорتنих товарів вітчизняними, особливо у сегменті високотехнологічної продукції та непродовольчих споживчих товарів.

Рис.7.5. Динаміка обсягів імпорту споживчих та інвестиційних товарів, імпорту продукції для проміжного виробництва, відсотків до попереднього року

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки

В цілому, у 2022-2024 роках, **вартісній обсяг імпорту товарів** зростатиме у середньому на 9 відсотків щорічно, що разом з тим менше середньорічних темпів допандемічного періоду (у 2017-2019 рока – 14,3 відсотка відповідно).

У 2022-2024 роках прогнозується поступове **звуження профіциту торгівлі послугами** як через менші обсяги транзиту природного газу територією України, так і внаслідок поступового відновлення туристичної активності українців. Проте, враховуючи зростаючу роль експорту ІТ-послуг, зокрема, які отримали додатковий поштовх у час запровадження карантину у 2020-2021 років, сальдо торгівлі послугами залишатиметься позитивним. Так, якщо у допандемічний період (2017-2019 роки) за розрахунками Мінекономіки на базі даних НБУ питома вага експорту послуг у сфері телекомунікації, комп'ютерних та інформаційних послуг у загальному обсязі експорту послуг становила в середньому 22 відсотки, то у 2020 році вона збільшилась до 33,4 відсотка відповідно. Слід зазначити, що у 2020 році експорт цих послуг випередив експорт послуг транспорту загалом і посів перше місце серед усіх видів послуг. Частково такий значний структурний зсув є наслідком спричиненого пандемією обмеження роботи транспорту, але також він є результатом зростання світового попиту на ІТ-послуги.

В цілому, **зростання експорту товарів та послуг** у 2022-2024 роках прогнозується в середньому на 7,4 відсотка щорічно, що менше ніж у допандемічний період (у 2017-2019 роках зростання на 11,4 відсотка відповідно).

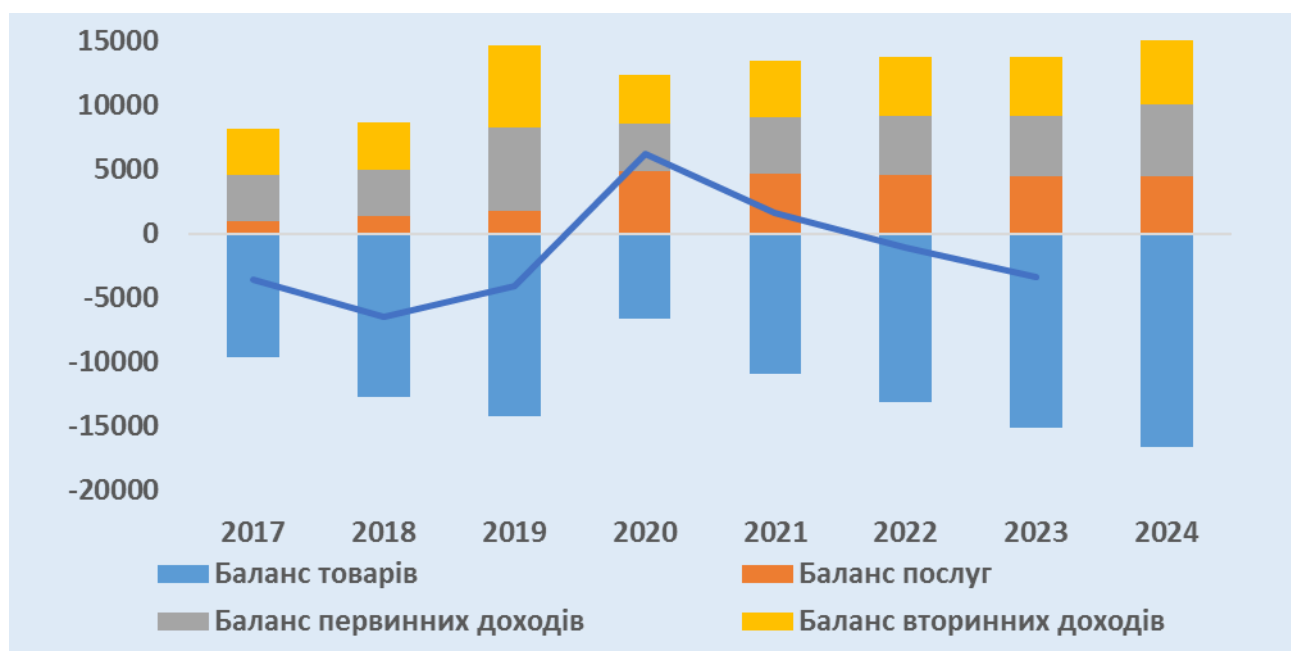
У 2022-2024 роках прогнозується, що **динаміка імпорту товарів та послуг** випереджатиме динаміку експорту і зростання становитиме в середньому 9,1 відсотка щорічно (у 2017-2019 роках- зростання на 13,2 відсотка відповідно) через вищу потребу в імпортованих товарах, зокрема, високотехнологічних для інтенсивного реформування економіки.

За таких умов впродовж 2022-2024 років відбуватиметься **розширення дефіциту торговельного балансу**, який значно вплине на загальне сальдо рахунку поточних операцій.

У 2022-2024 роках позитивне сальдо **«первинних доходів»** характеризуватиметься відновленням зростання обсягів надходжень від оплати праці, отриманої трудовими мігрантами за кордоном, після «карантинного» скорочення у 2020-2021 роках.

Формування позитивного сальдо за статтею **«вторинні доходи»** забезпечуватиметься, в основному, трансфертами фінансових та нефінансових корпорацій, а також грошовими переказами робітників-нерезидентів (що працюють за кордоном більше року), які, після закінчення карантинних обмежень збережуть позитивну динаміку, а також технічною допомогою в рамках продовження співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями та країнами-партнерами.

В цілому прогнозується **розширення дефіциту поточного рахунку** з 1,1 млрд доларів США (0,6 відсотка від ВВП) у 2022 році до 4,6 млрд доларів США (2 відсотки від ВВП) у 2024 році саме через збільшення негативного торгового балансу (3,6 відсотка від ВВП в середньому за 2017-2019 роки).

Рис. 7.6. Рахунок поточних операцій платіжного балансу за складовими, млн. доларів США

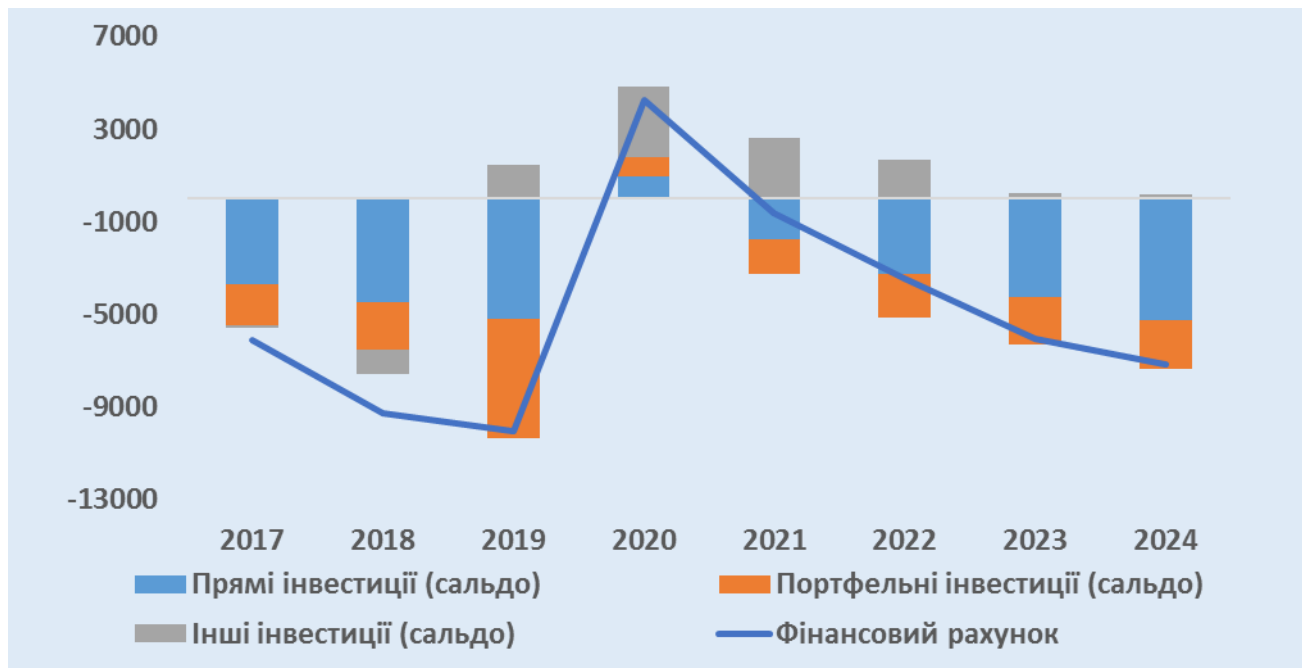
Джерело: Національний банк, розрахунки Мінекономіки

Наряду із збільшенням внутрішніх інвестицій завдяки поліпшенню інвестиційного клімату, створенню сприятливого середовища для розвитку та ведення бізнесу в Україні, активізації приватизаційних процесів, прогнозується також збільшення залучень зовнішніх інвесторів як довгострокових, так і короткострокових, як в банківський, так і в реальний сектори, що сприятиме покращенню стану **фінансового рахунку**.

У 2022-2024 роках прогнозується **чистий приріст прямих іноземних інвестицій** на рівні 4,25 млрд доларів США у середньому щорічно, що незначно менше за допандемічний період (у 2017-2019 роках – 4,45 млрд доларів США відповідно).

Продовжуватиметься уповільнення зростання обсягів готівкової валюти поза банками в умовах збереження відносно стабільної ситуації на валютному ринку та стійкого зростання споживчого попиту, що також позитивно впливатиме на залучення інвестицій та боргового капіталу. Прогнозується подальше залучення Урядом України зовнішніх ресурсів шляхом здійснення нових розміщень ОЗДП. Це відбуватиметься в умовах продовження співпраці з міжнародними фінансовими організаціями.

В цілому надходження за фінансовим рахунком перевищуватимуть відплив за рахунком поточних операцій та забезпечуватимуть **нарощення міжнародних резервів** до рівня близько 33,5 млрд доларів США на кінець 2024 року, що покриватиме 3,9 місяця очікуваного імпорту порівняно із 3,7 місяця в середньому у 2017-2019 роках.

Рис. 7.7. Фінансовий рахунок платіжного балансу за складовими, млн доларів США

Джерело: Національний банк, розрахунки Мінекономіки

8. АЛЬТЕРНАТИВНИЙ СЦЕНАРІЙ РОЗВИТКУ ТА РИЗИКИ ПРОГНОЗУ

Альтернативний сценарій розвитку економіки України, як і базовий сценарій, сформовано з урахуванням постпандемічного розвитку економіки. У прогнозованому періоді економіка України, як і економіки інших країн, **розвиватимуться з урахуванням необхідності вирішення трьох визначальних проблем**, а саме, подолання пандемії COVID-19, внутрішньої та світової рецесії та їх наслідків, реформування економік на шляху адаптації до нових трендів розвитку.

Наразі, пандемію ще не подолано, а темпи вакцинації проходять досить повільно з урахуванням як технічних проблем (зокрема, затримка з відвантаження вакцин з боку виробників через спалахи пандемії COVID-19 в цих країнах), так і небажання частини населення імунізуватись у зв'язку з недовірою до виробників вакцин, їх ефективності та проявами побічних ефектів у поствакцинальний період. З'являються все нові штами вірусу, а боротьба з ними виявляється наразі складнішою, ніж очікувалось. Деякі країни зіштовхнуться зі складнощами як в процесі боротьби з пандемією, так і в процесі відновлення економічного зростання. Виходячи з цього, високовірогідним є більш песимістичний розвиток подій на середньострокову перспективу, що і пропонується розглянути в альтернативному сценарії.

Разом з тим, подолання поширення пандемії COVID-19 в цілому у світі до середини 2022 року, як передбачено базовим сценарієм, дозволить починаючи з 2022 року першочергово зосередитися на впровадженні реформ.

АЛЬТЕРНАТИВНИЙ СЦЕНАРІЙ

Незважаючи на те, що в більшості країн світу йде вакцинація від COVID-19, поява нових штамів вірусу, більш заразних, викликає значну занепокоєність. Так, наприклад, після виявлення британської, південноафриканської і бразильської мутації коронавірусу в США були виявлені ще два нові варіанти, які явно не були привнесені ззовні, а отримали розвиток всередині країни. Мутує вірус і в Індії на тлі значної кількості захворівших під час триваючих процесів вакцинації.

В даних умовах висока невизначеність продовжує оточувати світові економічні перспективи, в першу чергу, пов'язані із перебігом пандемії COVID-19. На противагу базовому сценарію, за даним альтернативним сценарієм припускається, що певної стабілізації ситуації із поширенням вірусу вдасться досягти лише у другій половині прогнозованого періоду мірою набуття природнього імунітету. **Ймовірність даного сценарію оцінюється вище середньої.**

Відповідно, за цим сценарієм світова економіка буде відновлюватися відносно повільними темпами, оскільки мотиви обережності в поведінці всіх суб'єктів - і населення, і бізнесу, і інвесторів - домінуватимуть ще тривалий час. Вірогідним є і повторення у ряді країн «локдаунів». Пригнічений світовий попит триматиме ціни на

основні експортні позиції на низькому рівні із незначними коливаннями. Лише у другій половині 2023 року ситуація почне суттєво покращуватись.

Пригніченою, знову таки з мотивів обережності в умовах триваючої невизначеності у першій половині прогнозного періоду залишатиметься і інвестиційна активність, що реалізується як посередництвом внутрішніх каналів, так і зовнішніх. Не очікується значного притоку ПІІ, не будуть активними приватизаційні процеси та кредитування, лишатимуться на паузі і інвестиційні проекти бізнесу. Меншою за масштабом буде інвестиційна активність бюджету внаслідок обмеженості обсягів фінансування дефіциту. Ситуація покращиться із затуханням пандемії у другій половині прогнозного періоду.

Отже враховуючи динаміку щонайменше двох складових попиту – експорту та інвестицій – за альтернативним сценарієм ефект потужного відновлення ВВП буде посунутий у часі на другу половину прогнозного періоду.

Відмінності у кількісних припущеннях прогнозу представлені у таблиці 8.1.

Таблиця 8.1.

КІЛЬКІСНІ ПРИПУЩЕННЯ ПРОГНОЗУ

Найменування показника	2022 (прогноз)		2023 (прогноз)		2024 (прогноз)	
	Основний сценарій	Альтернативний сценарій	Основний сценарій	Альтернативний сценарій	Основний сценарій	Альтернативний сценарій
1. Зовнішні умови						
Середньорічна ціна на нафту марки Brent, доларів США за барель	65 [±5]	47 [±5]	67 [±5]	48 [±5]	68 [±5]	49 [±5]
Середньорічна ціна на імпортований природний газ, доларів США за 1 тис куб. м	220 [±5]	203 [±5]	220 [±5]	214 [±5]	215 [±5]	215 [±5]
Обсяг імпортованого природного газу, млрд куб. м	10 [±2]	7 [±2]	10 [±2]	9 [±2]	10 [±2]	9 [±2]
Індекс світових цін на базові метали, середньорічний приріст/зниження, відсотків	"-"6,6 [±2]	"-"7,0 [±2]	0,8 [±2]	0,4 [±2]	0,9 [±2]	0,5 [±2]
Світова ціна на залізні руди, середньорічний приріст/зниження, відсотків	"-"25,9 [±2]	"-"28,8 [±2]	"-"1,7 [±2]	0,1 [±2]	"-"1,7 [±2]	0,3 [±2]
Світова ціна на добрива (мочевина),	1,3 [±2]	"-"2,3 [±2]	1,3 [±2]	0 [±2]	1,3 [±2]	0,2 [±2]

Найменування показника	2022 (прогноз)		2023 (прогноз)		2024 (прогноз)	
	Основний сценарій	Альтернативний сценарій	Основний сценарій	Альтернативний сценарій	Основний сценарій	Альтернативний сценарій
середньорічний приріст/зниження, відсотків						
Світова ціна на кукурудзу, середньорічний приріст/зниження, відсотків	1,0 [±2]	"-"2,2 [±2]	0,9 [±2]	0,4 [±2]	0,9 [±2]	0,7 [±2]
Світова ціна на пшеницю, середньорічний приріст/зниження, відсотків	1,3 [±2]	"-"2,8 [±2]	0,9 [±2]	0,3 [±2]	1,3 [±2]	0,5 [±2]
Темпи приросту/зниження економіки, відсотків						
Світ	4,4	3,1	3,5	3,2	3,4	3,5
США	3,5	2,7	1,4	1,6	1,5	2,1
Єврозона	3,8	1,6	1,9	1,8	1,6	1,9
Китай	5,6	5,2	5,4	5,3	5,3	5,4
Російська Федерація	3,8	2,7	2,1	1,9	1,8	1,7
Близький Схід, Середня Азія	3,8	3,0	3,6	2,8	3,5	2,5
Африка на південь від Сахари	4,0	2,7	4,1	2,8	4,1	2,9
2. Внутрішні умови						
2.1. Загальні умови						
Чистий приплив / відплив прямих іноземних інвестицій (за методологією платіжного балансу), млрд доларів США	3-3,5	0,5-1	4-4,5	2-2,5	5-5,5	3-3,5
Приватні грошові перекази, млн доларів США	12 828	12 271	13 482	12 443	14 129	13 003
Подорожі (імпорт послуг), млн доларів США	6 864	5 389	7 722	6 531	8 602	8 451

Найменування показника	2022 (прогноз)		2023 (прогноз)		2024 (прогноз)	
	Основний сценарій	Альтернативний сценарій	Основний сценарій	Альтернативний сценарій	Основний сценарій	Альтернативний сценарій
2.2. Валютна політика						
Обмінний курс гривні до долара США (в середньому за період), гривень за долар США	28,6	28,4	28,8	28,9	29,2	29,0
Обмінний курс гривні до долара США (на кінець періоду), гривень за долар США	28,7 [±1]	28,9 [±1]	28,9 [±1]	29,2 [±1]	29,4 [±1]	29,3 [±1]
Обмінний курс євро/долар США (в середньому за період), доларів США за євро	1,21	1,23	1,21	1,22	1,21	1,22
2.3. Бюджетна політика						
Загальний обсяг використання коштів "Державного дорожнього фонду", млрд. грн.	76,4	69,0	78,5	70,5	80,0	72,0
Граничний обсяг державного боргу, відсотків від ВВП	51 [±1]	53,0	49 [±1]	50,6	47 [±1]	48,4
Державні запозичення, млрд. грн.	555,3	556,6	541,0	547,4	678,5	687,3
Погашення державного боргу, млрд. грн.	377,5	378,4	371,4	376,9	506,2	516,3
Обслуговування державного боргу, млрд. грн.	183,4	185,5	203,0	206,0	222,5	226,0
Надходження від приватизації державного майна, млрд. гривень	8,0	3,0	8,0	3,0	5,0	3,0

Загалом, за цим сценарієм лише з 2023 року інвестиційний попит випереджатиме інші складові попиту, і перевищить рівень докризового 2019 року. Втім частка ВНОК у ВВП залишатиметься у критичних межах (прогнозується на рівні 16,4 відсотка у 2024 році порівняно з 17,4 відсотка за базовим сценарієм), що сповільнюватиме адаптацію економіки до функціонування в пандемічних та

постпандемічних умовах через зменшення інвестиційного фактору у питаннях підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки.

Збереження високої витратності виробництва на тлі помірних темпів зростання світових цін на основні експортні товари в умовах мінімальної різниці між ціною та собівартістю національної продукції, більшої енергомісткістю та матеріаломісткістю української продукції, призведе до того, що отримані кошти, в основному, спрямовуватимуться на забезпечення поточних потреб, зокрема оплати праці, темпи якої будуть дещо нижчими за темпи базового сценарію (прогнозується зростання середньомісячної заробітної плати на рівні 3,2 відсотка в середньому за рік за 2022-2024 роки порівняно з 5,4 відсотка за базовим сценарієм). В даних умовах підприємства будуть змушені посилити політику раціоналізації витрат з метою забезпечення конкурентоспроможності продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках, що стримуватиме зниження безробіття.

Загальний характер формування інфляційного тренду визначатиметься повільністю економічних процесів, що віддзеркалюватиметься у стриманій інфляційній динаміці.

Як наслідок, **за даним сценарієм прогнозується вихід на допандемічний рівень розвитку за підсумками лише 2023 року**. Зростання ВВП у 2022 році сповільниться до 2,6 відсотка після очікуваного зростання на рівні 4,1 відсотка у 2021 році. У подальшому **темпи зростання дещо прискоряться в середньому за період 2023-2024 роки до 3,7 відсотка щороку**, проте таке зростання буде меншим за прогноз базового сценарію (4,9 відсотка відповідно).

Основні показники за альтернативним сценарієм наведено у таблиці 8.3.

Таблиця 8.3.

ОСНОВНІ ПРОГНОЗНІ МАКРОПОКАЗНИКИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ ЗА СЦЕНАРІЯМИ

Найменування показника	Основний сценарій			Альтернативний сценарій		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
ВВП номінальний, млрд гривень	5 368,7	5 993,9	6 651,0	5 579,7	6 237,8	6 917,4
ВВП реальний, відсотків до попереднього року	103,8	104,7	105,0	102,6	103,8	103,5
у т.ч.						
кінцеві споживчі витрати домашніх господарств	103,6	103,7	103,5	102,8	103,2	103,0
кінцеві споживчі витрати сектору ЗДУ	100,1	101,6	103,6	99,5	100,3	102,8
Валове нагромадження основного капіталу	114,5	112,8	114,1	107,7	112,9	111,4
Експорт товарів та послуг	102,6	102,6	104,4	99,7	101,8	101,3

Найменування показника	Основний сценарій			Альтернативний сценарій		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Імпорт товарів та послуг	106,0	105,1	105,7	103,2	104,1	104,3
Індекс споживчих цін:						
у середньому до попереднього року, відсотків	107,2	106,0	105,2	107,3	106,6	105,9
грудень до грудня попереднього року, відсотків	106,2	105,3	105,0	106,4	106,2	105,8
Індекс цін виробників промислової продукції:						
у середньому до попереднього року, відсотків	107,9	106,9	105,9	109,7	109,4	106,5
Середньомісячна зарплата працівників, бруто:						
номінальна, гривень	15258	17159	19063	15213	16640	18132
номінальна, скоригована на індекс споживчих цін, відсотків до попереднього року	104,4	106,1	105,6	104,0	102,6	102,9
Рівень безробіття населення у віці 15–70 років за методологією Міжнародної організації праці, відсотків до робочої сили відповідного віку						
	8,5	8,0	7,8	8,9	8,6	8,5
Сальдо торговельного балансу, визначене за методологією платіжного балансу, млн доларів США						
	-8 595	-10 623	-12 096	-8 330	-9 993	-12 632
Експорт товарів і послуг:						
млн доларів США	70 286	75 686	81 668	69 333	73 527	78 116
відсотків до попереднього року	106,5	107,7	107,9	105,1	106,0	106,2
Імпорт товарів і послуг:						
млн доларів США	78 881	86 309	93 764	77 663	83 520	90 748
відсотків до попереднього року	109,2	109,4	108,6	107,5	107,5	108,7

РИЗИКИ ПРОГНОЗУ

Крім ризику поширення інфекційного захворювання в середньостроковій перспективі, наслідки якого окреслені в альтернативному сценарії, також існує **ряд інших ризиків та викликів**, які супроводжують вітчизняну економіку впродовж тривалого періоду та можуть позначитися на відхиленні показників основного сценарію прогнозу.

Їх умовно можна поділити на дві групи за двома критеріями.

До першої групи відносяться ризики, які характерні виключно для України, є передбачуваними (вже мали місце у минулому або існує висока вірогідність їх настання в майбутньому) із зрозумілими наслідками. Ці ризики можуть «шокувати» економіку у будь який рік із середньострокової перспективи із різною вірогідністю та ступенем впливу на економіку.

Серед ризиків, що відносяться до першої групи слід віднести: посилення гібридних загроз національній безпеці України, у т.ч. активну збройну агресію з боку Російської Федерації на сході країни, вихід нерезидентів із ОВДП, згортання іноземними компаніями інвестиційних планів у зв'язку із низькими темпами реформування та високим рівнем корупції, збереження низької кредитної активності комерційних банків у реальному секторі, посилення неплатоспроможності суб'єктів економічної діяльності, отримання низького врожаю зернових культур. Узагальнюючі результати оцінки таких ризиків та викликів наведено у Матриці оцінки ризиків (таблиця 8.4.).

З іншого боку – є менш передбачувані ризики динамічного характеру (наразі чітко не ідентифікуються і можуть змінюватися джерела формування ризиків, механізми їх поширення та наслідки впливу), які наразі формуються як нові глобальні тренди, більшість з яких матиме позитивний довгостроковий характер для світової економічної системи, у т.ч. і для України.

Серед ризиків, що відносяться до другої групи, слід виділити: посилення глобальної конкуренції, нова хвиля технологічних змін, загострення конкуренції у світі за людський капітал, наростання екологічної кризи.

Також з'явився ряд відносно нових ризиків, які на перший план вивела пандемія COVID-19.

Зокрема, спалах пандемії COVID-19 та подальше введення протипандемічних обмежень у всьому світі уповільнило розвиток процесів глобалізації світової економіки, і на противагу їм на перший план вийшла **міждержавна кооперація та співробітництво на регіональному рівні**. Закриття кордонів та обмеження на пересування людей та перевезення товарів на початку 2020 року залишили більшість держав сам-на-сам з пандемією COVID-19, спонукаючи шукати більш надійних партнерів серед сусідніх держав. Посилення схожих регіональних процесів разом з невдачами по боротьбі з пандемією COVID-19 загострюють **недовіру то глобальних міжнародних організацій та багатосторонніх угод**, що підриває можливості злагодженої боротьби з іншими глобальними загрозами, таким як зміна клімату, вичерпання природних ресурсів, зброя масового ураження, тощо. Такий тренд створює загрозу для України як в економічному, так і в геополітичному плані – послаблення впливу глобальних міжнародних організацій та багатосторонніх угод **звужує доступ України до міжнародних ринків капіталів**, а недовіра до військово-безпекових організацій підсилює ризики, пов'язані з довготривалим збройним конфліктом на сході України.

Посилений пандемією COVID-19 акцент на розвиток цифрових технологій в умовах пандемії COVID-19 піднімає питання безпеки та надійності цього способу ведення бізнес-процесів в порівнянні з більш традиційними способами. Основними ризиками цифровізації бізнес-процесів є **питання надійності IT-інфраструктури та кібербезпеки**. Будь-які збої в роботі критичної технічної або програмної інфраструктури (серверів, систем зв'язку, систем передачі даних, баз даних, тощо) можуть стати причиною **транспортних, виробничих та логістичних колапсів** та призвести до значних фінансових втрат не тільки підприємств IT-інфраструктури, але і інших споріднених галузей виробництва товарів та послуг, а також стати загрозою для

національної безпеки в цілому, особливо в контексті можливого посилення гібридної агресії зі сторони Російської Федерації.

Ще одним ризиком, створеним пандемією COVID-19, стала вірогідність появи **перебоїв в постачанні системно важливих товарів**, таких як паливо, енергетика, продукти харчування, медикаменти та хімікати, тощо, що може призвести до **зростання цін на світових сировинних ринках, зменшення обсягів виробництва** (для промислових товарів) та/або до **різкого росту цін на окремі товари або групи товарів для населення**.

Розвиток пандемії COVID-19 та відповідне посилення протипандемічних заходів несе у собі загрози для розвитку не тільки економіки, але і суспільства. Посилений тиск в умовах пандемії COVID-19 на звичне суспільне життя може призвести до появи нових **соціальних ризиків, пов'язаних з наслідками або відторгненням нової реальності**. Особливої уваги, більшість експертів радять приділити проблемам молоді, яка після умов функціонування під час пандемії COVID-19 може розчаруватися в існуючих соціальних інститутах, що матиме наслідки для соціально-економічного розвитку у вигляді формування **суттєвого вікового дисбалансу на ринку праці, зменшення рівня зайнятості та посилення еміграційних настроїв** як в короткостроковій, так і в середньостроковій перспективі.

Дані ризики впливають на структурну перебудову, змінюючи майбутній профіль вітчизняної економіки та її розвиток, але наразі їх оцінити доволі важко.

Окремо слід виділити такий ризик прогнозу, як **реалізація не врахованих у базовому сценарії податкових ініціатив**, які наразі розроблено Урядом з метою забезпечення збалансованості бюджетних надходжень шляхом підвищення ефективності використання економічних ресурсів країни, а також усунення прогалин чинного податкового законодавства. **Джерелом ризику** є податкові зміни, які створюють інші умови господарювання для ряду суб'єктів в економіці. Поточна економічна ситуація вимагає перегляду підходів до справляння окремих податків, які будуть направлені на недопущення безпідставного користування податковими пільгами, створення справедливих умов оподаткування для всіх платників податків. **Механізм поширення** – значна мобілізація фінансових ресурсів до бюджетів різних рівнів (за оцінками різних експертів додаткові надходження до бюджету оцінюються в межах від 34 млрд. гривень до понад 50 млрд. гривень.).

У разі реалізації даного ризику прогнозу, суттєве збільшення податкового навантаження для ряду суб'єктів головним наслідком у короткостроковій перспективі матиме ефект витіснення інвестиційних ресурсів (за даними Держстату власні кошти підприємств на сьогодні займають 66,5 відсотка серед джерел фінансування інвестицій), що, відповідно, позначатиметься на конкурентоспроможності. Цей фінансовий ресурс у короткостроковому періоді (рік-два) реальний сектор не зможе замінити кредитними ресурсами або ресурсами фондових ринків. Водночас, більші фінансові можливості бюджетної сфери виступатимуть певним нейтралізатором негативного впливу з боку реального сектору економіки, проте даний позитивний вплив послаблюватиметься зменшенням ділової активності в окремих видах виробництва. Як результат, кількісний вплив податкових змін у 2022 році оцінено як:

реальний ВВП - втрата близько 0,6 в.п., інфляційні процеси – збільшення індексу споживчих цін у середньому за рік на 0,9 в.п., індексу цін виробників - на 2,8 в.п.

Таблиця 8.4

МАТРИЦЯ ОЦІНКИ РИЗИКІВ

№ п/п	Ризик / Явище	Відносна ймовірність і канали передачі впливу	Оцінка впливу у разі реалізація ризику / явища і економічні наслідки	Шок припущення / Результати оцінки*
1.	Посилення гібридних загроз національній безпеці України, у т.ч. активна збройна агресія з боку Російської Федерації на сході країни	Помірна Джерело ризику – Російська Федерація. Механізм поширення – ескалація триваючої збройної агресії з боку Російської Федерації проти України, зокрема, вздовж лінії розмежування з тимчасово окупованими територіями у Донецькій та Луганській областях, на адміністративній межі з тимчасово окупованими територіями Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, загроза в акваторії Азовського та Чорного морів, введення економічних санкцій або інших штучних перепон.	Помірний Суттєве зменшення обсягу зовнішньої торгівлі, збільшення витрат на логістику промисловими (зокрема, металургійного виробництва) та агро-підприємствами, зниження рівня інвестиційної привабливості країни.	Зменшення обсягу зовнішньої торгівлі з РФ на 15 відсотків або 300 млн доларів США ВВП – втрата 0,2 в.п.
2.	Вихід нерезидентів із ОВДП	Помірна Джерело ризику – макроекономічна дестабілізація внаслідок різного роду шоків, спричинена реалізацією інших ризиків, зокрема зростання геополітичної напруженості, погіршення епідемічної ситуації тощо. Механізм поширення - стрімке зменшення зацікавленості нерезидентів у цінних паперах держави може спричинити продаж експозиції нерезидентів в ОВДП та виведення валютних накопичень.	Помірний Тиск на валютний ринок в бік девальвації гривні та формування негативних очікувань щодо інвестиційних процесів в цілому.	Підвищення рівня дохідності ОВДП у середньому на 3 в.п. ВВП – втрата 0,1 в.п.

№ п/п	Ризик / Явище	Відносна ймовірність і канали передачі впливу	Оцінка впливу у разі реалізація ризику / явища і економічні наслідки	Шок припущення / Результати оцінки*
3.	Згортання іноземними компаніями інвестиційних планів зв'язку з низькими темпами реформування та високим рівнем корупції	Помірна Джерело ризику – політика Уряду, недостатньо швидкі темпи проведення реформ, високий рівень корупції, часта зміна законодавства, відсутність довіри до судової системи, нестабільна фінансова система. Механізм поширення – зниження фінансових ресурсів в економіці.	Помірний Вимушене згортання модернізаційних процесів, зниження ділової активності суб'єктів господарювання, інвестиційної привабливості економіки, що стримуватиме структурну перебудову та якісне економічне оновлення, збільшуватиме безробіття внаслідок уповільнення процесів створення нових робочих місць.	Зменшення ВНОК на 1 млрд доларів США ВВП - втрата 0,7 в.п.
4.	Збереження низької кредитної активності комерційних банків у реальному секторі	Помірна Джерело ризику – банки та кредитні установи. Механізм поширення – погіршення платоспроможності та інвестиційної активності вітчизняних підприємств в умовах низької кредитної активності вітчизняної банківської системи (через значні внутрішні дисбаланси банківських установ, у т.ч. відтік депозитів з банківської системи) на тлі високої вартості кредитів.	Помірний Дефіцит фінансових ресурсів, у першу чергу, в корпоративному секторі, що стримуватиме розвиток підприємств (насамперед, середніх та малих) та, відповідно, звужуватиме ділову активність в економіці та знижуватиме їх конкурентоспроможність в умовах недофінансування інвестиційних проектів.	Втрата 1 в.п. кредитних ресурсів у структурі фінансування капітальних інвестицій (або 4 млрд гривень) ВВП – втрата 0,1 в.п.
5.	Посилення неплатоспроможності суб'єктів економічної діяльності	Помірна Джерело ризику –затягнута економічна та епідемічна криза, спричинена пандемією COVID-19. Механізм поширення - значні втрати суб'єктів економічної діяльності через негативні наслідки пандемії COVID-19, що	Помірний Скорочення рівня зайнятості та зростання кількості безробітних внаслідок скорочення штатів підприємств або їх повної ліквідації. Зменшення заробітних плат та/або підвищення рівня цін	Скорочення кількості зайнятих на 1% або близько на 150 тис осіб ВВП – втрата 1 в.п.

№ п/п	Ризик / Явище	Відносна ймовірність і канали передачі впливу	Оцінка впливу у разі реалізація ризику / явища і економічні наслідки	Шок припущення / Результати оцінки*
		разом із низьким споживчим попитом, погіршенням платоспроможності, зростанням заборгованості спонукатиме підприємців згортати діяльність.	підприємствами з метою покриття боргових зобов'язань.	
6.	Отримання низького врожаю зернових культур	Помірна Джерело ризику – специфіка галузі АПК (погодні умови). Механізм поширення – екстремальні погодні умови у період посіву, перезимівлі, вегетації, дозрівання та збирання сільськогосподарських культур, що можуть суттєво погіршити врожай сільськогосподарських культур.	Помірний Зменшення експортної спроможності аграрного сектору та відповідно валютних надходжень від експорту, падіння виробництва у переробній промисловості, дефіцит продовольчих товарів на внутрішньому ринку та зростання споживчих цін на харчові продукти, що займають значну частку у споживчому кошику.	Втрати для експорту оцінюються на рівні близько 1,2 млрд доларів США. ВВП – втрата 0,6-0,8 в.п.

* Оцінка реалізації ризику розрахована шляхом шокування певних припущень в одному з прогнозних років на базі показників за основним сценарієм прогнозу.

Ризики, наведені у Матриці оцінки ризиків, були оцінені в рамках проведення дискусії з макроекономічного прогнозування (Консенсус-прогнозу, квітень 2021). Відносна ймовірність наведених ризиків являє собою суб'єктивну оцінку ("низька / помірна" вказує на ймовірність менше 30 відсотків, "середня" - ймовірність від 30 до 50 відсотків і "висока" - ймовірність 50 відсотків і вище).

ДОДАТОК 1

КІЛЬКІСНІ ПРИПУЩЕННЯ

НА 2021 РІК

Найменування показника	Прогноз (Постанова КМУ від 29.07.2020 №671)	Очікуване станом на травень 2021р.	Зміна
1. Зовнішні умови			
Середньорічна світова ціна на:			
нафту марки Brent, доларів США за барель	45 [±5]	65 [±5]	+20 доларів США
імпортований природний газ, доларів США за 1 тис м ³	180 [±5]	230 [±5]	+50 доларів США
Обсяг імпортованого природного газу, млрд м ³	9,4	7 [±2]	-2,4 млрд м ³
Індекс світових цін на базові метали, середньорічний, зміна, відсотків до попереднього року:	5,0 [±2]	28,1 [±2]	+23,1 в.п.
Зміна середньорічних світових цін, відсотків до попереднього року:			
на залізні руди	"-1,2 [±2]	24,0 [±2]	+25,2 в.п.
на добрива (сечовина)	3,2 [±2]	31,0 [±2]	+27,8 в.п.
на кукурудзу	2,5 [±2]	27,3 [±2]	+24,8 в.п.
на пшеницю	1,5 [±2]	9,0 [±2]	+7,5 в.п.
Темпи приросту/зниження економіки, відсотків			
Світ	5,4	6,0	+0,6 в.п.
США	4,5	6,4	+1,9 в.п.
Єврозона	6,0	4,4	-1,6 в.п.
Китай	8,2	8,4	+0,2 в.п.
Російська Федерація	4,1	3,8	-0,3 в.п.
Близький Схід, Північна Африка, Афганістан та Пакистан	3,3	3,7	+0,4 в.п.
2. Внутрішні умови			
2.1. Загальні умови			
Валовий збір зернових, млн тонн	74,8	69,5	-5,3 млн тонн
Приріст прямих іноземних інвестицій (за методологією платіжного балансу), млрд доларів США	2,5-3	1,5-2	-1 млрд доларів США
Отримання позик від МВФ, млрд доларів США	1,5	1,4	-0,1 млрд доларів США
Використання ресурсів МВФ (чисте), млрд доларів США	0	"-0,3	-0,3 млрд доларів США
Обсяг транзиту природного газу, млрд м ³	40	42	+2 млрд м ³
Приватні грошові перекази, млн доларів США	11 535	12 102	+567 млн доларів США
Приватні грошові перекази, зміна у відсотках до попереднього року	1,1	1,8	-0,7 в.п.
Подорожі (імпорт послуг), млн доларів США	6 739	5 157	-1 582 млн доларів США
Подорожі (імпорт послуг), зміна у відсотках до попереднього року	22,1	11,2	-10,9 в.п.

Найменування показника	Прогноз (Постанова КМУ від 29.07.2020 №671)	Очікуване станом на травень 2021р.	Зміна
2.2. Грошово-кредитна та валютна політика			
Обмінний курс гривні до долара США, гривень за долар США:			
в середньому за період	29,1	28	-1,1 грн
на кінець періоду	28,8 [±1]	28,6 [±1]	-0,2 грн
Зміна обмінного курсу, у відсотках до попереднього року (знецінення(+)/укріплення(-)):			
в середньому за період	7,8	3,7	-4,1 в.п.
на кінець періоду	1,8	1,1	-0,7 в.п.
Обмінний курс євро/долар США (в середньому за період), доларів США за євро	1,08	1,21	+0,13 доларів США
Облікова ставка Національного банку, відсотків на кінець періоду	8,0	7,5	-0,5 в.п.
2.3. Тарифна політика			
Зміна роздрібних цін на природний газ для населення (<u>грудень до грудня</u>), відсотків	19 [±3]	"-3 [±3]	-22 в.п.
Зміна роздрібних тарифів на електроенергію для:			
побутових споживачів, <u>грудень до грудня</u> , відсотків	25 [±3]	32 [±3]	+7 в.п.
Зміна тарифів на:			
вантажні залізничні перевезення:			
<u>у середньорічному розрахунку</u> , відсотків	11,3 [±2]	10 [±2]	-1,3 в.п.
послуги зв'язку (<u>грудень до грудня</u>), відсотків:			
загальнодоступні телекомунікаційні послуги	10,6	10	-0,6 в.п.
універсальні послуги поштового зв'язку	15	19	+4 в.п.
приймання та доставка вітчизняних періодичних друкованих видань за передплатою	15	38	+23 в.п.
Зміна тарифів на послуги населенню (<u>грудень до грудня</u>) , відсотків:			
гаряча вода, опалення (теплопостачання)	16 [±3]	33 [±3]	+17 в.п.
2.4. Податково-бюджетна політика			
Граничний рівень дефіциту Державного бюджету, відсотків від ВВП	6 [±1]	5,1	-0,9 в.п.
Загальний обсяг використання коштів "Державного дорожнього фонду", млрд гривень	79,1	72,5	-6,6 млрд гривень
Граничний обсяг надання державних гарантій, відсоток доходів загального фонду державного бюджету	не більше 3	9,2	+6,2 в.п.
Граничний обсяг державного боргу, відсотків від ВВП	57,1	54,5	-2,6 в.п.
Державні запозичення, млрд гривень	744,9	701,8	-43,1 млрд гривень
Погашення державного боргу, млрд гривень	479,7	468,4	-11,3 млрд гривень

Найменування показника	Прогноз (Постанова КМУ від 29.07.2020 №671)	Очікуване станом на травень 2021р.	Зміна
Обслуговування державного боргу, млрд гривень	159,0	158,6	-0,4 млрд гривень
Надходження від приватизації державного майна, млрд гривень	6	12	+6 млрд гривень
2.5. Соціальна політика			
Мінімальна середньозважена заробітна плата, гривень	6 250	6 042	-208 гривень
Мінімальна заробітна плата, темпи номінального приросту, відсотків	29,8	25,5	-4,3 в.п.
Посадовий оклад працівника I тарифного розряду ЄТС (середньозважений), гривень	2 782	2 689	-93 гривні
Посадовий оклад працівника I тарифного розряду ЄТС, темпи номінального приросту, відсотків	29,8	25,5	-4,3 в.п.

Джерело: розрахунки Мінекономіки, Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Мінфін, Мінрегіон, Мінінфраструктури, Міненерго, НКРЗІ

ДОДАТОК 2

ОСНОВНІ ПРОГНОЗНІ МАКРОПОКАЗНИКИ НА 2021 РІК

№ п/п	Назва показника	Прогноз (Постанова КМУ від 29.07.2020 №671)	Очікуване станом на травень 2021р	Зміна	Коментар (коротке пояснення змін)
1	Валовий внутрішній продукт:				
	номінальний, млрд гривень	4 505,9	4 808,5	+302,6 млрд гривень	Збільшення бази прогнозних розрахунків (дані Держстату щодо підсумків 2020 року) у поєднанні з оновленими у бік зниження очікуваннями на 2021 рік щодо реальних темпів зростання ВВП та збільшення очікувань щодо рівня дефлятора ВВП позначилося на певному збільшенні прогнозного обсягу номінального ВВП на 2021 рік.
	відсотків до попереднього року	104,6	104,1	-0,5 в.п.	Ураховуючи результати квітневого консенсус семінару, за яким консенсус оцінка ВВП становила 4,1 відсотка та підсумків дискусії з макроекономічного прогнозування. Також на очікування динаміки реального ВВП позначилися певні складнощі у діяльності окремих видів економічної діяльності в умовах перманентних карантинних обмежень.
2	Індекс споживчих цін:				
	у середньому до попереднього року, відсотків	108,1	108,8	+0,7 в.п.	Перегляд цінових показників як споживчих, так і в промисловості зумовлено зміною зовнішніх і внутрішніх умов функціонування вітчизняної економіки. А саме здійснено перегляд більшості припущень щодо пришвидшення темпів зростання світових цін на сировину (метали, залізні руди, добрива, пшеницю, кукурудзу) та енергетичні товари (природний газ). Крім того, нижчий врожай більшості сільгоспкультур за підсумком 2020 року на тлі структурних зсувів у попиту, насамперед, з огляду на перерозподіл попиту до сегментів тих товарів та послуг, від яких неможливо відмовитися в споживанні, у підсумку забезпечуватиме прискорене зростання цін у вагомих сегментах споживчого ринку, переважно, на продовольчому. Також додатковий ціновий тиск створюватиме і висока собівартість виробництва на тлі посилення зовнішнього і внутрішнього попиту.
	грудень до грудня попереднього року, відсотків	107,3	108,9	+1,6 в.п.	
3	Індекс цін виробників промислової продукції:				
	грудень до грудня попереднього року, відсотків	108,7	117,0	+8,3 в.п.	

№ п/п	Назва показника	Прогноз (Постанова КМУ від 29.07.2020 №671)	Очікуване станом на травень 2021р	Зміна	Коментар (коротке пояснення змін)
4	Прибуток прибуткових підприємств, млрд гривень	911,0	1 051,8	+140,8 млрд гривень	Нижча база розрахунку 2020 року нівелювалась збільшенням номінального приросту рік до року за рахунок збільшення очікувань цінових параметрів, що позначилось на номінальному обсязі прибутку, навіть в умовах погіршення очікувань щодо реального зростання ВВП.
5	Фонд оплати праці найманих працівників і грошового забезпечення військовослужбовців, млрд гривень	1 417,0	1 428,8	+11,8 млрд гривень	Зміни не значні, обумовлені збереженням рівня середньомісячної заробітної плати штатних працівників.
6	Середньомісячна заробітна плата працівників, брутто: номінальна, гривень	13 632	13 632	Без змін	В межах прогнозованих тенденцій.
	номінальна, скоригована на індекс споживчих цін, у відсотків до попереднього року	112,1	108,1	-4 в.п.	Вищий рівень середньорічної інфляції.
7	Кількість зайнятих економічною діяльністю у віці 15-70 років, млн осіб	16,36	16,12	-0,24 млн осіб	Гірша ситуація на ринку праці за підсумком 2020 року через вплив пандемії COVID-19 стала підґрунтям для перегляду прогнозних показників ринку праці на 2021 рік.
8	Рівень безробіття населення у віці 15-70 років за методологією Міжнародної організації праці, відсотків до робочої сили відповідного віку	9,2	9,2	Без змін	В межах прогнозованих тенденцій.
9	Продуктивність праці, відсотків до попереднього року	104,4	102,8	-1,6 в.п.	Зміна очікувань щодо показників, які використовуються у розрахунках – реального зростання ВВП та кількості зайнятих економічною діяльністю.
10	Сальдо торговельного балансу, визначене за методологією платіжного балансу, млн доларів США	-10 416	-6 244	+4 172 млн доларів США	Результат зміни вартісних обсягів експорту та імпорту товарів та послуг, зокрема, більшої різниці між скоригованими обсягами експорту та прогнозованими раніше.

№ п/п	Назва показника	Прогноз (Постанова КМУ від 29.07.2020 №671)	Очікуване станом на травень 2021р	Зміна	Коментар (коротке пояснення змін)
11	Експорт товарів та послуг (за методологією платіжного балансу), млн доларів США	60 175	65 983	+5 808 млн доларів США	Вища база прогнозних розрахунків (підсумки 2020 року), перегляд окремих зовнішніх припущень (зокрема покращення зовнішньоекономічної кон'юнктури).
	Експорт товарів та послуг, відсотків до попереднього року	102,9	108,8	+5,9 в.п.	Покращення зовнішньоекономічної кон'юнктури на окремі товари українського експорту, динаміки розвитку світу та окремих країн-основних торговельних партнерів України.
12	Імпорт товарів та послуг (за методологією платіжного балансу), млн доларів США	70 591	72 227	+1 636 млн доларів США	Перегляд окремих припущень прогнозу (зокрема, вартості енергоносіїв) на фоні нижчої бази прогнозних розрахунків (підсумки 2020 року).
	Імпорт товарів та послуг, у відсотків до попереднього року	110,6	115,6	+5 в.п.	Нижча база прогнозних розрахунків (підсумки 2020 року), перегляд окремих припущень прогнозу (зокрема, вартості енергоносіїв) у бік збільшення.

Джерело: розрахунки Мінекономіки

ДОДАТОК 3

ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Таблиця 1

Основні прогностні макропоказники економічного і соціального розвитку України

№ з/п	Найменування показника	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
		Звіт	Очікуване	Прогноз	Прогноз	Прогноз
1	ВВП номінальний, млрд гривень	4 194,1	4 808,5	5 368,7	5 993,9	6 651,0
2	ВВП реальний, відсотків до попереднього року	96,0	104,1	103,8	104,7	105,0
3	Індекс промислової продукції, відсотків до попереднього року	95,5	102,6	103,3	104,1	104,8
4	Продукція сільського господарства, відсотків до попереднього року	89,9	103,5	102,8	102,8	102,9
5	Індекс споживчих цін:					
	у середньому до попереднього року, відсотків	102,7	108,8	107,2	106,0	105,2
	грудень до грудня попереднього року, відсотків	105,0	108,9	106,2	105,3	105,0
6	Індекс цін виробників промислової продукції:					
	у середньому до попереднього року, відсотків	98,4	123,5	107,9	106,9	105,9
	грудень до грудня попереднього року, відсотків	114,5	117,0	107,8	106,2	105,7
7	Прибуток прибуткових підприємств, млрд гривень*	855,3	1 051,8	1 199,4	1 381,5	1 586,9
8	Середньорічна чисельність наявного населення, млн осіб	41,7	41,5	41,2	40,9	40,6
9	Фонд оплати праці найманих працівників і грошового забезпечення військовослужбовців, млрд гривень*	1 208,0	1 428,8	1 606,1	1 814,0	2 025,7

Продовження таблиці 1

№ з/п	Найменування показника	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
		Звіт	Очікуване	Прогноз	Прогноз	Прогноз
10	Середньомісячна зарплата працівників, бруто:					
	номінальна, гривень	11 591	13 632	15 258	17 159	19 063
	номінальна, скоригована на індекс споживчих цін, відсотків до попереднього року	107,4	108,1	104,4	106,1	105,6
11	Кількість зайнятих економічною діяльністю у віці 15–70 років, млн осіб	15,92	16,12	16,45	16,83	17,25
12	Рівень безробіття населення у віці 15–70 років за методологією Міжнародної організації праці, відсотків до робочої сили відповідного віку	9,5	9,2	8,5	8,0	7,8
13	Продуктивність праці, відсотків до попереднього року	100,0	102,8	101,7	102,3	102,5
14	Сальдо торговельного балансу, визначене за методологією платіжного балансу, млн доларів США	-1 790	-6 244	-8 595	-10 623	-12 096
15	Експорт товарів і послуг:					
	млн доларів США	60 673	65 983	70 286	75 686	81 668
	відсотків до попереднього року	95,5	108,8	106,5	107,7	107,9
16	Імпорт товарів і послуг:					
	млн доларів США	62 463	72 227	78 881	86 309	93 764
	відсотків до попереднього року	82,1	115,6	109,2	109,4	108,6

* - дані за 2020 рік - очікуване

Джерело: звіт Держстату, Національного банку, прогноз Мінекономіки.

Таблиця 2

Виробництво валового внутрішнього продукту

Найменування показника	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
	Звіт	Очікуване	Прогноз	Прогноз	Прогноз
Реальні зміни валової доданої вартості до попереднього року, відсотків					
Сільське, лісове та рибне господарство	-11,5	3,7	2,8	3,0	3,0
Промисловість	-4,4	2,9	3,3	4,4	4,8
Будівництво	5,2	12,7	13,4	12,9	14,6
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	4,9	4,7	3,7	4,8	4,6
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	-16,4	3,8	3,4	4,4	4,9
Інші види економічної діяльності (у цілому)	-2,9	4,1	3,8	4,5	5,0
Усього в основних цінах	-3,8	4,1	3,9	4,7	5,1
Чисті податки на продукти	-5,7	3,9	2,9	4,5	4,3
ВВП	-4,0	4,1	3,8	4,7	5,0
Валова додана вартість у поточних цінах, млрд. гривень					
Сільське, лісове та рибне господарство	388,7	469,8	526,0	577,8	626,9
Промисловість	754,6	887,0	986,8	1100,6	1222,5
Будівництво	120,3	146,3	177,6	210,8	252,9
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	585,3	661,9	735,5	818,4	906,3
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	262,4	291,3	326,2	366,7	408,7
Інші види економічної діяльності (у цілому)	1485,9	1689,9	1890,3	2112,5	2351,3
Усього в основних цінах	3597,2	4146,2	4642,4	5186,8	5768,6
Чисті податки на продукти	596,9	662,3	726,3	807,1	882,4
ВВП	4194,1	4808,5	5368,7	5993,9	6651,0
У відсотках до ВВП					
Сільське, лісове та рибне господарство	9,3	9,8	9,8	9,6	9,4
Промисловість	18,0	18,4	18,4	18,4	18,4
Будівництво	2,9	3,0	3,3	3,5	3,8
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	13,9	13,8	13,7	13,7	13,6
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	6,3	6,1	6,1	6,1	6,1
Інші види економічної діяльності (у цілому)	35,4	35,1	35,2	35,2	35,4
Усього в основних цінах	85,8	86,2	86,5	86,5	86,7
Чисті податки на продукти	14,2	13,8	13,5	13,5	13,3
ВВП	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Джерело: звіт Держстату, прогноз Мінекономіки.

Таблиця 3

Валовий внутрішній продукт за категоріями кінцевого використання

Найменування показника	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
	Звіт	Очікуване	Прогноз	Прогноз	Прогноз
Реальні зміни до попереднього року, відсотків					
Кінцеві споживчі витрати,	0,5	3,2	2,9	3,3	3,6
у тому числі:					
домашніх господарств	1,6	4,1	3,6	3,7	3,5
некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства	-16,0	-0,7	0,8	5,4	10,4
сектору загального державного управління	-3,0	-0,3	0,1	1,6	3,6
Валове нагромадження	-46,4	60,2	23,1	21,3	16,8
у тому числі:					
Валове нагромадження основного капіталу	-24,4	11,2	14,5	12,8	14,1
Зміна запасів матеріальних оборотних коштів та придбання за виключенням вибуття цінностей	x	x	x	x	x
Експорт товарів та послуг	-5,6	0,3	2,6	2,6	4,4
Імпорт товарів та послуг	-9,6	8,9	6,0	5,1	5,7
ВВП	-4,0	4,1	3,8	4,7	5,0
У поточних цінах, млрд гривень					
Кінцеві споживчі витрати,	3 923,2	4 436,5	4 896,1	5 379,7	5 879,8
у тому числі:					
домашніх господарств	3 079,2	3 503,2	3 889,0	4 283,0	4 668,8
некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства	36,2	41,5	45,8	52,3	61,8
сектору загального державного управління	807,7	891,8	961,2	1 044,4	1 149,2
Валове нагромадження	315,0	546,9	718,4	920,1	1 124,4
у тому числі:					
Валове нагромадження основного капіталу	546,9	664,3	812,3	967,2	1 154,2
Зміна запасів матеріальних оборотних коштів та придбання за виключенням вибуття цінностей	-231,9	-117,4	-93,9	-47,1	-29,8
Експорт товарів та послуг	1 637,4	1 847,5	2 010,2	2 179,8	2 384,7
Імпорт товарів та послуг	1 681,5	2 022,4	2 256,0	2 485,7	2 737,9
ВВП	4 194,1	4 808,5	5 368,7	5 993,9	6 651,0
У відсотках до ВВП					
Кінцеві споживчі витрати,	93,5	92,3	91,2	89,8	88,4
у тому числі:					
домашніх господарств	73,4	72,9	72,4	71,5	70,2
некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
сектору загального державного управління	19,2	18,5	17,9	17,4	17,3
Валове нагромадження	7,5	11,4	13,4	15,3	16,9
у тому числі:					
Валове нагромадження основного капіталу	13,0	13,8	15,1	16,1	17,4
Зміна запасів матеріальних оборотних коштів та придбання за виключенням вибуття цінностей	-5,5	-2,4	-1,7	-0,8	-0,4
Експорт товарів та послуг	39,1	38,4	37,4	36,4	35,9
Імпорт товарів та послуг	40,1	42,1	42,0	41,5	41,2
ВВП	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Джерело: звіт Держстату, прогноз Мінекономіки

Таблиця 4

Валовий внутрішній продукт за доходами

Найменування показника	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
	звіт	Очікуване	Прогноз	Прогноз	Прогноз
У фактичних цінах, млрд. гривень					
Оплата праці найманих працівників	1 837,2	2 116,0	2321,3	2548,9	2798,5
Податки за виключенням субсидій на виробництво та імпорт	598,9	665,2	731,3	814,5	898,8
Валовий прибуток, змішаний дохід	1 758,0	2 027,3	2 316,1	2 630,5	2 953,7
ВВП	4 194,1	4 808,5	5 368,7	5 993,9	6 651,0
У відсотках до ВВП					
Оплата праці найманих працівників	43,8	44,0	43,3	42,5	42,1
Податки за виключенням субсидій на виробництво та імпорт	14,3	13,8	13,6	13,6	13,5
Валовий прибуток, змішаний дохід	41,9	42,2	43,1	43,9	44,4
ВВП	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Джерело: звіт Держстату, прогноз Мінекономіки.

Таблиця 5

Індекси промислової продукції за основними видами діяльності

Найменування показника	Код за КВЕД 2010	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
		Звіт	Очікуване	Прогноз	Прогноз	Прогноз
Промисловість, усього	B + C + D	95,5	102,6	103,3	104,1	104,8
у тому числі						
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	B	97,0	101,8	102,6	102,9	103,7
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	CA 10-12	99,2	100,8	104,2	104,7	105,5
Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	CB 13-15	93,9	100,9	103,2	103,3	104,1
Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	CC 16-18	97,1	102,1	102,4	104,2	105,0
Виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення	CD19	98,0	100,5	102,4	102,9	103,7
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	CE20	105,1	102,2	108,5	110,5	110,7
Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	CF21	103,0	104,9	105,5	105,7	106,5
Виробництво гумових і пластмасових виробів; іншої неметалевої мінеральної продукції	CG 22+23	100,1	103,1	103,7	104,4	105,2
Металургійне виробництво. Виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	CH 24+25	91,3	102,9	102,1	102,3	103,1
Машинобудування, крім ремонту і монтажу машин і устаткування	CI-CL 26-30	82,4	105,9	106,4	106,5	107,3
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	D	99,1	101,9	102,1	102,5	103,3

Джерело: звіт Держстату, прогноз Мінекономіки.

Таблиця 6а

Виробництво валової продукції сільського господарства

Найменування показника	2020 рік		2021 рік		2022 рік	
	Звіт		Очікуване		Прогноз	
	тис. тонн	млн. грн.	тис. тонн	млн. грн.	тис. тонн	млн. грн.
Продукція сільського господарства у постійних цінах 2016 року	х	612 121,5	х	633 287,4	х	650 862,5
у тому числі						
Зернові культури	64 933,4	207 778,6	69 459,8	222 262,5	71 543,8	228 940,2
Цукрові буряки (фабр.)	9 150,2	8 235,2	8 502,7	7 992,5	8 757,8	8 232,3
Олійні культури, усього	18 501,1	154 139,6	18 304,0	158 345,4	18 851,0	163 075,0
у тому числі:						
соняшник	13 110,4	107 243,3	12 421,2	106 822,3	12 793,8	110 026,7
ріпак	2 557,2	23 189,6	2 515,0	23 163,2	2 590,5	23 858,5
соя	2 797,7	23 360,5	3 317,5	27 867,0	3 417,0	28 702,8
Картопля	20 838,0	40 260,4	21 337,6	42 675,2	21 977,7	43 955,4
Овочі	9 652,8	38 032,0	9 509,4	37 752,3	9 794,7	38 885,0
Баштанні культури	494,8	569,0	510,9	592,7	526,8	611,1
Плоди та ягоди	2 023,9	11 927,2	2 022,6	12 074,7	2 102,5	12 552,0
Виноград	281,0	1 483,1	277,6	1 471,4	286,1	1 516,1
Разом по товарних культурах	х	462 425,1	х	483 166,8	х	497 767,1
Разом по кормових культурах	х	8 128,9	х	7 648,1	х	7 879,7
Інша продукція	х	2 823,3	х	3 169,5	х	3 265,4
Разом по рослинництву	х	473 377,0	х	493 984,4	х	508 912,2
Вирощування худоби та птиці в живій вазі	3 409,3	73 409,9	3 477,3	75 029,6	3 551,7	76 604,9
у тому числі:						
велика рогата худоба	537,5	12 360,5	524,5	12 089,1	535,2	12 335,9
свині	966,7	23 077,1	1 036,0	24 739,7	1 051,5	25 110,8
птиця	1 845,7	37 317,7	1 853,7	37 500,4	1 900,0	38 437,9
Молоко	9 263,6	41 199,6	9 100,0	40 473,1	9 191,0	40 877,8
Яйця, млн. штук	16 167,2	18 770,2	15 515,2	18 152,8	15 980,7	18 713,3
Інша продукція	х	5 364,8	х	5 647,6	х	5 754,2
Разом по тваринництву	х	138 744,5	х	139 303,1	х	141 950,3

Джерело: звіт Держстату, прогноз Мінекономіки.

Таблиця 66

Виробництво валової продукції сільського господарства

Найменування показника	2023 рік		2024 рік	
	Прогноз		Прогноз	
	тис. тонн	млн. грн.	тис. тонн	млн. грн.
Продукція сільського господарства у постійних цінах 2016 року	х	669 135,3	х	688 229,7
у тому числі				
Зернові культури	73 690,1	235 808,3	75 900,8	242 882,6
Цукрові буряки (фабр.)	9 020,5	8 479,3	9 291,1	8 826,5
Олійні культури, усього	23 380,8	167 952,2	24 679,7	172 977,6
у тому числі:				
соняшник	13 177,7	113 328,2	13 573,0	116 727,8
ріпак	2 668,2	24 574,1	2 748,2	25 310,9
соя	3 519,5	29 563,8	3 625,1	30 450,8
Картопля	22 637,0	45 274,0	23 316,1	46 632,2
Овочі	10 088,5	40 051,3	10 391,2	41 253,1
Баштанні культури	544,4	631,5	562,7	652,8
Плоди та ягоди	2 191,0	13 080,1	2 282,8	13 628,5
Виноград	295,4	1 565,6	305,1	1 616,9
Разом по товарних культурах	х	512 842,4	х	528 470,2
Разом по кормових культурах	х	8 122,5	х	8 365,4
Інша продукція	х	3 364,6	х	3 466,7
Разом по рослинництву	х	524 329,5	х	540 302,3
Вирощування худоби та птиці в живій вазі	3 700,3	78 422,0	3 735,5	80 542,2
у тому числі:				
велика рогата худоба	547,5	12 620,1	561,6	12 945,8
свині	1 067,3	25 487,4	1 083,3	25 880,6
птиця	1 957,0	39 591,0	2 025,5	40 996,9
Молоко	9 282,9	41 401,8	9 375,7	41 699,5
Яйця, млн. штук	16 460,1	19 110,3	16 953,9	19 683,6
Інша продукція	х	5 871,8	х	6 002,1
Разом по тваринництву	х	144 805,8	х	147 927,4

Джерело: прогноз Мінекономіки

Таблиця 7

Платіжний баланс України

млн доларів США

Найменування показника	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
	Звіт	Очікуване	Прогноз	Прогноз	Прогноз
Рахунок поточних операцій	6 224	1 608	-1 104	-3 367	-4 620
Баланс товарів та послуг	-1 790	-6 244	-8 595	-10 623	-12 096
експорт товарів та послуг	60 673	65 983	70 286	75 686	81 668
імпорт товарів та послуг	62 463	72 227	78 881	86 309	93 764
Баланс товарів	-6 604	-10 930	-13 118	-15 124	-16 562
експорт товарів	45 164	49 543	52 892	57 040	61 642
імпорт товарів	51 768	60 473	66 010	72 164	78 204
Баланс послуг	4 814	4 686	4 523	4 501	4 466
експорт послуг	15 509	16 440	17 394	18 646	20 026
імпорт послуг	10 695	11 754	12 871	14 145	15 560
Баланс первинних доходів	4 252	3 458	2 894	2 634	1 846
Баланс вторинних доходів	3 762	4 394	4 597	4 622	5 630
Рахунок операцій з капіталом	-3	-3	-4	33	41
Чисте кредитування (+)/чисте запозичення (-)	6 221	1 605	-1 108	-3 334	-4 579
Фінансовий рахунок	4 231	-637	-3 460	-6 077	-7 181
Прямі інвестиції (сальдо)	950	-1 750	-3 250	-4 250	-5 250
Портфельні інвестиції (сальдо)	829	-1 523	-1 907	-2 042	-2 117
Інші інвестиції (сальдо)	3 039	-196	-1 221	-2 283	-3 357
Помилки та упущення	916	0	0	0	0
Зведений баланс	1 990	2 242	2 352	2 743	2 602
Резерви та пов'язані статті	1 990	2 242	2 352	2 743	2 602
Резервні активи	2 965	1 987	856	1 243	1 702
Кредити МВФ	975	-255	-1 496	-1 500	-900
Розподіл СПЗ	0	0	0	0	0
Темпи зростання експорту товарів та послуг, відсотків	-4,5	8,8	6,5	7,7	7,9
Темпи зростання імпорту товарів та послуг, відсотків	-17,9	15,6	9,2	9,4	8,6
Темпи зростання експорту товарів, відсотків	-2,0	9,7	6,8	7,8	8,1
Темпи зростання імпорту товарів, відсотків	-14,2	16,8	9,2	9,3	8,4

Джерело: звіт НБУ, прогноз Мінекономіки.

Таблиця 8

Зведені національні рахунки

Рахунок товарів та послуг

у фактичних цінах, млрд. гривень

Операції та балансуючі статті	2020 рік*	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
	Очікуване	Очікуване	Прогноз	Прогноз	Прогноз
Ресурси					
Випуск (в основних цінах)	8670,3	10011,8	11218,2	12521,6	13949,0
Імпорт товарів та послуг	1681,5	2022,4	2256,0	2485,7	2737,9
Податки на продукти	606,6	672,4	737,3	818,4	894,4
Субсидії на продукти	-9,7	-10,1	-11,0	-11,3	-12,0
Усього	10948,7	12696,5	14200,5	15814,4	17569,3
Використання					
Проміжне споживання в ринкових цінах	5073,1	5865,6	6575,8	7334,8	8180,4
Кінцеві споживчі витрати	3923,2	4436,5	4896,1	5379,7	5879,8
у тому числі:					
індивідуальні споживчі витрати	3535,4	4002,1	4419,3	4862,7	5306,1
колективні споживчі витрати	387,8	434,4	476,8	517,0	573,7
Валове нагромадження основного капіталу	546,9	664,3	812,3	967,2	1154,2
Зміна запасів матеріальних оборотних коштів та придбання за виключенням вибуття цінностей	-231,9	-117,4	-93,9	-47,1	-29,8
Експорт товарів і послуг	1637,4	1847,5	2010,2	2179,8	2384,7
Усього	10948,7	12696,5	14200,5	15814,4	17569,3

* Умовно-прогнозна оцінка з урахуванням звітних даних щодо ВВП за трьома методами та окремих показників платіжного балансу.

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки.

Продовження таблиці 8

Рахунок виробництва

у фактичних цінах, млрд. гривень

Операції та балансуючі статті	2020 рік*	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
	Очікуване	Очікуване	Прогноз	Прогноз	Прогноз
Ресурси					
Випуск (в основних цінах)	8670,3	10011,8	11218,2	12521,6	13949,0
Чисті податки на продукти (за виключенням субсидій на продукти)	596,9	662,3	726,3	807,1	882,4
Усього	9267,2	10674,1	11944,5	13328,7	14831,4
Використання					
Проміжне споживання	5073,1	5865,6	6575,8	7334,8	8180,4
Валовий внутрішній продукт (у ринкових цінах)	4194,1	4808,5	5368,7	5993,9	6651,0
Усього	9267,2	10674,1	11944,5	13328,7	14831,4
Споживання основного капіталу	-492,1	-575,3	-640,3	-718,6	-784,4
Чистий внутрішній продукт	3702,0	4233,2	4728,4	5275,3	5866,6

* Умовно-прогнозна оцінка з урахуванням звітних даних щодо ВВП за трьома методами та окремих показників платіжного балансу.

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки.

Рахунок утворення доходу

у фактичних цінах, млрд. гривень

Операції та балансуючі статті	2020 рік*	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
	Очікуване	Очікуване	Прогноз	Прогноз	Прогноз
Ресурси					
Валовий внутрішній продукт	4194,1	4808,5	5368,7	5993,9	6651,0
Усього	4194,1	4808,5	5368,7	5993,9	6651,0
Використання					
Оплата праці найманих працівників	1837,2	2116,0	2321,3	2548,9	2798,5
Чисті податки на виробництво та імпорт	598,9	665,2	731,3	814,5	898,8
Валовий прибуток, змішаний дохід	1758,0	2027,3	2316,1	2630,5	2953,7
Усього	4194,1	4808,5	5368,7	5993,9	6651,0
Чистий прибуток, змішаний дохід	1265,9	1452,0	1675,8	1911,9	2169,3

* Умовно-прогнозна оцінка з урахуванням звітних даних щодо ВВП за трьома методами та окремих показників платіжного балансу.

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки.

Продовження таблиці 8

Рахунок розподілу первинного доходу

у фактичних цінах, млрд. гривень

Операції та балансуєчі статті	2020 рік*	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
	Очікуване	Очікуване	Прогноз	Прогноз	Прогноз
Ресурси					
Валовий прибуток, змішаний дохід	1758,0	2027,3	2316,1	2630,5	2953,7
Оплата праці найманих працівників (включаючи відрахування на соціальне страхування)	2149,2	2445,4	2678,2	2930,6	3208,0
Чисті податки на виробництво та імпорт	598,9	665,2	731,3	814,5	898,8
Дохід від власності, одержаний від інших країн	12,5	11,6	13,8	15,6	17,7
Усього	4518,6	5149,5	5739,4	6391,2	7078,2
Використання					
Дохід від власності, сплачений іншим країнам	259,4	244,1	288,0	321,5	373,3
Валовий національний дохід	4259,2	4905,4	5451,4	6069,7	6704,9
Усього	4518,6	5149,5	5739,4	6391,2	7078,2
Чистий національний дохід	3767,1	4330,1	4811,1	5351,1	5920,5

* Умовно-прогнозна оцінка з урахуванням звітних даних щодо ВВП за трьома методами та окремих показників платіжного балансу.

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки.

Продовження таблиці 8

Рахунок вторинного розподілу доходу

у фактичних цінах, млрд. гривень

Операції та балансуєчі статті	2020 рік*	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
	Очікуване	Очікуване	Прогноз	Прогноз	Прогноз
Ресурси					
Валовий національний дохід	4259,2	4905,4	5451,4	6069,7	6704,9
Поточні податки на доходи, майно тощо, одержані від інших країн	8,2	6,4	7,1	7,9	8,7
Внески на соціальне страхування, одержані від інших країн	...	...	...	...	...
Соціальна допомога, крім допомоги в натурі, одержана від інших країн	...	...	...	...	...
Інші поточні трансферти, одержані від інших країн	190,6	226,2	244,4	252,7	301,4
Усього	4458,0	5138,0	5702,9	6330,3	7015,0
Використання					
Поточні податки на доходи, майно тощо, сплачені іншим країнам	14,6	19,1	21,8	24,4	27,0
Внески на соціальне страхування, сплачені іншим країнам	...	...	...	...	...
Соціальна допомога, крім допомоги в натурі, сплачена іншим країнам	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Інші поточні трансферти, сплачені іншим країнам	82,4	92,6	102,8	111,9	122,5
Валовий наявний дохід	4360,8	5026,1	5578,2	6193,9	6865,4
Усього	4458,0	5138,0	5702,9	6330,3	7015,0
Чистий наявний дохід	3868,7	4450,8	4937,9	5475,3	6081,0

* Умовно-прогнозна оцінка з урахуванням звітних даних щодо ВВП за трьома методами та окремих показників платіжного балансу.

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки.

Продовження таблиці 8

Рахунок використання наявного доходу

у фактичних цінах, млрд. гривень

Операції та балансуєчі статті	2020 рік*	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
	Очікуване	Очікуване	Прогноз	Прогноз	Прогноз
Ресурси					
Валовий наявний дохід	4360,8	5026,1	5578,2	6193,9	6865,4
Коригування на зміни чистої вартості активів домашніх господарств у недержавних пенсійних фондах	0,0	0,0	0,0	0,0	0
Усього	4360,8	5026,1	5578,2	6193,9	6865,4
Використання					
Кінцеві споживчі витрати	3923,2	4436,5	4896,1	5379,7	5879,8
індивідуальні споживчі витрати	3535,4	4002,1	4419,3	4862,7	5306,1
колективні споживчі витрати	387,8	434,4	476,8	517,0	573,7
Коригування на зміни чистої вартості активів домашніх господарств у недержавних пенсійних фондах	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Валове заощадження	437,6	589,6	682,1	814,2	985,6
Усього	4360,8	5026,1	5578,2	6193,9	6865,4
Чисте заощадження	-54,5	14,3	41,8	95,6	201,2

* Умовно-прогнозна оцінка з урахуванням звітних даних щодо ВВП за трьома методами та окремих показників платіжного балансу.

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки.

Продовження таблиці 8

Рахунок капіталу

у фактичних цінах, млрд. гривень

Операції та балансує статті	2020 рік*	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
	Очікуване	Очікуване	Прогноз	Прогноз	Прогноз
Зміни в зобов'язаннях і чистому багатстві					
Чисте заощадження	-54,5	14,3	41,8	95,6	201,2
Капітальні трансферти, одержані від інших країн	0,2	0,8	0,4	0,4	0,3
Капітальні трансферти, сплачені іншим країнам	-0,1	0,0	0,0	0,0	0
Усього	-54,4	15,1	42,2	96,0	201,5
Зміни в активах					
Валове нагромадження основного капіталу	546,9	664,3	812,3	967,2	1154,2
Споживання основного капіталу	-492,1	-575,3	-640,3	-718,6	-784,4
Зміна запасів матеріальних оборотних коштів та придбання за виключенням вибуття цінностей	-231,9	-117,4	-93,9	-47,1	-29,8
Придбання за виключенням вибуття невироблених нефінансових активів	0,3	-1,0	-1,3	-1,5	-2
Чисте кредитування (+), чисте запозичення (-)	122,4	44,5	-34,6	-104,0	-136,5
Усього	-54,4	15,1	42,2	96,0	201,5

* Умовно-прогнозна оцінка з урахуванням звітних даних щодо ВВП за трьома методами та окремих показників платіжного балансу.

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономіки

Таблиця 9

УМОВНО-ПРОГНОЗНА ТАБЛИЦЯ “ВИТРАТИ-ВИПУСК” НА 2020 РІК
(у цінах споживачів)

(млн гривень)

Найменування показника	Проміжне споживання																			
	Сільське, лісове та рибне господарство	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	Переробна промисловість	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	Тимчасове розміщування й організація харчування	Інформація та телекомунікації	Фінансова та страхова діяльність	Операції з нерухомим майном	Професійна, наукова та технічна діяльність	Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	Освіта	Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	Надання інших видів послуг	Усього спожито
Сільське, лісове та рибне господарство	201488	264	200030	1478	21	273	35 508	3 261	3 471	7		615	241	334	2 437	3 333	897	56	66	453 778
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	2713	19857	192118	145951	482	17 616	3 240	33 600	299	64	2	787	293	1 188	1 590	2 357	936	176	181	423 450
Переробна промисловість	219164	67948	907504	49245	14399	246 302	111 429	114 091	8 867	16 508	4 917	19 609	24 404	11 399	33 774	5 467	48 687	1 578	4 595	1 909 887
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	15748	34871	115936	36388	8577	3182	17 368	34 746	2 687	4 505	42	585	2 669	4 058	9 029	16 383	6 210	2 089	1 470	316 544
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	869	622	4927	7487	3433	464	1 322	1 270	298	161	14	1 899	141	1 966	476	403	903	110	273	27 038
Будівництво	4399	2173	23096	3582	908	198017	15 308	15 193	1 234	1 431	256	20 233	14 362	4 062	7 182	495	1 198	226	699	314 056
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	130590	47646	755282	2599	2829	16787	150356	19946	432	8668	3418	5928	12077	2857	2250	6441	5080	944	487	1 174 617
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	39075	39567	153581	1576	2818	3687	74009	52133	225	849	208	712	5554	1974	5708	1151	881	491	319	384 518
Тимчасове розміщування й організація харчування	208	124	1402	326	9	463	1 616	646	514	536	24	83	1 292	1 314	1 250	98	453	492	82	10 932
Інформація та телекомунікації	1027	711	10878	2574	767	1572	27 577	4 035	994	154 344	3 148	2 402	17 818	2 543	5 834	10 896	5 334	1 011	1 577	255 042
Фінансова та страхова діяльність	8549	4197	17997	8074	1544	2 856	49 794	10 988	1 244	5 232	37 546	8 343	10 785	2 093	3 263	3 976	5 216	831	1 115	183 644
Операції з нерухомим майном	4530	2221	21828		680		44 227	5 668	1 279	11 927	5 770	17 937	31 577	2 059	279	1 333	4 498	594	644	157 050
Професійна, наукова та технічна діяльність	12920	9595	40286	4279	2779	18 666	43 961	14 344	1 897	6 874	11 377	17 432	18 669	7 765	8 849	8 794	3 950	1 158	1 974	235 569
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	5340	4700	7057	716	2069	5 395	5 935	16 108	1 375	2 368	1 968	8 893	575	14 531		4 105	2 342	1 799	1 718	86 992
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	1232	1411	7363	5550	1206	846	4 930	2 373	354	265	321	1 323	1 248	462	1 462	3 942	1 752	411	93	36 545
Освіта	31	113	223	137	32	56	251	183	18	93	38	47	448	54	356	6 118	343	7	6	8 555
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	63	218	553	207	73	309	158	584	89	97	14	17	77	23	583	16	20 458	61	12	23 612
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	31	33	466	63	19	8	285	209	140	1 683		227	458	34	1 923	255	304	1 909	2 912	10 960
Надання інших видів послуг	171	137	437	367	214	171	2 373	381	196	354	203	387	491	172		281	1 685	143	369	8 531
Проміжне споживання	648149	236406	2460964	270600	42860	516 668	589 648	329 760	25 613	215 965	69 265	107 461	143 179	58 887	86 246	75 843	111 126	14 086	18 593	6 021 319
Оплата праці найманих працівників	84882	66402	254649	74656	18558	57 871	258 345	158 860	11 137	69 408	61 561	30 075	75 519	40 834	272 271	162 522	102 683	21 508	15 472	1 837 213
Податки на виробництво та імпорт	15669	17296	399751	25094	2914	30824	15534	19453	3197	22012	13628	42334	8131	8452	164	4061	5085	1734	1822	637 154
Субсидії на виробництво	-3344	-7890	-3607	-6769	-3632	-48		-4 854		-614		-662	-151	-1 030		-227	-5 393			-38 221
Валовий прибуток, змішаний дохід	305119	128695	168767	47781	750	61 281	322 356	106 214	15 075	135 404	67 813	236 629	61 002	17 681	30 716	18 276	10 312	6 366	17 719	1 757 956
Валовий внутрішній продукт (у ринкових цінах)	402326	204503	819561	140762	18590	149 928	596 235	279 673	29 409	226 209	143 002	308 376	144 501	65 937	303 151	184 859	117 853	24 214	35 013	4 194 102
Випуск товарів та послуг	1050475	440909	3280525	411362	61450	666 596	1 185 883	609 433	55 022	442 174	212 267	415 837	287 680	124 824	389 397	260 702	228 979	38 300	53 606	10 215 421

УМОВНО-ПРОГНОЗНА ТАБЛИЦЯ “ВИТРАТИ-ВИПУСК” НА 2020 РІК (продовження)
(у цінах споживачів)

(млн гривень)

Найменування показника	Кінцеві споживчі витрати			Валове нагромадження			Експорт товарів та послуг	Імпорт товарів та послуг	Всього використано
	Домашніх господарств	Некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства	Сектору загального державного управління	Валове нагромадження основного капіталу	Зміна запасів матеріальних оборотних коштів	Придбання за виключенням вибуття цінностей			
Сільське, лісове та рибне господарство	311 622		4 498	3 710	-38 602		366 916	-51 446	1 050 475
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	46 526		4 170		-31 795		111 523	-112 965	440 909
Переробна промисловість	1 863 547	400	5 380	174 115	-158 694	1 052	761 826	-1 276 987	3 280 525
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	73 895		13 186				11 773	-4 036	411 362
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	17 444		16 323				1 894	-1 249	61 450
Будівництво	3 551		0	350 825	-3 227		3 245	-1 853	666 596
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотransпортних засобів і мотоциклів	13 182		37				1 814	-3 768	1 185 883
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	122 560		15 858				172 581	-86 085	609 433
Тимчасове розміщування й організація харчування	63 464		0				6 102	-25 476	55 022
Інформація та телекомунікації	78 675		2 064	8 113			135 283	-37 003	442 174
Фінансова та страхова діяльність	38 444						4 450	-14 271	212 267
Операції з нерухомим майном	256 115	2 679	1 273	3 377			1 845	-6 503	415 837
Професійна, наукова та технічна діяльність	6 828		15 667	6 443	-1 160		38 020	-13 687	287 680
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	42 764		1 485				9 359	-15 776	124 824
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	1 151		359 137				743	-8 180	389 397
Освіта	40 390	764	211 197				201	-404	260 702
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	57 407	10 047	139 509				644	-2 241	228 979
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	17 044	372	17 907			555	2 765	-11 301	38 300
Надання інших видів послуг	24 638	21 978	27	315			6 415	-8 297	53 606
Усього	3 079 246	36 239	807 718	546 897	-233 478	1 607	1 637 399	-1 681 526	10 215 421

Джерело: оцінка Мінекономіки.

ПРОГНОЗНА ТАБЛИЦЯ “ВИТРАТИ-ВИПУСК” НА 2021 РІК
(у цінах споживачів)

(млн гривень)

Найменування показника	Проміжне споживання																			
	Сільське, лісове та рибне господарство	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	Переробна промисловість	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	Тимчасове розміщування й організація харчування	Інформація та телекомунікації	Фінансова та страхова діяльність	Операції з нерухомим майном	Професійна, наукова та технічна діяльність	Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	Освіта	Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	Надання інших видів послуг	Усього спожито
Сільське, лісове та рибне господарство	250 470	337	235 598	1 713	25	355	42 430	3 845	4 194	9		761	283	407	2 898	3 995	1 202	70	84	548 677
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	3 495	26 302	234 561	175 416	603	23 821	4 013	41 074	375	83	2	1 011	358	1 502	1 960	2 928	1 301	229	236	519 269
Переробна промисловість	258 434	82 362	1 013 905	54 161	16 506	304 781	126 304	127 625	10 162	19 457	5 391	23 029	27 223	13 194	38 097	6 215	61 896	1 885	5 480	2 196 107
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	19 008	43 265	132 584	40 965	10 064	4 031	20 151	39 785	3 152	5 435	47	703	3 048	4 808	10 425	19 064	8 081	2 553	1 795	368 963
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	1 005	740	5 401	8 080	3 861	562	1 470	1 394	335	186	15	2 188	154	2 233	526	449	1 126	128	320	30 175
Будівництво	5 111	2 595	25 419	3 881	1 025	241 374	17 093	16 742	1 394	1 662	276	23 407	15 783	4 632	7 980	554	1 499	266	822	371 513
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	147 569	55 705	846 285	2 787	3 162	20 251	166 156	21 753	483	9 961	3 653	6 788	13 134	3 224	2 474	7 140	6 296	1 099	566	1 318 485
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	43 970	43 440	169 589	1 680	3 130	4 422	81 303	56 520	250	970	222	810	6 004	2 214	6 241	1 268	1 086	568	369	424 057
Тимчасове розміщування й організація харчування	241	147	1 540	352	10	562	1 801	710	580	621	26	96	1 417	1 495	1 386	109	566	578	97	12 333
Інформація та телекомунікації	1 190	846	11 935	2 781	863	1 911	30 700	4 433	1 118	178 667	3 389	2 770	19 521	2 891	6 464	12 166	6 660	1 185	1 847	291 337
Фінансова та страхова діяльність	10 013	5 053	19 971	8 820	1 758	3 511	56 058	12 208	1 416	6 125	40 882	9 732	11 950	2 406	3 656	4 489	6 586	985	1 321	206 940
Операції з нерухомим майном	5 252	2 646	23 976		766		49 287	6 233	1 441	13 821	6 219	20 710	34 631	2 343	309	1 490	5 623	696	755	176 199
Професійна, наукова та технічна діяльність	14 381	10 978	42 487	4 443	3 007	21 803	47 036	15 146	2 052	7 648	11 774	19 325	19 659	8 484	9 422	9 437	4 740	1 305	2 222	255 350
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	6 129	5 545	7 674	766	2 309	6 498	6 548	17 538	1 534	2 716	2 100	10 165	625	16 372	0	4 543	2 898	2 090	1 993	98 044
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	1 427	1 678	8 075	5 992	1 358	1 028	5 486	2 605	398	306	346	1 525	1 366	525	1 619	4 400	2 186	482	109	40 911
Освіта	38	143	260	157	39	72	296	213	21	115	43	58	521	65	419	7 240	454	9	7	10 169
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	74	263	614	226	83	380	178	650	101	113	15	19	85	27	654	18	25 851	73	15	29 439
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	37	40	524	70	22	10	325	235	162	1 998		269	515	40	2 186	292	390	2 297	3 500	12 913
Надання інших видів послуг	197	162	479	395	241	207	2 636	418	220	409	218	445	537	195		313	2 099	168	431	9 771
Проміжне споживання	768 041	282 246	2 780 877	312 685	48 833	635 579	659 272	369 130	29 389	250 304	74 617	123 811	156 814	67 059	96 715	86 110	140 539	16 667	21 968	6 920 656
Оплата праці найманих працівників	97 744	75 503	291 675	85 185	21 083	72 421	300 301	183 056	13 228	83 036	71 677	35 035	87 280	47 660	307 873	181 101	118 490	24 795	18 831	2 115 974
Податки на виробництво та імпорт	17 368	18 931	440 752	27 563	3 187	37 131	17 381	21 578	3 655	25 349	15 274	47 471	9 046	9 496	178	4 356	5 649	1 924	2 134	708 423
Субсидії на виробництво	-3 794	-8 838	-4 070	-7 609	-4 065	-59		-5 511		-724		-760	-172	-1 184			-258	-6 125		-43 168
Валовий прибуток, змішаний дохід	374 749	167 128	174 244	63 700	1 102	71 490	360 451	112 353	17 530	158 363	79 758	265 651	62 271	20 572	29 673	27 167	12 168	7 525	21 422	2 027 317
Валовий внутрішній продукт (у ринкових цінах)	486 067	252 723	902 601	168 839	21 307	180 984	678 134	311 476	34 413	266 024	166 709	347 397	158 425	76 544	337 724	212 625	136 049	28 118	42 387	4 808 546
Випуск товарів та послуг	1 254 108	534 969	3 683 478	481 524	70 140	816 564	1 337 406	680 606	63 802	516 328	241 327	471 208	315 239	143 603	434 439	298 734	276 587	44 785	64 355	11 729 202

ПРОГНОЗНА ТАБЛИЦЯ “ВИТРАТИ-ВИПУСК” НА 2021 РІК (продовження)
(у цінах споживачів)

(млн гривень)

Найменування показника	Кінцеві споживчі витрати			Валове нагромадження			Експорт товарів та послуг	Імпорт товарів та послуг	Всього використано
	Домашніх господарств	Некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства	Сектору загального державного управління	Валове нагромадження основного капіталу	Зміна запасів матеріальних оборотних коштів	Придбання за виключенням вибуття цінностей			
Сільське, лісове та рибне господарство	347 349		5 232	4 800	21 256		391 719	-64 925	1 254 108
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	52 589		5 028		-14 966		120 827	-147 778	534 969
Переробна промисловість	2 062 472	464	5 936	196 624	-123 396	1 162	873 785	-1 529 677	3 683 478
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	92 180		11 893				13 433	-4 945	481 524
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	24 687		14 672				2 072	-1 467	70 140
Будівництво	3 999		0	441 193	-1 519		3 563	-2 185	816 564
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	19 807		40				2 472	-3 398	1 337 406
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	143 657		13 959				198 809	-99 876	680 606
Тимчасове розміщування й організація харчування	74 763		0				6 687	-29 982	63 802
Інформація та телекомунікації	97 858		2 237	9 779			158 621	-43 503	516 328
Фінансова та страхова діяльність	46 428		0				4 926	-16 968	241 327
Операції з нерухомим майном	292 125	3 060	1 382	4 074			2 022	-7 653	471 208
Професійна, наукова та технічна діяльність	7 307		14 571	7 464	-546		46 558	-15 466	315 239
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	52 191		1 595				10 154	-18 382	143 603
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	1 279		401 047				814	-9 612	434 439
Освіта	47 654	923	240 258				233	-503	298 734
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	78 509	11 599	158 992				714	-2 666	276 587
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	26 468	436	14 913			585	3 106	-13 635	44 785
Надання інших видів послуг	31 880	25 023	29	378			7 009	-9 736	64 355
Усього	3 503 202	41 505	891 783	664 312	-119 171	1 747	1 847 524	-2 022 356	11 729 202

Джерело: прогноз Мінекономіки.

Продовження таблиці 9

ПРОГНОЗНА ТАБЛИЦЯ “ВИТРАТИ-ВИПУСК” НА 2022 РІК
(у цінах споживачів)

(млн. гривень)

Найменування показника	Проміжне споживання																			
	Сільське, лісове та рибне господарство	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	Переробна промисловість	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	Тимчасове розміщування й організація харчування	Інформація та телекомунікації	Фінансова та страхова діяльність	Операції з нерухомим майном	Професійна, наукова та технічна діяльність	Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	Освіта	Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	Надання інших видів послуг	Усього спожито
Сільське, лісове та рибне господарство	297 010	377	265 163	1 895	28	428	49 285	4 065	4 542	9		804	292	441	2 968	4 371	1 573	75	95	633 420
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	4 118	29 220	262 294	192 785	664	28 527	4 630	43 148	404	86	2	1 062	368	1 616	1 994	3 183	1 691	246	263	576 300
Переробна промисловість	299 709	90 068	1 116 023	58 592	17 871	359 264	143 480	131 971	10 762	19 917	5 405	23 811	27 532	13 968	38 162	6 650	79 212	1 987	6 040	2 450 423
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	22 337	47 944	147 886	44 907	11 042	4 815	23 196	41 688	3 383	5 638	48	737	3 124	5 158	10 582	20 672	10 480	2 728	2 004	408 369
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	1 142	793	5 824	8 562	4 095	650	1 636	1 412	347	187	15	2 216	153	2 316	516	470	1 411	133	345	32 221
Будівництво	6 235	2 985	29 435	4 417	1 167	299 324	20 428	18 213	1 553	1 790	291	25 461	16 792	5 159	8 410	623	2 019	295	952	445 548
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	168 231	62 488	955 730	3 086	3 505	24 439	193 235	23 028	524	10 439	3 749	7 185	13 598	3 495	2 537	7 821	8 248	1 186	639	1 493 163
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	49 969	48 153	187 829	1 830	3 413	5 249	93 011	58 856	267	1 000	224	843	6 115	2 360	6 296	1 367	1 399	603	409	469 194
Тимчасове розміщування й організація харчування	282	162	1 708	384	11	668	2 062	740	619	640	26	101	1 444	1 595	1 399	117	729	614	107	13 408
Інформація та телекомунікації	1 377	923	13 110	3 002	932	2 248	34 803	4 575	1 182	182 515	3 391	2 858	19 703	3 054	6 462	12 992	8 505	1 247	2 032	304 910
Фінансова та страхова діяльність	11 854	5 641	22 441	9 741	1 943	4 225	65 010	12 886	1 531	6 400	41 845	10 272	12 338	2 600	3 739	4 904	8 605	1 060	1 486	228 521
Операції з нерухомим майном	6 132	2 913	26 570		834		56 367	6 489	1 537	14 243	6 277	21 558	35 261	2 497	312	1 605	7 244	740	839	191 418
Професійна, наукова та технічна діяльність	16 394	11 801	45 967	4 724	3 200	25 261	52 519	15 395	2 136	7 696	11 603	19 640	19 543	8 829	9 277	9 926	5 963	1 352	2 407	273 632
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	7 092	6 049	8 428	827	2 493	7 642	7 421	18 094	1 620	2 774	2 101	10 486	630	17 292		4 851	3 700	2 199	2 192	105 891
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	1 785	1 981	9 592	6 995	1 587	1 308	6 725	2 907	455	339	374	1 702	1 491	600	1 750	5 080	3 019	548	130	48 368
Освіта	47	164	301	179	44	89	354	231	23	124	45	63	554	72	441	8 144	610	11	8	11 504
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	93	313	735	266	98	488	219	732	116	126	17	21	94	31	713	22	36 020	84	18	40 207
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	43	44	585	76	25	12	374	246	175	2 073		282	528	43	2 219	316	506	2 454	3 910	13 912
Надання інших видів послуг	229	177	529	429	262	245	3 006	434	235	420	219	463	546	207		336	2 697	178	477	11 087
Проміжне споживання	894 078	312 197	3 100 147	342 697	53 215	764 880	757 760	385 112	31 410	256 415	75 631	129 567	160 107	71 332	97 776	93 449	183 631	17 738	24 353	7 751 495
Оплата праці найманих працівників	106 453	82 039	320 760	92 483	22 741	87 013	329 938	200 403	14 860	94 208	79 987	38 748	95 367	52 779	333 016	192 960	128 628	27 097	21 805	2 321 284
Податки на виробництво та імпорт	18 811	20 455	482 018	29 758	3 418	44 366	18 991	23 492	4 084	28 600	16 950	52 212	9 830	10 457	192	4 616	6 098	2 091	2 457	778 895
Субсидії на виробництво	-4 173	-9 700	-4 521	-8 345	-4 429	-72		-6 094		-829		-849	-190	-1 324			-283	-6 762	0	-47 571
Валовий прибуток, змішаний дохід	422 481	187 725	197 624	72 748	1 507	87 628	404 300	130 262	19 897	182 486	93 456	297 120	69 856	23 459	34 465	40 880	15 691	9 104	25 369	2 316 059
Валовий внутрішній продукт (у ринкових цінах)	543 571	280 519	995 881	186 644	23 238	218 935	753 229	348 064	38 841	304 464	190 393	387 231	174 863	85 371	367 673	238 456	150 133	31 530	49 632	5 368 669
Випуск товарів та послуг	1 437 649	592 717	4 096 028	529 341	76 452	983 815	1 510 989	733 176	70 250	560 880	266 024	516 797	334 971	156 703	465 448	331 905	333 764	49 268	73 985	13 120 164

ПРОГНОЗНА ТАБЛИЦЯ “ВИТРАТИ-ВИПУСК” НА 2022 РІК (продовження)
(у цінах споживачів)

(млн гривень)

Найменування показника	Кінцеві споживчі витрати			Валове нагромадження			Експорт товарів та послуг	Імпорт товарів та послуг	Всього використано
	Домашніх господарств	Некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства	Сектору загального державного управління	Валове нагромадження основного капіталу	Зміна запасів матеріальних оборотних коштів	Придбання за виключенням вбуття цінностей			
Сільське, лісове та рибне господарство	403 897		5 412	5 801	17 125		439 822	-67 828	1 437 649
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	58 965		5 168		14 758		117 713	-180 188	592 717
Переробна промисловість	2 256 476	499	6 006	247 017	-125 503	1 279	951 788	-1 691 957	4 096 028
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	99 634		12 193				14 717	-5 573	529 341
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	29 095		14 540				2 194	-1 598	76 452
Будівництво	4 639			533 951	-1 819		4 053	-2 557	983 815
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	19 917		42				2 736	-4 868	1 510 989
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	152 043		14 223				209 573	-111 856	733 176
Тимчасове розміщування й організація харчування	83 158		0				7 286	-33 601	70 250
Інформація та телекомунікації	108 326		2 258	11 534			182 133	-48 281	560 880
Фінансова та страхова діяльність	51 330		0				5 437	-19 264	266 024
Операції з нерухомим майном	322 185	3 307	1 407	4 848			2 201	-8 569	516 797
Професійна, наукова та технічна діяльність	7 919		14 491	8 671	-346		48 477	-17 873	334 971
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	60 611		1 610				8 986	-20 395	156 703
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	1 522		426 144				949	-11 535	465 448
Освіта	61 020	1 042	258 662				265	-588	331 905
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	98 639	13 558	183 749				840	-3 228	333 764
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	30 952	475	15 294			602	3 404	-15 370	49 268
Надання інших видів послуг	38 715	26 965	29	449			7 607	-10 868	73 985
Усього	3 889 041	45 847	961 229	812 271	-95 784	1 881	2 010 180	-2 255 996	13 120 164

Джерело: прогноз Мінекономіки.

ПРОГНОЗНА ТАБЛИЦЯ “ВИТРАТИ-ВИПУСК” НА 2023 РІК
(у цінах споживачів)

(млн гривень)

Найменування показника	Проміжне споживання																			
	Сільське, лісове та рибне господарство	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	Переробна промисловість	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	Тимчасове розміщування й організація харчування	Інформація та телекомунікації	Фінансова та страхова діяльність	Операції з нерухомим майном	Професійна, наукова та технічна діяльність	Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	Освіта	Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	Надання інших видів послуг	Усього спожито
Сільське, лісове та рибне господарство	307 634	408	290 361	2 045	29	499	51 036	4 690	5 281	10		913	328	500	3 310	4 764	1 721	84	113	673 728
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	4 310	31 944	290 275	210 268	707	33 655	4 846	50 313	474	100	2	1 218	418	1 855	2 248	3 506	1 870	282	316	638 608
Переробна промисловість	306 942	96 335	1 208 350	62 522	18 642	414 675	146 909	150 556	12 372	22 652	5 711	26 732	30 608	15 686	42 087	7 167	85 684	2 228	7 105	2 662 963
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	24 395	54 684	170 748	51 100	12 283	5 926	25 327	50 717	4 147	6 838	54	883	3 704	6 176	12 446	23 759	12 089	3 261	2 515	471 050
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	1 253	908	6 755	9 787	4 576	804	1 794	1 727	428	228	17	2 666	182	2 785	610	543	1 635	159	435	37 292
Будівництво	6 613	3 307	33 005	4 881	1 261	357 806	21 662	21 518	1 848	2 108	318	29 604	19 334	6 000	9 606	695	2 261	342	1 161	523 329
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	181 420	68 346	1 040 294	3 376	3 747	28 910	202 775	26 924	617	12 168	4 061	8 267	15 493	4 022	2 868	8 640	9 144	1 362	770	1 623 204
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	55 223	53 818	211 629	2 077	3 786	6 443	101 277	71 406	326	1 209	252	1 007	7 230	2 819	7 384	1 567	1 609	719	512	530 294
Тимчасове розміщування й організація харчування	304	183	1 950	432	12	814	2 226	891	750	768	29	119	1 693	1 889	1 626	133	832	725	133	15 509
Інформація та телекомунікації	1 619	1 133	16 293	3 677	1 116	2 978	40 900	5 990	1 559	238 253	4 113	3 684	25 141	3 936	8 179	16 072	10 559	1 604	2 743	389 549
Фінансова та страхова діяльність	12 859	6 391	25 736	11 010	2 147	5 165	70 504	15 571	1 864	7 710	46 837	12 215	14 527	3 093	4 367	5 598	9 859	1 259	1 851	258 564
Операції з нерухомим майном	6 579	3 264	30 138		912		60 463	7 756	1 850	16 971	6 949	25 356	41 068	2 939	360	1 812	8 210	869	1 034	216 529
Професійна, наукова та технічна діяльність	17 529	13 179	51 965	5 264	3 485	30 442	56 146	18 337	2 564	9 138	12 802	23 022	22 684	10 352	10 682	11 170	6 734	1 582	2 957	310 034
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	7 525	6 704	9 454	914	2 695	9 138	7 873	21 387	1 929	3 269	2 300	12 198	726	20 119		5 416	4 147	2 553	2 671	121 020
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	1 977	2 291	11 230	8 071	1 790	1 633	7 445	3 586	566	417	427	2 066	1 792	729	2 087	5 921	3 531	665	165	56 390
Освіта	52	193	357	208	50	112	397	289	30	154	51	77	674	89	532	9 607	722	13	10	13 617
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	110	387	922	329	118	653	260	968	155	166	21	28	121	41	911	27	45 153	109	24	50 504
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	47	50	669	86	27	14	404	297	211	2 490		335	620	51	2 584	360	577	2 904	4 857	16 584
Надання інших видів послуг	258	209	630	503	301	312	3 385	546	296	525	255	571	668	256		398	3 210	219	617	13 158
Проміжне споживання	936 650	343 733	3 400 762	376 551	57 686	899 978	805 629	453 469	37 270	325 174	84 200	150 961	187 009	83 337	111 888	107 157	209 545	20 938	29 989	8 621 926
Оплата праці найманих працівників	115 348	89 152	355 671	100 260	24 477	103 341	363 755	219 957	16 747	107 114	89 162	42 760	104 366	58 457	359 322	205 093	139 041	29 604	25 251	2 548 878
Податки на виробництво та імпорт	20 393	22 240	534 735	32 276	3 681	52 716	20 947	25 797	4 604	32 533	18 903	57 645	10 762	11 588	207	4 909	6 595	2 285	2 847	865 663
Субсидії на виробництво	-4 456	-10 387	-4 939	-8 914	-4 697	-84		-6 590		-929		-923	-205	-1 445			-302	-7 279		-51 151
Валовий прибуток, змішаний дохід	465 484	211 118	223 425	83 537	1 768	103 945	453 213	151 543	22 685	210 308	107 297	330 842	78 805	26 629	42 411	56 291	20 749	10 552	29 872	2 630 474
Валовий внутрішній продукт (у ринкових цінах)	596 769	312 123	1 108 892	207 160	25 229	259 919	837 915	390 707	44 036	349 026	215 362	430 323	193 729	95 229	401 940	266 292	166 084	35 161	57 970	5 993 865
Випуск товарів та послуг	1 533 420	655 856	4 509 654	583 711	82 914	1 159 897	1 643 544	844 176	81 305	674 200	299 562	581 284	380 737	178 566	513 828	373 449	375 629	56 099	87 958	14 615 790

Продовження таблиці 9

ПРОГНОЗНА ТАБЛИЦЯ “ВИТРАТИ-ВИПУСК” НА 2023 РІК (продовження)
(у цінах споживачів)

(млн гривень)

Найменування показника	Кінцеві споживчі витрати			Валове нагромадження			Експорт товарів та послуг	Імпорт товарів та послуг	Всього використано
	Домашніх господарств	Некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства	Сектору загального державного управління	Валове нагромадження основного капіталу	Зміна запасів матеріальних оборотних коштів	Придбання за виключенням вибуття цінностей			
Сільське, лісове та рибне господарство	429 371		5 421	6 806	32 671		460 077	-74 655	1 533 420
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	68 876		5 233		16 499		127 076	-200 434	655 856
Переробна промисловість	2 461 685	511	5 949	300 811	-99 712	1 371	1 017 414	-1 841 339	4 509 654
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	95 721		10 879				13 528	-7 467	583 711
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	29 573		15 429				2 483	-1 863	82 914
Будівництво	5 166		0	627 269	2 581		4 433	-2 881	1 159 897
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	22 766		42				2 962	-5 430	1 643 544
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	182 316		14 982				246 041	-129 456	844 176
Тимчасове розміщування й організація харчування	96 245		0				8 116	-38 564	81 305
Інформація та телекомунікації	120 608		2 568	15 358			206 427	-60 308	674 200
Фінансова та страхова діяльність	57 078		0				6 126	-22 205	299 562
Операції з нерухомим майном	361 183	3 554	1 460	5 892			2 435	-9 769	581 284
Професійна, наукова та технічна діяльність	8 891		14 986	10 503	-1 123		57 754	-20 309	380 737
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	69 057		1 653				9 834	-22 997	178 566
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	1 770		467 158				1 084	-12 574	513 828
Освіта	71 168	1 170	287 887				306	-701	373 449
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	114 588	16 116	197 464				1 028	-4 071	375 629
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	39 014	514	13 210			644	3 796	-17 663	56 099
Надання інших видів послуг	47 944	30 424	32	574			8 838	-13 011	87 958
Усього	4 283 021	52 289	1 044 353	967 213	-49 083	2 015	2 179 757	-2 485 699	14 615 790

Джерело: прогноз Мінекономіки.

Продовження таблиці 9

ПРОГНОЗНА ТАБЛИЦЯ “ВИТРАТИ-ВИПУСК” НА 2024 РІК
(у цінах споживачів)

(млн. гривень)

Найменування показника	Проміжне споживання																			
	Сільське, лісове та рибне господарство	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	Переробна промисловість	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Будівництво	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	Тимчасове розміщування й організація харчування	Інформація та телекомунікації	Фінансова та страхова діяльність	Операції з нерухомим майном	Професійна, наукова та технічна діяльність	Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	Освіта	Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	Надання інших видів послуг	Усього спожито
Сільське, лісове та рибне господарство	319 620	422	305 225	2 102	30	563	53 142	4 841	5 644	10		961	340	517	3 028	4 880	1 962	87	111	703 484
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	4 800	35 486	327 054	231 579	767	40 694	5 408	55 656	543	108	2	1 374	464	2 054	2 204	3 850	2 285	312	332	714 972
Переробна промисловість	335 168	104 933	1 334 999	67 520	19 825	491 662	160 775	163 309	13 897	23 983	5 884	29 576	33 353	17 030	40 459	7 717	102 698	2 414	7 312	2 962 514
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	27 182	60 781	192 495	56 312	13 330	7 169	28 283	56 136	4 754	7 387	57	996	4 119	6 842	12 208	26 101	14 785	3 606	2 641	525 184
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	1 408	1 018	7 682	10 881	5 009	981	2 022	1 928	495	248	18	3 036	204	3 113	604	601	2 017	178	461	41 902
Будівництво	7 174	3 579	36 232	5 238	1 332	421 524	23 555	23 192	2 063	2 218	326	32 543	20 933	6 471	9 175	744	2 694	368	1 187	600 548
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	199 806	75 015	1 147 772	3 670	4 011	34 503	223 371	29 397	698	12 967	4 211	9 206	16 993	4 395	2 775	9 363	11 031	1 486	798	1 791 468
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	60 912	59 588	234 300	2 260	4 057	7 697	111 675	78 040	369	1 290	261	1 122	7 938	3 083	7 152	1 700	1 944	785	531	584 704
Тимчасове розміщування й організація харчування	335	202	2 178	471	13	975	2 462	977	851	821	30	132	1 864	2 073	1 580	144	1 007	794	139	17 047
Інформація та телекомунікації	1 936	1 351	19 710	4 348	1 300	3 866	49 011	7 115	1 918	276 196	4 640	4 462	29 997	4 680	8 610	18 946	13 857	1 903	3 092	456 937
Фінансова та страхова діяльність	14 132	7 007	28 617	11 967	2 297	6 163	77 658	16 999	2 108	8 216	48 564	13 601	15 932	3 379	4 226	6 066	11 893	1 373	1 918	282 116
Операції з нерухомим майном	7 195	3 560	33 344		972		66 265	8 425	2 082	17 993	7 169	28 093	44 815	3 194	346	1 954	9 855	943	1 065	237 270
Професійна, наукова та технічна діяльність	19 183	14 386	57 537	5 697	3 715	36 174	61 580	19 934	2 887	9 696	13 218	25 527	24 772	11 263	10 291	12 052	8 089	1 718	3 050	340 768
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	8 562	7 609	10 883	1 029	2 986	11 291	8 978	24 174	2 258	3 606	2 469	14 062	825	22 760		6 076	5 178	2 883	2 865	138 492
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	2 330	2 691	13 384	9 403	2 054	2 088	8 790	4 196	686	476	475	2 466	2 106	854	2 165	6 876	4 565	776	183	66 566
Освіта	60	220	413	235	56	139	454	328	35	171	55	89	768	101	535	10 819	906	15	11	15 409
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	135	471	1 137	396	140	864	318	1 171	194	195	24	34	147	50	978	33	60 398	132	28	66 845
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	52	55	744	94	29	17	445	324	239	2 653		373	680	55	2 500	390	697	3 167	5 030	17 543
Надання інших видів послуг	313	254	774	605	356	411	4 120	658	370	618	291	702	809	308		477	4 278	264	705	16 315
Проміжне споживання	1 010 303	378 627	3 754 480	413 807	62 279	1 066 782	888 312	496 800	42 090	368 852	87 695	168 356	207 058	92 221	108 836	118 786	260 139	23 205	31 457	9 580 085
Оплата праці найманих працівників	124 496	96 920	393 830	108 826	26 352	124 065	398 649	241 649	18 934	122 097	99 694	47 211	114 063	64 682	387 682	217 572	150 140	32 352	29 245	2 798 460
Податки на виробництво та імпорт	21 679	23 814	583 215	34 508	3 903	62 337	22 612	27 915	5 128	36 527	20 819	62 690	11 586	12 629	220	5 129	7 014	2 460	3 248	947 433
Субсидії на виробництво	-4 192	-9 843	-4 768	-8 434	-4 408	-88		-6 311		-923		-889	-195	-1 394			-284	-6 934		-48 663
Валовий прибуток, змішаний дохід	505 152	235 263	249 150	94 010	1 355	124 645	506 058	171 405	25 661	240 420	121 142	366 939	88 372	29 661	50 006	72 229	26 319	11 100	34 834	2 953 720
Валовий внутрішній продукт (у ринкових цінах)	647 136	346 154	1 221 427	228 909	27 202	310 959	927 319	434 658	49 723	398 121	241 655	475 951	213 825	105 579	437 907	294 930	183 190	38 978	67 326	6 650 951
Випуск товарів та послуг	1 657 438	724 782	4 975 907	642 716	89 481	1 377 741	1 815 631	931 458	91 813	766 973	329 350	644 307	420 883	197 800	546 744	413 717	443 328	62 184	98 784	16 231 036

Продовження таблиці 9

ПРОГНОЗНА ТАБЛИЦЯ “ВИТРАТИ-ВИПУСК” НА 2024 РІК (продовження)
(у цінах споживачів)

(млн. гривень)

Найменування показника	Кінцеві споживчі витрати			Валове нагромадження			Експорт товарів та послуг	Імпорт товарів та послуг	Всього використано
	Домашніх господарств	Некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства	Сектору загального державного управління	Валове нагромадження основного капіталу	Зміна запасів матеріальних оборотних коштів	Придбання за виключенням вбуття цінностей			
Сільське, лісове та рибне господарство	483 936		5 300	7 749	28 781		506 053	-77 865	1 657 438
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	77 020		5 484		14 055		137 323	-224 072	724 782
Переробна промисловість	2 658 198	548	6 113	338 771	-76 536	1 471	1 102 322	-2 017 494	4 975 907
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	101 912		11 407		0		13 565	-9 353	642 716
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	30 572		16 319		0		2 791	-2 102	89 481
Будівництво	5 565			767 130	2 826		4 810	-3 138	1 377 741
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	26 856		44				3 255	-5 991	1 815 631
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	200 541		15 511				273 686	-142 984	931 458
Тимчасове розміщування й організація харчування	108 527						8 955	-42 716	91 813
Інформація та телекомунікації	130 140		2 889	20 125			229 272	-72 389	766 973
Фінансова та страхова діяльність	65 000						6 733	-24 499	329 350
Операції з нерухомим майном	402 715	3 819	1 502	7 062			2 663	-10 725	644 307
Професійна, наукова та технічна діяльність	9 661		17 037	12 598	-1 171		64 302	-22 311	420 883
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	72 616		1 770				11 190	-26 269	197 800
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	2 071		491 699				1 277	-14 869	546 744
Освіта	79 066	1 314	318 381				350	-803	413 717
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	118 898	19 301	242 011				1 253	-4 981	443 328
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	45 052	555	13 660			687	4 172	-19 485	62 184
Надання інших видів послуг	50 490	36 308	36	763			10 733	-15 861	98 784
Усього	4 668 835	61 845	1 149 163	1 154 197	-32 045	2 158	2 384 706	-2 737 909	16 231 036

Джерело: прогноз Мінекономіки.

Таблиця 10

**Показники економічного і соціального розвитку
економік країн світу у 2020-2023 роках**

Країна	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
	Звіт	Очікуване	Прогноз	Прогноз	Прогноз
Реальне зростання / зниження ВВП, відсотків					
Світ	-3,3	6,0	4,4	3,5	3,4
Розвинена економіка	-4,7	5,1	3,6	1,8	1,6
Ринок, що розвивається та економіка, що розвивається	-2,2	6,7	5,0	4,7	4,6
Єврозона	-6,6	4,4	3,8	1,9	1,6
ЄС	-6,1	4,4	3,9	2,3	1,9
Німеччина	-4,9	3,6	3,4	1,6	1,5
Великобританія	-9,9	5,3	5,1	2,0	1,8
Італія	-8,9	4,2	3,6	1,6	0,9
Франція	-8,2	5,8	4,2	1,7	1,5
Польща	-2,7	3,5	4,5	4,0	3,0
Туреччина	1,8	6,0	3,5	3,5	3,5
США	-3,5	6,4	3,5	1,4	1,5
Азія, що розвивається	-1,0	8,6	6,0	5,8	5,7
Японія	-4,8	3,3	2,5	1,1	0,7
Росія	-3,1	3,8	3,8	2,1	1,8
Китай	2,3	8,4	5,6	5,4	5,3
Індія	-8,0	12,5	6,9	6,8	6,7
Близький Схід та Середня Азія	-2,9	3,7	3,8	3,6	3,5
Африка на південь від Сахари	-1,9	3,4	4,0	4,1	4,1

Продовження таблиці 10

Країна	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
	Звіт	Очікуване	Прогноз	Прогноз	Прогноз
Індекс споживчих цін (приріст, грудень до грудня), відсотків					
Світ	2,7	3,7	3,1	3,2	3,1
Розвинена економіка	0,5	1,9	1,7	1,9	1,9
Ринок, що розвивається та економіка, що розвивається	4,4	5,0	4,1	4,1	3,9
Єврозона	-0,3	1,8	1,2	1,6	1,6
ЄС	0,1	1,9	1,4	1,7	1,8
Німеччина	-0,7	3,1	1,0	1,9	1,8
Великобританія	0,5	2,1	1,9	2,0	2,0
Італія	-0,3	0,8	0,9	1,0	1,2
Франція	-0,1	1,3	1,4	1,3	1,6
Польща	2,4	2,7	2,6	2,5	2,5
Туреччина	14,6	12,5	11,5	11,0	11,0
США	1,4	2,3	2,5	2,5	2,4
Азія, що розвивається	1,2	3,0	2,5	2,8	2,7
Японія	-0,9	1,2	0,2	0,9	1,0
Росія	4,9	3,7	3,5	4,0	4,0
Китай	-0,3	2,3	1,9	1,9	2,0
Індія	4,9	4,8	3,9	3,9	4,0
Близький Схід та Середня Азія	12,5	9,7	7,3	6,8	6,4
Африка на південь від Сахари	11,1	8,7	7,3	6,8	6,4

Продовження таблиці 10

Країна	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
	Звіт	Очікуване	Прогноз	Прогноз	Прогноз
Рівень безробіття, відсотків до економічно активного населення					
Розвинена економіка	6,6	6,2	5,5	5,2	5,0
Єврозона	7,9	8,7	8,5	8,2	7,9
Німеччина	4,2	4,4	3,7	3,5	3,4
Великобританія	4,5	6,1	6,1	5,2	4,6
Італія	9,1	10,3	11,6	12,2	11,7
Франція	8,2	9,1	9,2	8,9	8,7
Польща	3,2	4,9	4,5	4,5	4,5
Туреччина	13,1	12,4	11,0	9,0	8,8
США	8,1	5,8	4,2	3,7	3,5
Японія	2,8	2,8	2,4	2,3	2,3
Росія	5,8	5,4	5,0	4,8	4,8
Китай	3,8	3,6	3,6	3,5	3,5

Продовження таблиці 10

Країна	2020 рік Звіт	2021 рік Очікуване	2022 рік Прогноз	2023 рік Прогноз	2024 рік Прогноз
Сальдо поточного рахунку платіжного балансу, у відсотках до ВВП					
Розвинена економіка	0,3	0,2	0,4	0,7	0,7
Ринок, що розвивається та економіка, що розвивається	0,6	0,5	0,2	0,1	-0,1
Єврозона	2,3	2,8	2,7	2,8	2,8
ЄС	3,1	3,2	3,1	3,1	3,1
Німеччина	7,1	7,6	7,0	7,0	6,9
Великобританія	-3,9	-3,9	-4,0	-3,8	-3,6
Італія	3,6	3,5	3,4	3,3	3,3
Франція	-2,3	-2,1	-1,8	-1,2	-1,1
Польща	3,5	2,0	1,3	0,7	0,4
Туреччина	-5,1	-3,4	-2,2	-1,8	-1,7
США	-3,1	-3,9	-3,1	-2,5	-2,2
Азія, що розвивається	1,7	1,0	0,7	0,6	0,4
Японія	3,3	3,6	3,2	3,3	3,3
Росія	2,2	3,9	3,3	3,1	2,6
Китай	2,0	1,6	1,3	1,1	0,9
Індія	1,0	-1,2	-1,6	-1,7	-2,0
Близький Схід та Середня Азія	-3,0	0,3	0,1	-0,2	-0,5
Африка на південь від Сахари	-3,7	-3,7	-3,7	-3,4	-3,0

Джерело: дані щодо реального зростання / зниження ВВП у 2020-2024 - МВФ за World Economic Outlook Database (April 2021).